

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

---

Wykonawca:

ARCHICE

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

1 WPROWADZENIE	5
1.3 Podstawowe definicje	5
1.4 Podstawa prawna opracowania	7
1.5 Metodyka opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji	9
2 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	12
2.3 Dokumenty krajowe	13
2.4 Dokumenty regionalne i lokalne	17
<i>Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2018</i>	21
<i>Program współpracy z organizacjami pozarządowymi</i>	23
<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2016-2020</i>	24
3 DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCYCH WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) I OBSZARU REWITALIZACJI (OR)	24
3.1 Ogólna charakterystyka gminy	24
3.1.1 Ogólna charakterystyka gminy	24
3.1.2 Tereny popegeerowskie	50
3.1.3 Analiza SWOT	51
3.2 Debaty i badanie ankietowe	54
3.3 Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR)	55
3.3.1 Wyznaczenie jednostek analitycznych	55
3.3.2 Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych	63
3.3.3 Analiza pozyskanych danych	65
3.4 Obszar zdegradowany (OZ)	80
3.5 Obszar rewitalizacji (OR)	83
3.6 Wnioski z diagnozy – skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)	85
3.6.1 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej	85
3.6.2 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej	88
3.6.3 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej.	91
3.6.4 Lokalne potencjały obszaru rewitalizacji	95
4 WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI (OR) PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	95
5 CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	96

6 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	99
6.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne	99
6.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	107
7 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	119
7.1 Komplementarność przestrzenna	119
7.2 Komplementarność problemowa	120
7.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	121
7.4 Komplementarność międzyokresowa	121
7.5 Komplementarność finansowania	121
7.6 Komplementarność między projektami rewitalizacyjnymi	123
8. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	125
9. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	127
10. USPOŁECZNIENIE PROGRAMU REWITALIZACJI	127
11. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	129
12. SPIS TABEL	134
13. SPIS RYSUNKÓW	137

1 WPROWADZENIE

1.3 Podstawowe definicje

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza, służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne, lub środowiskowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Stan kryzysowy to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej - w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- b) środowiskowej - w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska,

- c) przestrzenno-funkcjonalnej - w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych,
- d) technicznej - w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Program rewitalizacji - wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji (np. lokalne programy rewitalizacji, miejskie programy rewitalizacji).

Gminny Program Rewitalizacji – szczególny rodzaj programu rewitalizacji opisany w rozdziale 4 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny - projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów (pkt 5 ppkt 1 lit. f Załącznika do Wytycznych) albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji (patrz: pkt 5 ppkt 1 lit. g Załącznika do Wytycznych), zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne – projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym,

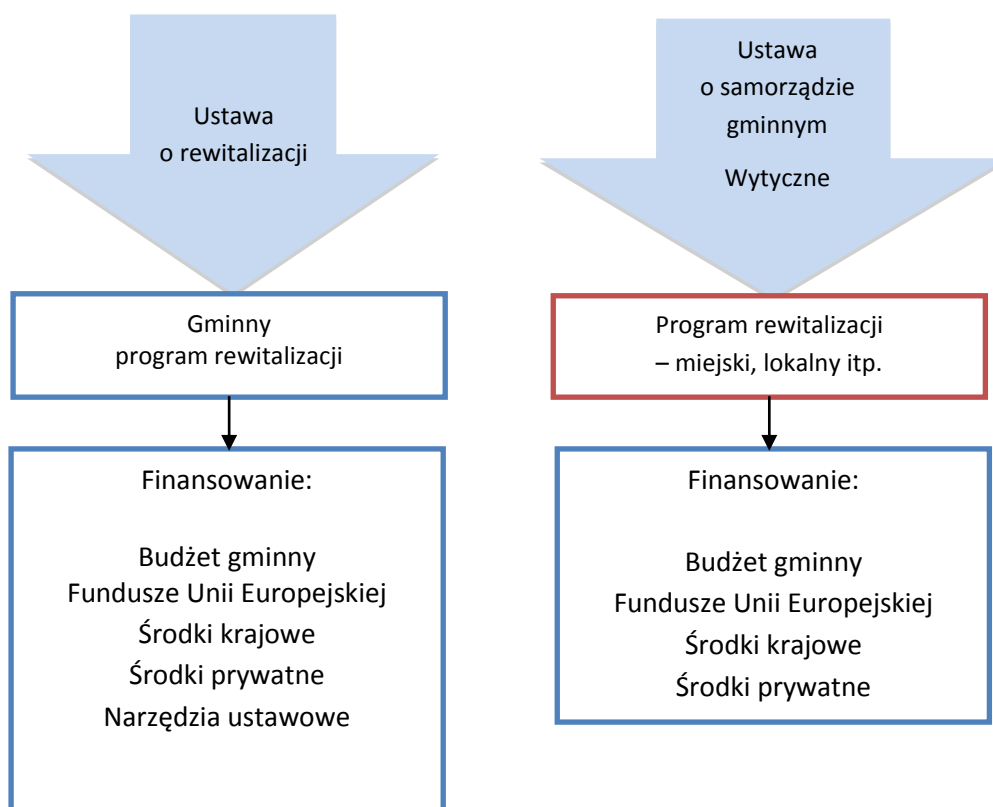
środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawarty lub wynikający z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

1.4 Podstawa prawna opracowania

Działania rewitalizacyjne w obecnym okresie programowania Unii Europejskiej zyskały nowe podstawy formalno-prawne. Wraz z wejściem w życie *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz.U. 2015 poz. 1777) doprecyzowano zakres zadań własnych gminy w obszarze działań rewitalizacyjnych. Zmiana ta nie wprowadza nowego zadania własnego gminy, obciążając ją obowiązkami dotychczas nierealizowanymi, lecz jedynie sankcjonuje i porządkuje obecnie istniejący stan faktyczny w tym zakresie. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji przy pomocy gminnego programu rewitalizacji. Do dnia 31 grudnia 2023 roku ustawa dopuszcza realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach wdrażania innego programu rewitalizacji, w tym lokalnego lub miejskiego, przyjmowanego uchwałą rady gminy. W ustanowionym okresie przejściowym możliwe jest prowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych poprzez trzy typy programów rewitalizacji, sporządzanych w oparciu o:

- *Ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* (Dz.U. 2015 poz. 1777) – gminny program rewitalizacji;
- *Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95) oraz *Wytyczne ministerialne i Zasady regionalne – lokalny lub miejski program rewitalizacji*:
  - Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.,
  - Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020,
  - Delimitacja krok po kroku - metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – poradnik.

Opracowanie programu rewitalizacji zgodnie z zasadami określonymi w każdym ze wskazanych źródeł wiąże się z konkretnymi konsekwencjami, które zostały przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 1. Konsekwencje opracowania lokalnego programu rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę art. 52 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777), Gmina Świerzno przystąpiła do opracowania programu rewitalizacji zgodnego z wymaganiami wynikającymi z *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. oraz Zasadami programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie zachodniopomorskim*. Podstawą formalno-prawną podjęcia prac nad uchwaleniem niniejszego dokumentu jest art. 18, ust. 2, pkt 6 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446).

Wsparcie dotyczące działań rewitalizacyjnych w RPO WZ 2014-2020 koncentruje się w głównej mierze na dwóch priorytetach inwestycyjnych, to znaczy:

- PI 9i (EFS) Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,
- PI 9b (EFRR) Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.

Przyjęta podstawa prawna skutkuje możliwością realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania - środków własnych, środków inwestorów prywatnych, a także funduszy unijnych i środków krajowych.

1.5 Metodyka opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Podczas opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno zastosowano następujące zasady (w oparciu o *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r.*):

1. Proces rewitalizacji w dokumencie został ujęty jako przedsięwzięcie całościowe, co oznacza, że interwencję na rzecz społeczności lokalnej, gospodarki, przestrzeni, infrastruktury technicznej i środowiska potraktowano i przedstawiono w sposób zintegrowany, skoncentrowany terytorialnie. Rewitalizacja - poprzez realizację spójnych i komplementarnych działań, przyjmuje kompleksowy charakter, co implikuje zmiany w różnych sferach życia mieszkańców: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej.
2. Partycypacja społeczna jest traktowana jako nieodłączny element procesu rewitalizacji i stanowi integralny element wszelkich działań na każdym etapie tego procesu. Nieodłączną częścią prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Świerzno było zapewnienie aktywnego włączenia lokalnej społeczności w proces jego opracowania. Mieszkańcy gminy, a w szczególności sołtysi jako przedstawiciele poszczególnych sołectw, zostali włączeni w proces diagnozowania problemów na obszarze gminy, wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów wymagających rewitalizacji, co w istotny sposób pomogło określić realne cele rewitalizacji oraz niezbędne przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne. Ważne dla opracowania LPR było nawiązanie dialogu z szerokim kręgiem interesariuszy i przeprowadzanie procesu konsultacji społecznych. Dzięki włączeniu społeczności lokalnej w opracowanie LPR miała ona czynny wkład w proces wdrażania i utrzymania przyjętych założeń, a poprzez to lepiej rozumiała sens prowadzonych zmian. Partycypacja społeczna w ramach rozpoczętego procesu rewitalizacji opierała się na drabinie partycypacyjnej, mającej na celu nawiązanie i utrzymanie kontaktu z interesariuszami procesu rewitalizacji: informowanie, konsultowanie (ankiety, badania, spotkania i uzgodnienia), aktywne uczestnictwo zainteresowanych stron w działaniach rewitalizacyjnych.
3. Zaplanowane inwestycje nie są nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni czy nie są skupione wyłącznie na działaniach remontowych i modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym. Lokalny Program Rewitalizacji, będący zbiorem różnorodnych projektów i przedsięwzięć, jest systemowym ujęciem kompleksowości wymaganej i oczekiwanej interwencji. Projekty inwestycyjne oraz tzw. „projekty miękkie” są wzajemnie powiązane, dzięki czemu można uzyskiwać efekty synergiczne.
4. Uwzględnienie zasady koncentracji terytorialnej i tematycznej. Koncentracja terytorialna przejawia się w tym, iż działania rewitalizacyjne skierowane są ku pewnemu, określönemu dzięki diagnozie, obszarowi. LPR został skierowany do obszarów najbardziej potrzebujących pomocy, gdzie koncentracja problemów jest największa. Koncentracja tematyczna polega na tym, że działania ogniskują się na rozwiązaniu problemów, które według diagnozy najbardziej szkodzą obszarowi

problemowemu. Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach:

- Komplementarność przestrzenna – na etapie tworzenia dokumentu wzięto pod uwagę wzajemne powiązania pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.
  - Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając tym samym, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar zdegradowany we wszystkich wymaganych aspektach, tj. społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym.
  - Komplementarność proceduralno-instytucjonalna dotyczy takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który zapewni efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz komplementarność i spójność procedur.
  - Komplementarność międzyokresowa – do chwili obecnej samorząd gminy Świerzno nie posiadał Lokalnego Programu Rewitalizacji skupiającego się na zdefiniowanych obszarach zdegradowanych. Realizowano jedynie podstawowe zadania gminy.
  - Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020 – projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych. Jednocześnie koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE. Komplementarność finansowa oznacza zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.
5. Planowanie w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki finansowe. W związku z ograniczonymi środkami budżetowymi Gminy Świerzno, konieczne jest pozyskanie

zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Przy programowaniu działań z udziałem środków zewnętrznych uwzględniono realne możliwości uzyskania dofinansowania z dostępnych funduszy oraz konieczność posiadania wkładu własnego do projektów. Ze względu na fakt, iż na etapie tworzenia LPR koszty projektów są szacunkami, plan finansowy programu jest z konieczności indykatywny. Realizacja poszczególnych projektów, w tym wkład własny, zostanie ujęta w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Jednocześnie podczas naboru projektów do LPR oraz jego aktualizacji o nowe przedsięwzięcia, potencjalni partnerzy procesu rewitalizacji zadeklarują zabezpieczenie wkładu własnego.

Wymogiem formalnym jest, by Lokalny Program Rewitalizacji zawierał następujące elementy:

- a. opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b. diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c. zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e. cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f. listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g. charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- h. mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i. indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- j. mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k. system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- l. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

W ramach prac nad szeroką diagnozą gminy Świerzno w pierwszej kolejności przeprowadzono działania przygotowawcze polegające na zgromadzeniu materiałów źródłowych oraz danych statystycznych i faktograficznych charakteryzujących gminę, zarówno ilościowych, jak i

jakościowych. Dane pozyskano z m.in. Urzędu Gminy Świerzno (ewidencja ludności i budynków), strony internetowej gminy, Komendy Powiatowej Policji (dane dotyczące przestępczości), Powiatowego Urzędu Pracy (dane dotyczące struktury bezrobocia), Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dokumentem źródłowym dla opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno na lata 2016-2023 była zaktualizowana Strategia Gminy Świerzno. Problemy zidentyfikowane w strategii zostały uwzględnione podczas opracowania diagnozy gminy Świerzno na potrzeby LPR, a wskaźniki właściwe dla poszczególnych problemów zostały przeanalizowane w perspektywie potrzeb i możliwości poszczególnych sołectw. Analiza problemów społecznych została uzupełniona analizą wskaźników odpowiednich dla problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Następnie, po zebraniu wszystkich niezbędnych danych i informacji, przeprowadzono ich szczegółową analizę w celu poznania problemów, z którymi boryka się gmina Świerzno. Na podstawie analizy wielokryterialnej (wskaźnikowej), uwzględniającej w szczególności wskaźniki społeczno-gospodarcze, wyznaczony został obszar zdegradowany, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową. Przyjęto założenie, że na obszarze zdegradowanym występują gorsze niż średnia w gminie wskaźniki problemów społecznych, z jednoczesnym występowaniem gorszych wskaźników odnoszących się do problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Tereny wchodzące w skład obszaru zdegradowanego, w których zidentyfikowano najgorszą sytuację społeczną, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów oraz stanowiące istotny potencjał gminy, zostały uznane za obszar wymaganej rewitalizacji.

Podczas dalszych prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji zostały określone cele i wizja stanu docelowego obszaru rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych. W dalszej kolejności zidentyfikowano niezbędne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, realizujące przyjęte cele, a na tej podstawie opracowano plan ich finansowania z podaniem możliwych źródeł, opracowano harmonogram ich realizacji, a także opisano komplementarność projektów. Jednym z ostatnich etapów prac nad LPR było opracowanie systemu wdrażania oraz monitorowania efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych, a także systemu ewaluacji i aktualizacji LPR.

2 OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świerzno na lata 2018-2023 powinien być spójny z najważniejszymi krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, a także z obowiązującymi dokumentami gminy.

2.3 Dokumenty krajowe

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), przyjęta przez Radę Ministrów dnia 13 lipca 2010r., jest dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Postuluje się w nim trzy szczegółowe cele polityki regionalnej wyznaczone do realizacji do 2020 roku. Są to:

- wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów - konkurencyjność,
- budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych - spójność,
- tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych, ukierunkowanych terytorialnie - sprawność.

Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR zajmuje się kwestią pogodzenia różnych interesów rozwojowych kraju – związanych z konkurencyjnością regionów i jej wzmocnieniem w skali kraju i na arenie międzynarodowej oraz z niedopuszczaniem do nadmiernych i społecznie oraz politycznie nieakceptowalnych różnicowań między- i wewnątrz- regionalnych, tzn. dylematem zorientowania polityki regionalnej na wyrównywanie czy na efektywność. Sposób myślenia zawarty w KSRR jest zgodny z kierunkiem zaproponowanym w Zielonej Księdze w sprawie spójności terytorialnej – przekształcenie różnorodności terytorialnej w siłę postulującej lepsze wykorzystywanie regionalnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych przez terytoria, i odwołuje się do trzeciego, obok społecznego i gospodarczego wymiaru, tj. terytorialnego wymiaru polityki spójności Unii Europejskiej (UE). Spójność terytorialna staje się stałym elementem polityki rozwoju UE i od grudnia 2009 r. po wejściu w życie Traktatu Lizbońskiego stała się jedną z podstawowych zasad UE.

Wyznaczone cele rewitalizacji LPR Gminy Świerzno wpisują się we wszystkie trzy wyżej przytoczone cele. Prowadzą one do zwiększenia konkurencyjności obszaru poprzez określenie jego funkcji gospodarczej przy wykorzystaniu występujących lokalnych zasobów. Ponadto poprzez integrację działań, cele wpływają na zwiększenie spójności terytorialnej w układzie regionalnym i krajowym, w szczególności zapewniając możliwość trwałego rozwoju ekonomicznego na terenach marginalizowanych. Powyższe kompleksowe podejście do planowania rozwoju gminy oraz współpraca samorządów pozwoli na uzyskanie efektu synergii, polegającego na realizacji działań spójnych i służących osiągnięciu zamierzonych celów, określonych w LPR.

Cele rewitalizacji wpisują się w założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, w szczególności w wymiarze „obszary wiejskie”, ponieważ uwzględniają następujące aspekty:

- tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami – włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe,
- wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego – w gminie występują liczne obszary chronione, które należy odpowiednio wykorzystać w celu rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy,
- tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych – gmina Świerzno jest gminą typowo rolniczą, jednak dla jej prawidłowego rozwoju konieczne jest wspieranie powstawania przedsiębiorczości pozarolniczej,
- rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej – są to najważniejsze cele wszelkich działań prowadzonych w gminie, w tym działań rewitalizacyjnych,
- zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna, gospodarcza i przestrzenna,
- poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości,
- zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług,
- przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- integracja społeczna.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta w grudniu 2011 roku, jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. KPZK 2030 przedstawia wizję zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych kilkunastu dwudziestu lat oraz określa cele i kierunki polityki przestrzennej wraz z planem działań o charakterze prawnym i instytucjonalnym niezbędnym dla jej realizacji. Wskazuje także na zasady i sposób koordynacji publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny.

Wizja zagospodarowania przestrzennego kraju określona w KPZK 2030 polega na postrzeganiu przestrzeni polskiej przez pryzmat rozwoju policentrycznej metropolii sieciowej. Metropolia ta składa się z najważniejszych polskich miast i ich zespołów, stanowiących jej rdzeń, oraz współtworzących ją miast o znaczeniu regionalnym. Do policentrycznej metropolii sieciowej dowiązane są subregionalne ośrodki wzrostu. Policentryczna metropolia sieciowa jest otwarta na oddziaływanie sieci europejskich ośrodków metropolitalnych, przede wszystkim znajdujących się na terenie Unii Europejskiej. Model rozwoju przestrzennego Polski jest osadzony w policentrycznej strukturze systemu osadniczego naszego kraju. Założeniem KPZK 2030 jest przyspieszenie rozwoju i modernizacji Polski powodujące w ciągu najbliższych kilkunastu lat konsekwencje dla zagospodarowania przestrzennego kraju.

KPZK 2030 jako jeden z obszarów interwencji identyfikuje obszary z koncentracją problemów rozwojowych, tj.: obszary degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, na których występują problemy związane z niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem, niską jakością infrastruktury, depopulacją oraz często występującą koncentracją patologii i ubóstwa. KPZK 2030 dedykuje tym obszarom kierunek działań: „Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych – w tym: Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast”, którego celem jest

przywrócenie obszarom zdegradowanym funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świerzno wpisuje się w cel strategiczny KPZK o brzmieniu: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie, uwzględniając zróżnicowane potencjały rozwojowe obszaru w zakresie: rolnictwa i turystyki bazujące na posiadanych zasobach. Jednocześnie w określonych celach rewitalizacji uwzględniono zrównoważone zarządzanie prowadzące do polepszenia warunków życia mieszkańców. Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno została oparta na ogólnych zasadach polityki przestrzennej przyjętych w KPZK 2030, tj. zasada zrównoważonego rozwoju, zasada racjonalności ekonomicznej, zasada preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, zasada przezorności ekologicznej oraz zasada kompetencji ekologicznej.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022

Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji jest zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska miejskiego i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie. Z tej perspektywy plan odnosi się zarówno do zagadnienia przywracania świetności dzielnicom śródmiejskim, uzdrawiania relacji społecznych i rozwiązywania problemów infrastrukturalno-technicznych w zaniedbanych dzielnicach „miasta XIX wiecznego” i blokowiskach, ponownego zagospodarowania terenów przemysłowych, powojennych, pokolejowych i poportowych, jak i innych sytuacji, w których władze samorządowe lub mieszkańcy dochodzą do wniosku, że miasto powinno być na danym obszarze „uzdrowione”.

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym i kulturowym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Ważnym komponentem NPR są regulacje prawne. Regulacje dotyczą:

a) Statusu rewitalizacji i procedur jej bezpośrednio dotyczących:

- ustawowego zdefiniowania rewitalizacji (charakter działań i powiązanie z programami rewitalizacji),
- określenia rewitalizacji jako zadania własnego gminy (dla uniknięcia sprzeczności interpretacyjnych i ograniczeń formalnych),
- wprowadzenia ustawowej formuły programu rewitalizacji, zdefiniowania rewitalizacji jako celu publicznego w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami (jako opcja: zdefiniowanie jako cel publiczny części inwestycji, które mogą wchodzić w skład działań rewitalizacyjnych, a dziś nie są celem publicznym, np. zieleń publiczna, budownictwo czynszowe o umiarkowanych czynszach),

- zapewnienia udziału mieszkańców miasta (obszaru zdegradowanego) oraz innych partnerów (społecznych i gospodarczych) w przygotowaniu programu rewitalizacji i jego wdrażaniu (m.in. poprzez powołanie komitetu rewitalizacji, określenie sposobu jego tworzenia i jego głównych zadań). Istnieje potrzeba ustawowego umocowania komitetu rewitalizacji – jako formalnej struktury zapewniającej współdziałanie organów gminy, mieszkańców i interesariuszy z obszaru rewitalizacji. W skład komitetu wchodzić powinni przedstawiciele wybrani przez radę gminy, wskazani przez wójta (burmistrza albo prezydenta miasta) oraz przedstawiciele interesariuszy (mieszkańców, inwestorów, właścicieli nieruchomości i in.). Zadaniem komitetu powinna być współpraca z gminą zarówno przy opracowaniu programu rewitalizacji jak i podczas jego realizacji i monitorowaniu. Celem działań komitetu rewitalizacji byłaby przede wszystkim koordynacja przedsięwzięć podejmowanych na obszarze rewitalizacji przez wszystkie zainteresowane podmioty.

b) Zagadnień dotyczących powiązania rewitalizacji i planowania przestrzennego:

- powiązania procesów rewitalizacyjnych z planowaniem przestrzennym gminy (wówczas, kiedy planowana rewitalizacja zakłada przekształcenia w zagospodarowaniu przestrzennym), tak aby doprecyzować i jednoznacznie uregulować zasady koordynowania działań rewitalizacyjnych (programu rewitalizacji) z planowaniem przestrzennym (mpzp, SUiKZP),
- uregulowania problematyki nieruchomości porzuconych i nieruchomości, których stan prawny nie jest ustalony, co blokuje samorządom możliwość podjęcia działań wobec nich, w tym także prowadzenia inwestycji na tym obszarze,
- wprowadzenia narzędzi urbanistyki operacyjnej, które mają stworzyć szerszą paletę rozwiązań pozwalających na skuteczne i spójne działania rewitalizacyjne, szczególnie na obszarach, na których zastosowanie takich narzędzi ma uzasadnienie i może być rozważane.

c) Zagadnień mających na celu stworzenie sprzyjającego otoczenia prawnego i zachęt do działań rewitalizacyjnych (po przeprowadzeniu szczegółowej analizy ich powiązań w systemie prawa, celem tych zmian będzie eliminacja utrudnień i ograniczeń w prowadzeniu kompleksowych działań rewitalizacyjnych oraz dla zapewnienia ciągłości działań rewitalizacyjnych):

- niezbędnych zmian w aktach prawnych regulujących instrumenty, które będą modyfikowane pod kątem koncentracji lub preferencji na rzecz obszarów rewitalizowanych,
- rozważenia zmian w podatku od nieruchomości (ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych) tak, aby uczynić z niego narzędzie, za pomocą którego władze gmin mogłyby kształtować trendy w zagospodarowaniu przestrzennym (a więc także promować ideę miasta zawartego i wspierać w ten sposób procesy rewitalizacyjne),
- rozważenia instrumentów zachęcających podmioty prywatne do inwestowania na obszarach zdegradowanych (proponując zgłoszone przez stronę społeczną i ekspertów). Zmobilizowanie kapitału prywatnego do inwestowania na obszarach objętych rewitalizacją jest z zasady z wielu powodów (finansowych, społecznych, organizacyjnych) trudniejsze i droższe do realizacji aniżeli na obszarach

niezdegradowanych. Wśród działań zachęcających do takich inwestycji i ułatwiających zaangażowanie środków prywatnych, które mogłyby być wprowadzane stopniowo w powiązaniu z możliwościami budżetu państwa, należy przeanalizować co najmniej:

- o wprowadzenie „ulgi modernizacyjnej” na działania związane z modernizacją (w tym pod kątem efektywności energetycznej) substancji mieszkaniowej stanowiące uzupełnienie środków publicznych wydatkowanych na modernizację części wspólnych budynków (klatki schodowe, dachy, elewacje). W ten sposób właściciele mieszkań w budynkach objętych rewitalizacją będą zachęceni do włączenia się w kompleksowe działania rewitalizacyjne.
- o propozycję wykorzystania instrumentu przyspieszonej amortyzacji dla obiektów/inwestycji zrealizowanych na obszarze objętym programem rewitalizacji, umożliwiającej kilkakrotnie szybszą amortyzację środka trwałego dla podmiotów prywatnych z tytułu realizacji wybranych inwestycji mieszkaniowych lub towarzyszących mieszkalnictwu. Skorzystanie z tego rozwiązania mogłoby być obwarowane dodatkowymi warunkami istotnymi z punktu widzenia celów rewitalizacji.

Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 kreśli elementarne ramy dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno. Ponadto Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Świerzno zakłada kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji, integrując działania społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, w związku z czym wpisuje się w główne założenia Narodowego Planu Rewitalizacji. Cele i kierunki zaplanowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Świerzno działań interwencyjnych odpowiadają zaleceniom NPR, przez skupienie się na kapitale ludzkim, poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz działaniach przestrzennych, wpływających na poprawę miejsc użyteczności publicznej i infrastruktury komunikacyjnej. Ponadto, gmina w znacznym stopniu stawia na działania dążące do większej integracji mieszkańców.

2.4 Dokumenty regionalne i lokalne

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Uchwała Nr XXVI/303/05 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 grudnia 2005r.

Misja rozwoju województwa:

Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe.

CEL STRATEGICZNY NR 1

„WZROST INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODAROWANIA”

CELE KIERUNKOWE:

- 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki
- 1.2. Wzrost konkurencyjności województwa w krajowym i zagranicznym ruchu turystycznym.
- 1.3. Wspieranie współpracy przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości
- 1.4. Wspieranie wzrostu eksportu
- 1.5. Zintegrowana polityka morską
- 1.6. Restrukturyzacja i rozwój produkcji rolnej i rybactwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

„WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ REGIONU”

CELE KIERUNKOWE:

- 2.1. Podnoszenie atrakcyjności i spójności oferty inwestycyjnej regionu oraz obsługi inwestorów
- 2.2. Wzmacnianie rozwoju narzędzi wsparcia biznesu
- 2.3. Tworzenie i rozwój stref aktywności inwestycyjnej
- 2.4. Budowanie i promocja marki regionu

CEL STRATEGICZNY NR 3

„ZWIĘKSZENIE PRZESTRZENNEJ KONKURENCYJNOŚCI REGIONU”

CELE KIERUNKOWE:

- 3.1. Rozwój funkcji metropolitalnych Szczecina
- 3.2. Rozwój aglomeracji miejskiej Koszalina
- 3.3. Rozwój ponadregionalnych, multimodalnych sieci transportowych
- 3.4. Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
- 3.5. Rozwój infrastruktury energetycznej
- 3.6. Poprawa dostępności do obszarów o walorach turystycznych i uzdrowiskowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

„ZACHOWANIE I OCHRONA WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH, RACJONALNA GOSPODARKA ZASOBAMI”

CELE KIERUNKOWE:

- 4.1. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego
- 4.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów
- 4.3. Zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii
- 4.4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i systemu gospodarowania odpadami
- 4.5. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa
- 4.6. Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych

CEL STRATEGICZNY NR 5

„BUDOWANIE OTWARTEJ I KONKURENCYJNEJ SPOŁECZNOŚCI”

CELE KIERUNKOWE:

- 5.1. Rozwój kadr innowacyjnej gospodarki
- 5.2. Zwiększanie aktywności zawodowej ludności
- 5.3. Rozwój kształcenia ustawicznego
- 5.4. Rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki
- 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego

5.6. Zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej

CEL STRATEGICZNY NR 6

„WZROST TOŻSAMOŚCI I SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ REGIONU”

CELE KIERUNKOWE:

- 6.1. Wspieranie funkcji rodziny
- 6.2. Zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej
- 6.3. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego
- 6.4. Wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej
- 6.5. Rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości regionalnej
- 6.6. Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej

Cele i zadania rewitalizacyjne stawiane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Świerzno wpisują się w misję i cele rozwoju województwa, co pokazano w tabeli 1.

Tabela 1. Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 wobec celów i zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023

	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiska	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Cel 1		✓			
Cel 2		✓		✓	
Cel 3		✓		✓	✓
Cel 4	✓		✓	✓	✓
Cel 5	✓	✓		✓	✓
Cel 6	✓			✓	

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku

Strategia Rozwoju Gminy Świerzno jest dokumentem strategicznym, który odpowiada na potrzebę kompleksowego i długofalowego podejścia do rozwoju gminy. Jest skutecznym narzędziem w procesie rozwoju całej gminy. Dzięki powiązaniu celów z programami rozwoju zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi.

Dokument wskazuje cele strategiczne i operacyjne istotne dla rozwoju gminy Świerzno. Wyznaczono następujące cele strategiczne:

- a) wzrost gospodarczy gminy oraz rozwój przedsiębiorczości poprzez inwestycje zewnętrzne i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy,
- b) stworzenie infrastruktury technicznej poprawiającej poziom życia mieszkańców Gminy Świerzno oraz pozwalającej pozyskiwać inwestorów zewnętrznych,
- c) rozwój usług społecznych, kulturalnych i bezpieczeństwa publicznego – cele szczegółowe,
- d) rozwój potencjału turystycznego gminy,
- e) rekultywacja terenów po pegeerowskich i przemysłowych,
- f) rozwój gospodarki niskoemisyjnej.

W ramach pierwszego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie ofert inwestycyjnych,
- b) rozwój sektora energetyki odnawialnej oraz wspieranie ciepłownictwa ekologicznego.

W ramach drugiego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej oraz poprawa dostępu mediów na terenach przeznaczonych pod inwestycje,
- b) rozwój i modernizacja kanalizacji obszarów wiejskich,
- c) wspieranie budownictwa mieszkaniowego.

W ramach trzeciego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) poprawa sprawności działania służb ratowniczo-gaśniczych,
- b) rozbudowa sieci świetlic wiejskich,
- c) poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych i kulturalnych skierowanych do mieszkańców gminy w istniejących i nowoprojektowanych obiektach,
- d) objęcie całodzienną opieką dzieci w wieku przedszkolnym.

W ramach czwartego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) rozwój sieci dróg rowerowych i szlaków pieszych w gminie,
- b) restauracja i rewitalizacja zabytkowych założeń dworskich i parkowych.

W ramach piątego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) rekultywacja na cele mieszkaniowe,
- b) rekultywacja na cele turystyczno-rekreacyjne.

W ramach szóstego celu strategicznego wyznaczono następujące cele operacyjne:

- a) rozwój energetyki wiatrowej i słonecznej,
- b) termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i wsparcie termomodernizacji budynków mieszkalnych,
- c) wykorzystanie potencjału do produkcji energii z biogazu,
- d) poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego.

Cele główne i cele szczegółowe ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Świerzno odpowiadają na sformułowane w Strategii cele.

Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku wobec celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023

Cele Strategii Rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku	Cele LPR			
	Niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych	Rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości	Wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy	Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Wzrost gospodarczy gminy oraz rozwój przedsiębiorczości poprzez inwestycje zewnętrzne i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	✓	✓		✓
Stworzenie infrastruktury technicznej poprawiającej poziom życia mieszkańców Gminy Świerzno oraz pozwalającej pozyskiwać		✓		✓

inwestorów zewnętrznych				
Rozwój usług społecznych, kulturalnych i bezpieczeństwa publicznego	✓			
Rozwój potencjału turystycznego gminy		✓	✓	
Rekultywacja terenów Popegeerowskich i przemysłowych			✓	
Rozwój gospodarki niskoemisyjnej				✓

Źródło: Opracowanie własne.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Świerzno

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest jednym z podstawowych dokumentów planowania strategicznego, określającym politykę przestrzenną gminy, a także jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które nie mogą naruszać jego ustaleń. Gmina Świerzno posiada Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Uchwała Nr XXXII/208/06 Rady Gminy Świerzno z dnia 20 czerwca 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świerzno”), w którym określono:

1. obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
2. lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożeń środowiskowych,
3. obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączonych z zabudowy,
4. obszary zabudowane, ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń,
5. obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i terenów potencjalnej lokalizacji funkcji komercyjnych,
6. kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszarów, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także terenów niezbędnych do wytyczania ścieżek rowerowych, obszarów, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania.

Powyższe zapisy zostały uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Świerzno, a poprzez to stanowi on uzupełnienie i dopełnienie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Świerzno.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2018

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świerzno na lata 2013-2018 wyznacza następującą misję: „Świerzno – gminą stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego”. Realizacji misji służą wyznaczone cele strategiczne i operacyjne. Spójność celów strategicznych Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świerzno na lata 2013-2018 i celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023 wskazano poniżej:

Tabela 3. Cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2018 wobec celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023

Cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2018	Cele LPR			
	Niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych	Rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości	Wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy	Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom	✓	✓		✓
Cel strategiczny 2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	✓			✓
Cel strategiczny 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.	✓			✓
Cel strategiczny 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	✓			✓
Cel strategiczny 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie	✓			✓
Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego	✓			✓

Źródło: Opracowanie własne.

Priorytety i cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świerzno na lata 2013-2018 będą kontynuowane w nowej perspektywie planistycznej, co potwierdzają zapisy w projekcie Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2019-2025. Zaplanowano bowiem do realizacji następujące cele strategiczne: 1. Tworzenie systemu wsparcia osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej; 2. Wzrost aktywności społeczności lokalnej i partycypacji mieszkańców w życiu codziennym; 3. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie sytuacji kryzysowych już istniejących.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Organizacje pozarządowe, obok sektora publicznego i prywatnego, są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią podstawę rozwoju lokalnych społeczności, zrzeszają bowiem najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują cenne działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Cele szczegółowe współpracy z organizacjami pozarządowymi obejmują:

- rozwijanie nowych form współdziałania samorządu z organizacjami pozarządowymi, zapewniających efektywne wykonywanie zadań publicznych gminy,
- umacnianie poczucia współtworzenia i współodpowiedzialności obywateli za społeczność lokalną, za rozwój zasobów ludzkich, organizacyjnych i materialnych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gminy,
- uzupełnienie działań publicznych w obszarach mniej zagospodarowanych przez administrację,
- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną oraz jej tradycje.

Z tego względu stanowią integralną część różnych działań rewitalizacyjnych, podejmowanych przez lokalne samorzady.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świerzno

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świerzno opracowany został zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku „Prawo Ochrony Środowiska” (Dz. U. Nr 62 poz. 627), czyli zgodnie z przepisami nowego prawa o ochronie środowiska, a w szczególności Art. 14. 1. Polityka ekologiczna państwa, na podstawie aktualnego stanu środowiska, określa w szczególności: 1) cele ekologiczne, 2) priorytety ekologiczne, 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, 4) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe. Ponadto Program oparty został o „Strategię zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku”, „Politykę ekologiczną państwa” na lata 2002-2006, „II Politykę ekologiczną państwa” oraz sporządzony do niej „Program wykonawczy”, „Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego”, a także „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego”.

Cele i zadania do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska Gminy Świerzno wynikają z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Kamieńskiego. Wśród celów wskazanych w Programie, z celami Lokalnego Planu Rewitalizacji dla gminy Świerzno, wykazuje spójność w szczególności następujące cele:

Cel 4. Poprawa jakości środowiska (powietrze, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne):

- Utworzenie bazy danych o emisji zanieczyszczeń do powietrza - inwentaryzacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- Ocena zagrożenia - Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego;

Cel 4 powiązany jest głównie z realizacją poprawy jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2016-2020

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Świerzno na lata 2016-2020 określa przedsięwzięcia inwestycyjne i nieinwestycyjne, których wdrożenie będzie skutkowało zmianą dotychczasowej struktury stosowanych nośników energetycznych, a przy tym zmniejszeniem finalnego zużycia energii na terenie gminy. Konsekwencją planowanych działań będzie stopniowe zmniejszanie emisji gazów cieplarnianych (CO₂) do atmosfery. Głównym celem gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Świerzno na lata 2016-2020 jest:

- zmniejszenie zużycia energii finalnej do 2020 roku o 20% ,
- redukcja zanieczyszczeń powietrza do roku 2020 o 20% (podnoszenie jakości powietrza),
- redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2020 roku o 20% ,
- zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 20%, w tym zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportu do 10 % oraz dekarbonizacji paliw transportowych o 6 % do roku 2020.

Cele te są spójne z realizacją poprawy jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy.

3 DIAGNOZA GMINY, W TYM DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH SŁUŻĄCYCH WYZNACZENIU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO (OZ) I OBSZARU REWITALIZACJI (OR)

3.1 Ogólna charakterystyka gminy

3.1.1 Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Świerzno jest położona w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, 4 km od Morza Bałtyckiego. Gmina leży na Równinie Gryfickiej i Wybrzeżu Trzebiatowskim. Gmina Świerzno sąsiaduje z 6 gminami - od północy: Dziwnów i

Rewal, od wschodu: Gryfice i Karnice, od południa: Golczewo, od zachodu: Kamień Pomorski. Świerżno jest gminą wiejską. Od stycznia 1999 roku gmina weszła w skład powiatu Kamień Pomorski. Siedzibą władz gminy jest miejscowość Świerżno, która jest położona w centralnej części gminy.

Rysunek 2. Położenie Gminy Świerżno

Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnia ogólna Gminy Świerżno wynosi 140 km², w tym użytki rolne stanowią 8600 ha, a lasy 4218 ha. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne, zajmujące 59,18% użytków rolnych. Lasy zajmują ponad 30% powierzchni gminy. Największe zwarte kompleksy leśne występują:

- na wschód i północny wschód od Świerżna jako Świerżniański Las i Nicznowska Puszcza;
- na zachód od Świerżna nad Wołczą;
- na południowy – wschód od Stuchowa.

Tereny osiedlowe zajmują 1,7% powierzchni gminy, natomiast tereny komunikacyjne 3,1%.

W ujęciu topograficznym obszar gminy stanowi teren o niewielkim zróżnicowaniu wysokościowym, raczej płaski o stałym nachyleniu w kierunku rzeki Świniec, Stuchowska Struga i Wołcza oraz istniejących kanałów.

Na tle innych gmin województwa zachodniopomorskiego Gmina Świerżno odznacza się dużą gęstością rzek, wynoszącą 2,3 km/km², jednakże odznacza się bardzo niskim wskaźnikiem jeziorności, tj. zaledwie do 1% powierzchni zlewni. W skład wód powierzchniowych Gminy Świerżno wchodzi:

- rzeki: Świniec – Wołcza, Stuchowska Struga, Niemica,

- kanały: Łądkowski i Dobrzyń,
- jeziora: Jatkowskie, Chomino,
- śródpolne i śródleśne oczka wodne i stawy,
- sieć rowów melioracyjnych w dolinach rzek Świńca – Wołczy, Stuchowskiej Strugi, doliny Przymorskiej.

Na obszarze gminy funkcjonują 2 obwody rybackie ustanowione Rozporządzeniem Nr 7/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 121 poz. 2528):

- Obwód rybacki rzeki Świniec – nr 2,
- Obwód rybacki Jeziora Kołomąc (Kołomąckie) na rzece Wołcza – nr 1.

Na obszarze Gminy Świerzno występują dwa typy krajobrazu naturalnego: krajobraz równin morenowych i krajobraz tarasów z wydmami. Teren gminy jest stosunkowo równinny, płasko urzeźbiony zaznaczony niewielkimi wzniesieniami. W obrębie miejscowości Starza, Sulikowo i Kaleń występują fragmenty terenu o rzeźbie falistej i łagodnie nachylonych stokach. Najniżej położony obszar znajduje się w zachodniej części obrębu Sulikowa i ma wysokość 0,8 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie terenu znajduje się w południowo-wschodniej części wsi Starza i wynosi 46,1 m n.p.m. Urozmaiceniem relatywnie monotonnej rzeźby terenu są enklawy leśne, nieregularnie porastające teren gminy. W rejonie miejscowości Gostyń, Gostyniec, Sulikowo na skutek transgresyjnej działalności morza powstały tereny bagienne. Są to obszary wykształcenia torfowisk.

Klimat na terenie Gminy Świerzno przypomina klimat nadmorski, złagodzony buforowym działaniem kompleksów leśnych oraz Zalewu Kamieńskiego. Według danych ze stacji meteorologicznych w Kamieniu Pomorskim wynika, że średnia roczna temperatura wynosi 8,3 stopnia Celsjusza. Najcieplejszym miesiącem jest sierpień, a najchłodniejszym styczeń. Roczna suma opadów w rejonie gminy jest wyższa niż dla miejscowości położonych na wybrzeżu.

Gmina Świerzno jest uboga w surowce naturalne. Prace geologiczne w rejonie Kalenia wskazały na występowanie złoża o szacunkowych zasobach ropy naftowej w ilości 630 tys. Mg i gazu ziemnego w ilości 370 mln m³. Wydobywanie przemysłowe nie jest prowadzone. Aktualnie na terenie gminy nie wydobywa się kruszywa. Zasoby złoża, które występowały w Gostyniu, zostały już wyczerpane. Według obecnego rozpoznania geologicznego w kilku miejscach obszaru gminy stwierdza się możliwości perspektywicznego występowania kruszywa naturalnego i udokumentowania złóż, których zasoby mogłyby być wykorzystywane dla lokalnych, a nawet regionalnych potrzeb w budownictwie i drogownictwie. Do stref perspektywicznych zaliczono:

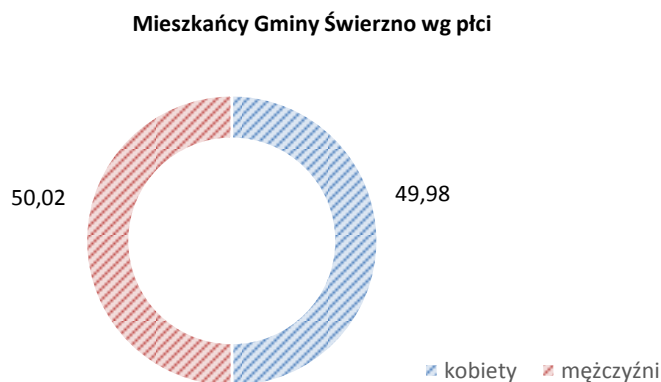
- obszar na południe od Gostynia (w kierunku osady Dąbrowa),
- rejon na południowy-zachód od wsi Jatki,
- rejon pomiędzy Kaleniem a Grębicami,
- rejon pagórków kemowych na południe od Ciestawa (wzdłuż drogi do Mechowa).

Aktualnie jedynie w rejonie wsi Jatki trwają badania geologiczne pod kątem uruchomienia na 25 ha eksploatacji wydobywania kruszywa.

Na obszarze Gminy Świerzno rozpoznano 9 złóż torfów niskich. Obecnie na żadnym ze złóż nie prowadzi się wydobywania torfów. Na terenie torfowisk występują rolnicze użytki zielone na glebach organicznych lub też grunty leśne. Objęte są one ochroną ze względu na swe walory przyrodnicze (retencja wód, gleby, siedliska fauny i flory).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie wód zasolonych o mineralizacji chlorkowo-sodowo-żelazistej. Brak jest jednak rozpoznania ich właściwości jako zmineralizowanych wód leczniczych. Płytkie występowanie solanek jurajskich (30-50 m p.p.t.) w pasie Jatki-Chomino-Mechowo (wzdłuż linii uskoku koplńskiego), często z samowypływem, rokuje możliwość ujęcia tych wód dla celów balneologicznych. W oparciu o eksploatację zmineralizowanych wód, jak też zważywszy na warunki klimatyczne i stosowanie terapii ruchowej, możliwe jest utworzenie w rejonie Chomina ośrodka o walorach przyrodoleczniczych.

Według stanu na 31.12.2017 roku Gminę Świerzno zamieszkiwało 4 270 mieszkańców, w tym 2 136 mężczyzn i 2 134 kobiety. Pod względem płci gmina jest więc zrównoważona.

Według danych Banku Danych Lokalnych w 2017 roku gęstość zaludnienia wyniosła 30 osób na 1 km², zaś zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców wyniosła -4,9. Najwięcej mieszkańców zanotowano w miejscowościach Świerzno, Stuchowo i Gostyń, najmniej natomiast w Redlinach.

W 2017 roku zanotowano 33 urodzenia i 51 zgonów, co tworzy negatywny bilans mieszkańców gminy. Najwięcej urodzeń w 2017 roku odnotowano w miejscowości Stuchowo. W miejscowościach takich, jak Będzieszewo, Gostyniec, Jatki, Kaleń, Osiecze, Redliny i Trzebieradz, nie zanotowano w ogóle urodzeń. Dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców Gminy Świerzno przedstawiono poniżej.

Tabela 4. Urodzenia i zgony w Gminie Świerzno w roku 2017

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony
1.	Będzieszewo	58	0	0
2.	Chomino	280	2	1
3.	Ciesław	240	1	1
5.	Dąbrowa	32	1	1
4.	Duniewo	98	3	2
6.	Gostyniec	153	0	2
7.	Gostyń	583	4	7
8.	Jatki	146	0	3
9.	Kaleń	157	0	0
12.	Kępica	88	1	2
10.	Krzemykowo	27	1	1
11.	Krzepocin	142	3	1
13.	Margowo	102	1	4
14.	Osiecze	45	0	1

15.	Redliny	15	0	0
16.	Rybice	71	1	0
17.	Starza	168	1	5
18.	Stuchowo	706	8	2
19.	Sulikowo	224	1	5
22.	Świerzno	712	4	10
20.	Trzebieradz	92	0	3
21.	Ugory	46	1	0
RAZEM		4 185	33	51

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wskaźnik zmian liczby ludności na terenie Gminy Świerzno charakteryzuje się zmiennością w trendzie ujemnym. Oznacza to odpływ ludności głównie z powodów ekonomicznych. Podstawowymi powodami odpływu ludności jest bowiem migracja w celach zarobkowych, wyjazdy dotyczące podejmowania nauki oraz wzrost poziomu starości demograficznej.

Tabela 5. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2011-2016

Nazwa	Ludność na 1 km ²					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Świerzno	31	31	31	31	31	31
	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców (w osobach)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	-3,0	-7,8	-1,9	9,5	-10,6	-4,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Na przestrzeni lat 2011-2016 roku wskaźnik salda migracji dla Gminy Świerzno obniżył się z -24 w 2011 roku do -16 w 2016 roku. Od 2013 roku wykazuje się stabilnością, przy czym w 2015 roku wyniósł 0.

Tabela 6. Saldo migracji

Nazwa	Saldo migracji					
	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Świerzno	-24	-39	-16	-13	0	-16
	saldo migracji na 1000 osób					
	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	-5,5	-9,0	-3,7	-3,0	0,0	-3,7
	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób					
	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016

	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	-1,15	0,23	-0,46	0,46	0,00	-0,70

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Według danych Banku Danych Lokalnych odsetek mieszkańców Gminy Świerzno w wieku produkcyjnym w 2017 roku wyniósł 64,%. Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 18,7%, a wieku poprodukcyjnym 16,4%. Największy odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2017 roku odnotowano w miejscowości Ugory, najmniejszy zaś w miejscowości Krzemkowo.

Tabela 7. Struktura mieszkańców w podziale na grupy wieku przedprodukcyjnego, produkcyjnego i poprodukcyjnego w 2017 roku w ujęciu %

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
1.	Będzieszewo	58	22,4	63,8	13,8
2.	Chomino	280	16,5	64,6	18,9
3.	Cieślów	240	21,6	65,5	12,9
4.	Dąbrowa	32	15,6	59,4	25,0
5.	Duniewo	98	23,5	63,3	13,2
6.	Gostyniec	153	14,4	65,3	20,3
7.	Gostyń	583	16,5	61,7	21,8
8.	Jatki	146	17,8	68,5	13,7
9.	Kaleń	157	22,3	62,4	15,3
10.	Kępica	88	17,0	68,2	14,8
11.	Krzemkowo	27	37,0	55,6	7,4
12.	Krzepocin	142	24,6	64,1	11,3
13.	Margowo	102	20,6	60,8	18,6
14.	Osiecze	45	20,0	68,9	11,1
15.	Redliny	15	20,0	66,7	13,3
16.	Rybice	71	29,6	69,0	1,4
17.	Starza	168	24,4	60,7	14,9
18.	Stuchowo	706	19,5	62,8	17,7
19.	Sulikowo	224	26,3	58,5	15,2
20.	Świerzno	712	18,5	65,2	16,3
21.	Trzebieradz	92	18,5	67,4	14,1
22.	Ugory	46	10,8	69,6	19,6
	RAZEM	4 185	19,7	63,7	16,6

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Według danych za rok 2017 wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł:

- dla ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 54,2 osób,
- dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – 87,6 osób,

- dla ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – 25,3 osób.

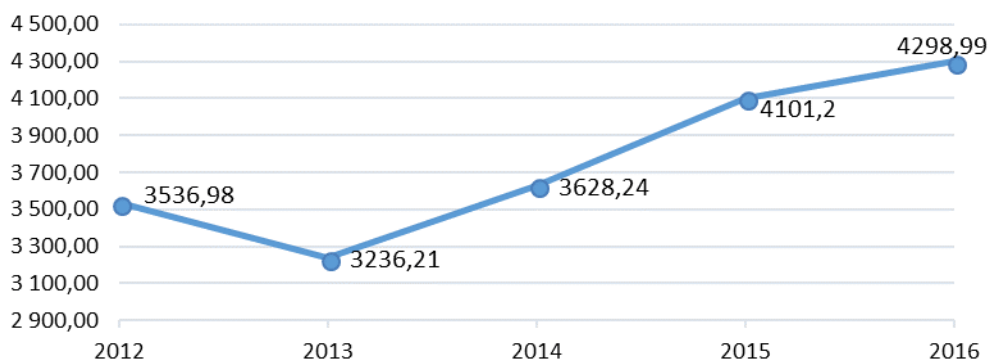
Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego za lata 2011-2016 wskazuje, że nastąpiły zmiany przyrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym bez uzupełnienia luki wiekowej liczbą ludności w wieku produkcyjnym lub potencjału przedprodukcyjnego. Niekorzystne zmiany są powodowane głównie brakiem miejsc pracy. Wynikają również z ograniczonego dostępu do komunikacji, odpowiedniego poziomu ochrony zdrowia i z braku wsparcia ze strony sektora publicznego w rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy, czyli w ogólnym ujęciu z niskiego poziomu jakości życia.

Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego – dane za lata 2011-2016

Nazwa	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	50,6	50,5	50,7	51,8	52,4	53,7
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	58,3	61,8	68,5	71,3	76,8	81,7
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	18,6	19,3	20,6	21,6	22,8	24,1

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Opierając się na danych z Banku Danych Lokalnych, dochody na 1 mieszkańca w gminie Świerzno w latach 2012-2016 odznaczają się tendencją wzrostową, co przedstawiono na rysunku 3. W ogólnym ujęciu dochód na 1 mieszkańca w Gminie Świerzno na przestrzeni lat 2012-2016 wzrósł o 21,5 punktów procentowych.

Rysunek 3. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Świerzno w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Odsetek osób posiadających zatrudnienie do ogólnej liczby mieszkańców w Gminie Świerzno w 2017 roku kształtował się na poziomie 30%, przy czym zatrudnienie w wieku produkcyjnym wyniosło zaledwie 1,7% ogólnej liczby mieszkańców. W przedsiębiorstwach powyżej 9 osób zatrudnionych było zaledwie 7,7% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym, co świadczy o mocno rozdrobnionej strukturze rynku pracy. Ponad 7% zatrudnionych dojeżdża do pracy poza obszar gminy.

W 2017 roku procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Świerzno wyniósł 12,8%. Około 64% ogólnej liczby bezrobotnych stanowiły kobiety.

Tabela 9. Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
	razem	kobiety	razem	kobiety	
Świerzno	357	230	357	230	12,8%

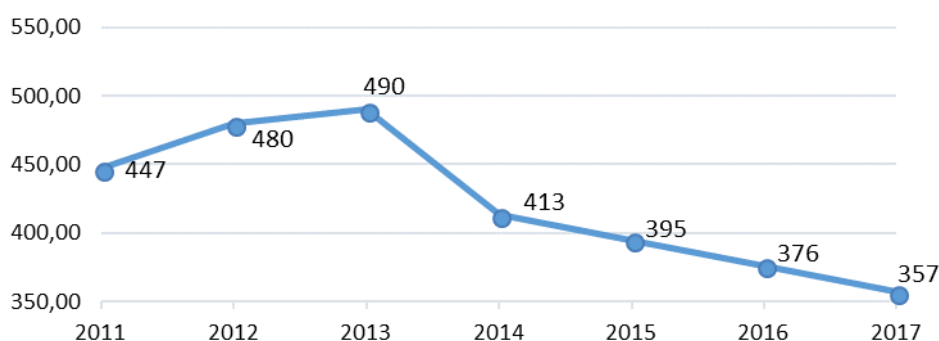
Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W Gminie Świerzno liczba osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2011-2017 uległa zmniejszeniu - spadła z 447 do 357 osób. Zauważyć jednak należy, że dopiero od roku 2013 sytuacja na rynku pracy w Gminie Świerzno uległa znacznej poprawie.

Tabela 10. Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w pup w latach 2011-2016

Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w pup lata 2011 - 2016							
Lata	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gmina Świerzno	447	480	490	413	395	376	357

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Rysunek 4 Ogólna liczba bezrobotnych w Gminie Świerzno w latach 2011-2017.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W podziale na sołectwa Gminy Świerzo udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku przedstawiał się następująco:

Tabela 11 Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Lp.	Miejscowość	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
1.	Będzieszewo	6	37	16,22%
2.	Chomino	8	181	4,42%
3.	Ciesław	2	157	1,27%
4.	Duniewo	0	62	0,00%
5.	Dąbrowa	0	19	0,00%
6.	Gostyniec	5	100	5,00%
7.	Gostyń	11	360	3,06%
8.	Jatki	1	100	1,00%
9.	Kaleń	2	98	2,04%
10.	Krzemykowo	0	15	0,00%
11.	Krzepocin	3	91	3,30%
12.	Kępica	1	60	1,67%
13.	Margowo	5	62	8,06%
14.	Osiecze	1	31	3,23%
15.	Redliny	1	10	10,00%
16.	Rybice	9	49	18,37%
17.	Starza	11	102	10,78%
18.	Stuchowo	31	443	7,00%
19.	Sulikowo	6	131	4,58%
20.	Trzebieradz	0	62	0,00%
21.	Ugory	1	32	3,13%
22.	Świerzo	17	464	3,66%
RAZEM		121	2 666	4,54%

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku zanotowano w Rybicach i Będzieszewie – odpowiednio 12,7% i 10,3%. Z kolei najmniejszy odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku zanotowano w Jatkach i Ciesławie, w obu przypadkach poniżej 1%. W Trzebierdzi,

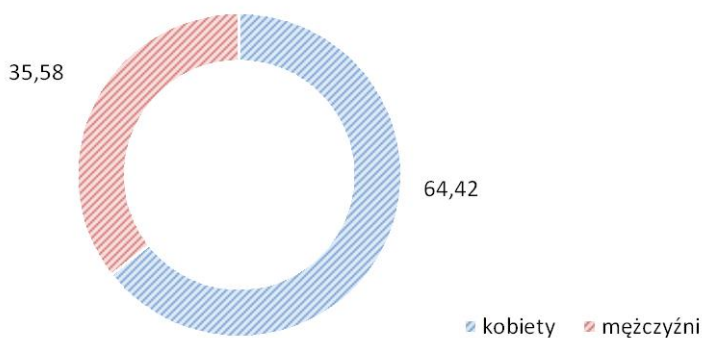
Krzemykowie, Dąbrowie i Duniewie w 2017 roku nie zanotowano osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Rysunek 5. Udział % długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w sołectwach Gminy Świerzno w 2017 roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Struktura osób bezrobotnych według płci, zgodnie ze stanem z grudnia 2017 roku, przedstawia się następująco:

Strukturę wieku osób zarejestrowanych w pup Gmina Świerzno w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18 – 64, kobiety 18 - 59) w latach 2014–2016 przedstawiono w tabeli 12.

Tabela 12 Struktura wieku osób zarejestrowanych w pup Gmina Świerzno w wieku produkcyjnym w latach 2014–2016

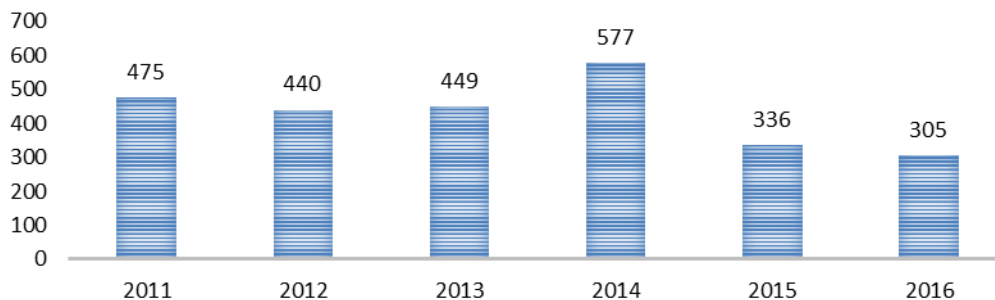
		2014		2015		2016	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wiek	18-24	69	44	66	40	50	35
	25-34	115	82	108	75	105	74
	35-44	86	57	83	56	88	62
	45-54	66	40	70	45	56	33
	55-59	64	30	45	16	46	22
	60-64	13	3	23	8	31	10

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem wyniósł 12,9%. Według płci udział ten rozkładał się następująco:

- mężczyźni – 8,4%,
- kobiety – 18,3%.

W latach 2011-2016 liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie Gminy Świerzno spadła o 35,7 punktów procentowych.

Rysunek 6. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

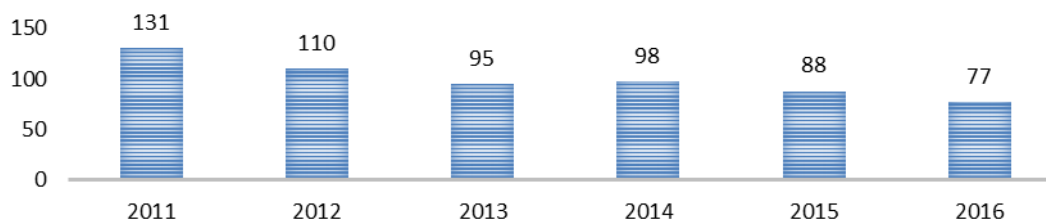
Ze wsparcia pomocy społecznej w gminie Świerzno w 2017 roku korzystało 17,1% mieszkańców gminy. Szczegółowe zestawienie przedstawiono w tabeli 13.

Tabela 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców
1.	Będziszewo	58	8
2.	Chomino	280	12
3.	Ciesław	240	17
4.	Duniewo	98	10
5.	Dąbrowa	32	0
6.	Gostyniec	153	22
7.	Gostyń	583	38
8.	Jatki	146	2
9.	Kaleń	157	3
10.	Krzemkowo	27	8
11.	Krzepocin	142	13
12.	Kępica	88	4
13.	Margowo	102	8
14.	Osiecze	45	0
15.	Redliny	15	0
16.	Rybice	71	20
17.	Starza	168	0
18.	Stuchowo	706	32
19.	Sulikowo	224	23
20.	Trzebieradz	92	0
21.	Ugory	46	0
22.	Świerzno	712	20
RAZEM		4 185	240

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych na terenie Gminy Świerzno w latach 2011-2016 kształtowała się następująco:

Rysunek 7 Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Charakterystykę szkolnictwa dla Gminy Świerzno odnoszącą się do okresu 2014-2016 przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Szkolnictwo w Gminie Świerzno w latach 2014-2016

Podgrupa	Wymiar 2	Wymiar 3	Jednostka miary	2014	2015	2016
<i>Gimnazja</i>	ogółem		ob.	1	1	1
	uczniowie	ogółem	osoba	125	103	106
	uczniowie	prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	125	103	106
	uczniowie - mężczyźni	ogółem	osoba	70	50	52
	uczniowie - kobiety	ogółem	osoba	55	53	54
	absolwenci	ogółem	osoba	39	47	27
	absolwenci - mężczyźni	ogółem	osoba	16	27	13
	absolwenci - kobiety	ogółem	osoba	23	20	14
<i>Szkoły podstawowe</i>	ogółem		ob.	3	3	3
	uczniowie	ogółem	osoba	231	251	213
	uczniowie - mężczyźni	ogółem	osoba	109	131	114
	uczniowie - kobiety	ogółem	osoba	122	120	99
	absolwenci	ogółem	osoba	48	31	37
	absolwenci - mężczyźni	ogółem	osoba	27	10	20
	absolwenci - kobiety	ogółem	osoba	21	21	17
<i>Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych</i>				12	13	12

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W Gminie Świerzno w latach 2014-2016 funkcjonowały 3 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Liczba uczniów szczebla podstawowego uległa niewielkiemu spadkowi – z 231 w 2014 roku do 213 uczniów w 2016 roku, co jest związane z ogólną sytuacją demograficzną w

gminie. Podobna tendencja kształtowała się w gimnazjum. Liczba uczniów spadła ze 125 uczniów w 2014 roku do 106 uczniów w 2016 roku.

Charakterystykę infrastruktury społecznej funkcjonującej w latach 2011-2016 w Gminie Świerzno dotyczącej obszaru kultury przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15 Infrastruktura społeczna obszaru kultury Gminy Świerzno w latach 2014-2016

Grupa	Podgrupa	Jedn. miary	2014	2015	2016	
BIBLIOTEKI	Biblioteki publiczne	biblioteki i filie	ob.	4	4	4
		księgozbiór	wol.	54 209	53 642	53 893
		czytelnicy w ciągu roku	osoba	748	778	782
		wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	19 023	21 390	20 268
		obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1
	Biblioteki publiczne - wskaźniki	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	1 089	1 078	1 073
		księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	12 444,7	12 445,9	12 559,5
		czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	173	179	182
		wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	25,4	27,5	25,9
	CENTRA, DOMY, OŚRODKI KULTURY, KLUBY I ŚWIETLICE	Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem i wg organizatorów	ogółem	ob.	7	7
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice		ogółem	ob.	7	7	7
KINA	Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych	ogółem	osoba	0,00	0,00	0,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W latach 2014-2016 w Gminie Świerzno liczba bibliotek, centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic oraz kin nie uległa zmianie. Funkcjonowały 4 biblioteki. Mimo, że księgozbiór uległ zmniejszeniu, liczba czytelników wzrosła z 748 w 2014 roku do 782 w 2016 roku.

Charakterystykę infrastruktury społecznej funkcjonującej w latach 2014-2017 w Gminie Świerzno dotyczącej obszaru turystyki i rekreacji przedstawiono w tabeli 16.

Tabela 16 Infrastruktura społeczna obszaru turystyki i rekreacji Gminy Świerzno w latach 2014-2017

Podgrupa	Wymiar	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017	
Obiekty posiadające	stół do bilardu z	-	ob.	-	-	-	2

zaplecze sportowo - rekreacyjne	wyposażeniem						
Obiekty z zapleczem konferencyjnym	z siecią WiFi na terenie obiektu	-	ob.	-	-	-	2
Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu	ogółem	obiekty ogółem	ob.	2	2	2	2
	ogółem	miejsca noclegowe ogółem	msc.	48	48	48	48
	zespoły domków turystycznych	obiekty ogółem	ob.	2	2	2	2
	zespoły domków turystycznych	miejsca noclegowe ogółem	msc.	48	48	48	48

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Do roku 2017 w Gminie Świeržno nie było żadnego obiektu posiadającego zaplecze sportowo-rekreacyjne. W 2017 roku wybudowano 2 takie obiekty. W latach 2014-2017 nie zanotowano wzrostu liczby obiektów turystycznych.

Sytuację mieszkalnictwa według stanu na rok 2017 w Gminie Świeržno przedstawiono w tabeli 17.

Tabela 17 Mieszkalnictwo w Gminie Świeržno – stan na 2017 rok

Gmina	Liczba budynków	Wybudowane przed 1945	Wybudowane do 1990	Wybudowane po 1990	Częściowo wyremontowane	Przeznaczone do remontu
Świeržno	101	38	28	35	41	32
Kaleń	30	25	2	3	19	7
Gostyniec	45	35	1	9	21	9
Trzebiechów	25	12	2	11	9	3
Kol. Gostyń	5	4	1	x	4	x
Gostyń	76	49	19	8	48	11
Rybice	5	5	x	x	2	2
Sulikowo	12	7	4	1	8	4
Dąbrowa	13	8	x	5	10	3
Redliny	12	6	x	6	6	x
Ugory	12	10	2	x	7	5
Jatki	30	28	x	2	22	5
Chomino	49	40	5	4	31	10
Margowo	14	12	2	x	9	3
Osiecko	13	12	1	x	8	4
Duniewo	11	9	1	1	7	2
Krzemkowo	6	6	x	x	4	2
Krzepocin	19	18	x	1	12	6
Cieślów	34	31	2	1	21	10
Kępica	11	10	1	x	x	x
Będziszewo	9	8	1	x	5	3

Stuchowo	29	14	14	1	18	4
Starza	14	8	5	1	8	4
Ogółem	575	395	91	89	320	129

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Ogółem w Gminie Świerzno funkcjonuje 575 budynków, z czego 68,7% budynków zostało wybudowanych przed 1945 rokiem, a po roku 1990 tylko 15,4%. Do remontu jest przeznaczonych jest 22,4% budynków. W Krzemykowie na 6 budynków, wszystkie zostały wybudowane przed 1945 rokiem. Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla w Gminie Świerzno w 2017 roku przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 18 Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości (budynki w %)

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości - budynki w %
1.	Będzieszewo	58	100
2.	Chomino	280	0
3.	Ciesław	240	0
4.	Duniewo	98	0
5.	Dąbrowa	32	0
6.	Gostyniec	153	0
7.	Gostyń	583	15
8.	Jatki	146	7
9.	Kaleń	157	0
10.	Krzemkowo	27	0
11.	Krzepocin	142	0
12.	Kępica	88	100
13.	Margowo	102	100
14.	Osiecze	45	0
15.	Redliny	15	0
16.	Rybice	71	100
17.	Starza	168	100
18.	Stuchowo	706	26
19.	Sulikowo	224	100
20.	Trzebieradz	92	0
21.	Ugory	46	0
22.	Świerzno	712	7
RAZEM		4 185	

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla w Gminie Świerzno w 2017 roku wyniósł 100% w takich miejscowościach, jak Będzieszewo, Kępica, Margowo, Rybice, Starza i Sulikowo. W Chominie, Ciesławie, Duniewie, Dąbrowie, Gostyńcu, Kaleniu, Krzemykowie, Krzepocinie, Osieczu, Redlinach, Trzebierdzi i Ugorach udział ten wyniósł 0.

W 2017 roku przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę największa była w Redlinach, najmniejsza zaś w Rybicach. W Redlinach wyniosła 77m² na 1 osobę, a w Rybicach 12,8 na 1 osobę.

Tabela 19 Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę w Gminie Świerzo wg stanu na rok 2017

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę
1.	Będzieszewo	58	17,8
2.	Chomino	280	26
3.	Cieśław	240	22,3
4.	Duniewo	98	19,3
5.	Dąbrowa	32	39,4
6.	Gostyniec	153	33,8
7.	Gostyń	583	27,8
8.	Jatki	146	32,9
9.	Kaleń	157	25,5
10.	Krzemykowo	27	30,6
11.	Krzepocin	142	19
12.	Kępica	88	20,4
13.	Margowo	102	24,3
14.	Osiecze	45	28,9
15.	Redliny	15	77
16.	Rybice	71	12,8
17.	Starza	168	17,8
18.	Stuchowo	706	18
19.	Sulikowo	224	20,5
20.	Trzebie radz	92	32
21.	Ugory	46	27,3
22.	Świerzo	712	27,8
RAZEM		4 185	

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Według informacji zawartych w Banku Danych Lokalnych w roku 2017 w Gminie Świerzo długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 17,8 km. Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków w Gminie Świerzo w 2017 roku przedstawiono w tabeli 20. W 2017 roku budynki bez wodociągu były jeszcze w 3 miejscowościach – w Będzieszewie, Chominie i Gostyniu. Liczba przyłączy kanalizacji prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wyniosła 398 sztuk. Długość czynnej sieci wodociągowej w 2017 roku wyniosła 52,4 km, a liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania kształtowała się na poziomie 582 sztuk.

Tabela 20 Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) w Gminie Świerzno – stan na 2017 rok

Lp.	Miejscowość	Liczba budynków bez wodociągu	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków
1.	Będzieszewo	1	11,11%
2.	Chomino	1	2,04%
3.	Ciesław	0	0,00%
4.	Duniewo	0	0,00%
5.	Dąbrowa	0	0,00%
6.	Gostyniec	1	2,22%
7.	Gostyń	0	0,00%
8.	Jatki	0	0,00%
9.	Kaleń	0	0,00%
10.	Krzemykowo	0	0,00%
11.	Krzepocin	0	0,00%
12.	Kępica	0	0,00%
13.	Margowo	0	0,00%
14.	Osiecze	0	0,00%
15.	Redliny	0	0,00%
16.	Rybice	0	0,00%
17.	Starza	0	0,00%
18.	Stuchowo	0	0,00%
19.	Sulikowo	0	0,00%
20.	Trzebieradz	0	0,00%
21.	Ugory	0	0,00%
22.	Świerzno	0	0,00%
Suma		3	0,52%

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Dane w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie Świerzno za rok 2017 przedstawiono w tabeli 21.

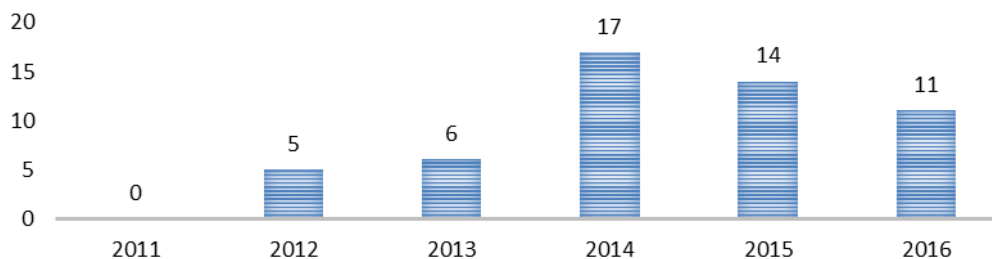
Tabela 21 Charakterystyka bezpieczeństwa publicznego w Gminie Świerzno – dane za rok 2017

Lp.	Miejscowość	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
1.	Będzieszewo	0	0
2.	Chomino	1	1
3.	Ciesław	1	1
4.	Duniewo	0	0
5.	Dąbrowa	0	0
6.	Gostyniec	2	0
7.	Gostyń	12	1
8.	Jatki	1	0
9.	Kaleń	0	0
10.	Krzemykowo	0	0

11.	Krzepocin	1	0
12.	Kępica	0	0
13.	Margowo	1	0
14.	Osiecze	2	0
15.	Redliny	1	0
16.	Rybice	2	0
17.	Starza	0	0
18.	Stuchowo	10	0
19.	Sulikowo	1	0
20.	Trzebieradz	2	0
21.	Ugory	1	0
22.	Świerzno	6	0
RAZEM		44	3

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Największą liczbę przestępstw w 2017 roku na tysiąc mieszkańców odnotowano w Gostyniu i Stuchowie. Przestępstwa przeciwko rodzinie były odnotowane w Chominie, Ciesławie i Gostyniu. W 2016 roku „Niebieska Kartą” na terenie Gminy Świerzno było objętych 11 rodzin. Na przestrzeni lat 2014-2016 należy odnotować tendencje spadkową, co przedstawiono na wykresie:

Rysunek 8 Liczba przestępstw na 1 tys. ludności w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Przez obszar Gminy Świerzno prowadzą drogi wojewódzkie:

- nr 103 łącząca Świerzno z Kamieniem Pomorskim (14 km) i przez Cerkwicę (10 km) do Trzebiatowa (22 km),
- nr 105 do Gryfic (18 km).

Istotną rolę w powiązaniach zewnętrznych na tym kierunku spełnia także droga wojewódzka nr 102 (Międzyzdroje – Kołobrzeg), przebiegająca wzdłuż północnej granicy gminy. Powiązania gminy z południowymi gminami zapewnia droga wojewódzka nr 105 (Świerzno – Brojce – Rzesznikowo), wiążąca jednocześnie gminę z drogą krajową nr 6 Szczecin – Koszalin – Gdańsk.

Dominującą rolę w przewozach pasażerskich odgrywa komunikacja autobusowa PKS, która obejmuje swoim zasięgiem praktycznie wszystkie miejscowości. Obecna sieć drogowa i jej stan nie stwarza ograniczeń w funkcjonowaniu komunikacji autobusowej.

W gminie nie ma urzędu pocztowego (zlikwidowany w 2012 roku), jest agencja pocztowa: Świerzno (nr 72-405).

Urządzenia sieciowe w gminie Świerzno w latach 2011-2016 scharakteryzowano w tabeli 22.

Tabela 22 Urządzenia sieciowe w gminie Świerzno w latach 2011-2016

Podgrupa			Jedn. miary	2011	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych</i>	<i>ogółem</i>	<i>wodociąg</i>	%	-	-	-	-	99	99
	<i>ogółem</i>	<i>kanalizacja</i>	%	-	-	-	-	68,2	68,3
<i>Kanalizacja</i>	<i>długość czynnej sieci kanalizacyjnej</i>	<i>km</i>		15,0	17,7	17,7	17,7	17,8	17,8
	<i>ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej</i>	<i>osoba</i>		2 374	3 393	3 391	3 454	3 393	3 201
<i>Korzystający z instalacji w % ogółu ludności</i>	<i>Ogółem wodociąg</i>		%	95,7	95,9	95,9	95,9	95,7	95,8
	<i>Ogółem kanalizacja</i>		%	54,5	78,5	78,6	79,3	78,7	74,6
	<i>Ogółem gaz</i>		%	16,9	16,7	16,7	20,0	21,0	21,7
<i>Sieć gazowa</i>	<i>długość czynnej sieci ogółem w m</i>	<i>m</i>		38 826	38 826	38 826	38 926	39 086	39 465
	<i>długość czynnej sieci rozdzielczej w m</i>	<i>m</i>		38 826	38 826	38 826	38 926	39 086	39 465
	<i>czynne przyłącza do budynków ogółem</i>	<i>szt.</i>		521	521	524	525	529	531
	<i>czynne przyłącza do budynków mieszkalnych</i>	<i>szt.</i>		-	-	-	517	521	523
	<i>odbiorcy gazu</i>	<i>gosp.</i>		210	213	214	257	272	282
	<i>ludność korzystająca z sieci gazowej</i>	<i>osoba</i>		735	724	721	871	906	933
<i>Sieć rozdzielcza</i>	<i>ogółem</i>	<i>sieć wodociągowa</i>	<i>km</i>	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	37,0

<i>na 100 km²</i>	<i>ogółem</i>	<i>sieć kanalizacyjna</i>	<i>km</i>	10,7	12,6	12,6	12,6	12,7	13,0
	<i>ogółem</i>	<i>sieć gazowa</i>	<i>km</i>	27,7	27,7	27,7	27,8	27,9	28,2
Wodociągi	<i>długość czynnej sieci rozdzielczej</i>	<i>km</i>		55,3	55,3	55,3	55,3	55,3	52,4
	<i>długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy</i>	<i>km</i>		55,3	55,3	55,3	0,0	0,0	0,0
	<i>przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	<i>szt.</i>		691	721	727	600	571	579
	<i>ludność korzystająca z sieci wodociągowej</i>	<i>osoba</i>		4 170	4 145	4 138	4 177	4 126	4 110
	<i>zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca</i>	<i>m³</i>		0	45,5	46,3	45,9	41,9	42,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Gmina Świerzno.

Obecnie gmina Świerzno posiada dobrze rozbudowany układ wodociągów obejmujący w 98% całą gminę. Stan zapotrzebowania w wodę na terenie gminy jest zadowalający i uporządkowany. Z ogólnej liczby 22 miejscowości z wodociągów korzysta 21 miejscowości, które zasilane są z wodociągów grupowych, wiejskich, spółdzielczych.

Gospodarka gminy opiera się na działalności rolniczej i sektorze usługowym. Wiejski charakter gminy Świerzno determinuje jej gospodarkę. Gmina posiada charakter rolniczy, o czym świadczy wysoki udział użytków rolnych (61,56%) w ogólnej powierzchni gminy.

Liczbę podmiotów gospodarczych działających w Gminie Świerzno w 2017 roku przedstawiono w tabeli 23.

Tabela 23 Liczbę podmiotów gospodarczych działających w Gminie Świerzno w 2017 roku

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności
1.	Będzieszewo	58	0	7
2.	Chomino	280	0	19
3.	Ciesław	240	0	8
4.	Duniewo	98	0	4
5.	Dąbrowa	32	0	2
6.	Gostyniec	153	0	8
7.	Gostyń	583	1	40
8.	Jatki	146	0	18
9.	Kaleń	157	0	5
10.	Krzemkowo	27	0	1
11.	Krzepocin	142	0	4
12.	Kępica	88	0	4
13.	Margowo	102	0	3
14.	Osiecze	45	0	2
15.	Redliny	15	0	1
16.	Rybice	71	0	5
17.	Starza	168	0	6
18.	Stuchowo	706	1	33
19.	Sulikowo	224	0	8
20.	Trzebieradz	92	0	3
21.	Ugory	46	0	2
22.	Świerzno	712	6	55
RAZEM		4 185	8	238

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Sfera gospodarcza na terenie gminy Świerzno jest mierzona poziomem aktywności gospodarczej, rozumianej jako liczba przedsiębiorstw i jednoosobowych działalności gospodarczych. Dane wskaźnikowe dotyczące poziomu aktywności gospodarczej przedstawiono w latach 2011-2016.

Tabela 24 Poziom aktywności gospodarczej

Nazwa	Sektor prywatny - ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Świerzno	56	30	31	42	49	46
	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności					
	71	75	76	75	77	78
	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	107,5	112,8	114,9	114,3	116,7	119,6
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności					
	60	63	65	63	64	63

	Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON w %					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	21,5	6,5	7,9	12,2	13,3	12,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Zmiany w zakresie podejmowania działalności gospodarczej przedstawiono w latach 2011-2016.

Tabela 25 Jednostki nowo zarejestrowane i wyrejestrowane

Nazwa	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności						Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Świerzno	129	69	72	99	115	107	154	48	60	92	101	93

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W 2016 roku w Gminie Świerzno przypadało 1 196,3 podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, z czego 96% to przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Przedsiębiorstw dużych i bardzo dużych nie ma w gminie. Poziom przedsiębiorczości społeczności Gminy Świerzno wyrażający liczbę podatników PIT prowadzących działalność gospodarczą oraz podatników CIT na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niski i wynosi 3,7%. Charakterystyka infrastruktury przemysłowej dla Gminy Świerzno przedstawia się następująco:

Tabela 26 Budynki przemysłowe na terenie Gminy Świerzno

Gmina	Rodzaj budynku	Wybudowany przed 1945	Wybudowany do 1990	Wybudowany po 1990
Ciesław	Mieszalnia pasz	x	1	x
Ciesław	Produkcja Brykietu i peletu	x	1	x
Chomino	Produkcja okien aluminiowych i PVC	x	1	x
Chomino	Zakład kamieniarski	x	x	x
Trzebieradz	Betoniarnia	1	x	x
Jatki	Zakład spawalniczy	1	x	x
Gostyń	Stolarnia	x	1	x
Świerzno	Warsztat samochodowy	1	x	1
Stuchowo	Piekarnia	1	x	x
Rybice	Hurtownia przemysłowa	x	x	1
Gostyń	Dystrybucja napojów	x	x	1
Stuchowo	Zajeżdźnia autobusów i warsztat samochodowy	x	1	x

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Infrastruktura przemysłowa w zakresie zabudowań należy do przestarzałej i wymaga wsparcia technicznego w zakresie modernizacji i przebudowy. Jednak zauważa się potencjał do wykorzystania dla rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Gmina Świerzno charakteryzuje się stosunkowo ubogim nasyceniem walorami zabytkowymi, chociaż istnieją na jej terenie zarówno pojedyncze obiekty, jak i zespoły o wartościach unikatowych podlegające już ochronie prawnej bądź do takiej ochrony typowane. Charakterystyka obiektów zabytkowych przedstawia się następująco:

a/ Obiekty kultury materialnej wpisane do rejestru zabytków występują we wsiach:

- kościół: Świerzno,
- dwory: Świerzno i Margowo,
- pałac: Stuchowo,
- parki zabytkowe dworskie: Świerzno, Będzieszewo, Gostyń, Jatki, Stuchowo, Sulikowo, Kępica, Margowo.

b/ Obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków znajdują się:

- dwory we wsiach: Chomino, Ciesław, Jatki, Sulikowo,
- pałac w Gostyniu,
- kościół we wsi Gostyń,
- budynek mieszkalny nr 4 we wsi Kaleń.

c/ Obiekty objęte w ewidencji konserwatorskiej znajdują się we wsiach:

- Chomino,
- Ciesław: dawna kuźnia, zagroda,
- Duniewo: dawna sezonówka, dawna szkoła, budynek gospodarczy,
- Gostyniec: sala wiejska, dawna szkoła,
- Gostyń: zagroda, część południowego założenia folwarcznego, budynek inwentarski, stodoła,
- Jatki: dawny budynek kolejowy, sala wiejska, szkoła,
- Kaleń: zagroda nr 1/1a i zagroda nr 7,
- Kępica: dawna szkoła,
- Krzepocin: dawny dwór,
- Margowo: dawna zabudowa zespołu folwarcznego (obora, stajnia, chlewnia, stodoła, spichlerz i stolarnia, powozownia, kuźnia, magazyn),
- Stuchowo: młyn wodny, mleczarnia,
- Świerzno: budynki mieszkalne nr 14, 16, 26, 49.

d/ Zabytkowe układy przestrzenne proponowane do objęcia strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej występują we wsiach:

- Gostyń: założenie pałacowo-parkowe,
- Kępica: park wraz z dworem i dziedzińcem,
- Margowo: dwór i park,
- Stuchowo: założenie pałacowo-parkowe,
- Świerzno: zespół zabudowy podworskiej, założenie parkowe, kościół wraz z cmentarzem przykościelnym.

e/ Zabytkowe układy przestrzenne proponowane do objęcia ochroną konserwatorską (strefa „B” ochrony układów przestrzennych) występują we wsiach:

- Chomino: otulina dworu,
- Gostyń: kościół wraz z cmentarzem poewangelickim,
- Jatki: zespół dworsko-pałacowy,
- Kaleń: założenie przestrzenne wsi,

- Margowo: dziedziniec folwarczny wraz z zabudową,
- Starza: założenie folwarczne,
- Sulikowo: dwór i założenie parkowe.

f/ Zabytkowa zieleń komponowana i układ przestrzenny proponowane do objęcia strefą "K" ochrony konserwatorskiej występuje we wsiach:

- Będzieszewo: park podworski i cmentarz poewangelicki,
- Chomino: cmentarz,
- Ciesław: cmentarz poewangelicki i szpaler jesionów,
- Duniewo: aleja lipowa, aleja jesionowa, aleja kasztanowców,
- Gostyniec: plac wiejski oraz szpaler brzozowy,
- Gostyń: pierwotny cmentarz przykościelny na historycznym nawsiu,
- Jatki: cmentarz poewangelicki,
- Kepica: cmentarz,
- Krzepocin: cmentarz XX wieczny, cmentarz przy drodze do Duniewa,
- Starza: cmentarz XIX wieczny,
- Stuchowo: cmentarz przykościelny i cmentarz rodowy,
- Sulikowo: aleja lipowa i szpaler lipowy, założenie parkowe (działka 75/3),
- Świerzno: cmentarz grzebalny.

g) Miejsca ekspozycji cennych układów przestrzennych proponuje się objąć strefą "E" we wsiach:

- Chomino: widok w kierunku dworu od strony drogi,
- Kaleń: ochrona ekspozycji wsi od południowego zachodu.

Na terenie gminy Świerzno występują obszary i obiekty cenne przyrodniczo, rzadko spotykane i wyróżniające lokalny krajobraz, jak:

- obszar chronionego krajobrazu – cała północna część gminy oraz centralna z zachodu na wschód-celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych i geomorfologicznych pradoliny pomorskiej na całej długości jej przebiegu przez gminę oraz doliny Stuchowskiej Strugi,
- użytki Ekologiczne,
- Świneckie Pomoklisko dolina Świnca pomiędzy Strzeżewem a Świncem,
- Bagno Dzików położone w oddziale 660 – 661 Nadleśnictwa Gryfice,
- Leśne Bagno położone na południe od Stuchowskiej Strugi,
- Świerzańskie Mszary położone w oddziale 713-717 Leśnictwa Stuchowo,
- Łabędzie bagno położone w oddziale 706 Nadleśnictwa Gryfice.
- pomniki przyrody: do tej grupy zaliczono 19 pojedynczych drzew, 2 grupy drzew oraz 10 alej.

Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary cenne przyrodniczo z uwagi na występowanie chronionych lub zagrożonych gatunków roślin, zbiorowisk roślin, miejsca bytowania i rozrodu rozmaitych gatunków fauny, skupisk starodrzewu, alei i szpalerów drzew nie zgłoszonych do ochrony pomników i inne. Obszarów tych jest kilkanaście i rozmieszczone są na terenie całej gminy. Niektóre z nich znajdują się w obszarach, które zakłada się wytypować do prawnej ochrony. Inne stanowią wyodrębnione miejsce z pośród mniej cennych przyrodniczo terenów. Obszary cenne przyrodniczo to:

- dolina rzeki Stuchowska Struga i Świnica,
- dolina rzeki Wołczy,
- kompleks leśny leżący w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Wołczy,
- obszar tzw. Świerzniańskiego Lasu na południe od drogi Świerzno-Cerkwica,
- śródlesie oczka znajdujące się w oddziale 707 i 717 leśnictwa Świerzno,
- podmokła łąka,
- dolina rzeczna.

Według norm jakości powietrza określonych w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady UE, średnioroczny poziom dopuszczalny dla stężenia pyłów PM 10 wynosi 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a dla PM_{2,5} 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Według danych dostępnych na stronie Ongeo.pl:

- średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 2.5 dla części obszaru gminy Świerzno wynosi 10-15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 139.0 km²;
- średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 10 dla części obszaru gminy Świerzno wynosi:
  - 15-20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 35.0 km²,
  - 20-25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$: 104.0 km².

Sfera Środowiskowa na terenie gminy Świerzno jest przez władarzy gminy silnie wspierana, co ma odzwierciedlenie w miernikach liczby oczyszczalni przydomowych. Wskazuje się na zdecydowany rozwój w tym zakresie i wzrost liczby oczyszczalni przydomowych od roku 2013.

Tabela 27 Nieczystości ciekłe

Zbiorniki bezodpływowe w szt.					
2011	2012	2013	2014	2015	2016
105	112	110	232	234	234
Oczyszczalnie przydomowe w szt.					
2011	2012	2013	2014	2015	2016
9	22	24	190	192	195
Stacje zlewne w szt.					
2011	2012	2013	2014	2015	2016
2	2	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Pozytywne tendencje rozwoju tej sfery wskazują na duże zaangażowanie w zakresie poprawy jakości środowiska i otoczenia życia mieszkańców, co ma bezpośrednie przełożenie na postrzeganie przez ludność miejscową otoczenia jako przyjaznego do życia pod względem cech charakterystycznych dla środowiska określanego jako sprzyjającego życiu i osiedlaniu się. Liczbę osób korzystających z oczyszczalni przedstawiono w latach 2011-2016.

Tabela 28 Przemysłowe i komunalne oczyszczanie ścieków w Gminie Świerzno

Oczyszczalnie					
Ogółem w [szt.]					
2011	2012	2013	2014	2015	2016

4	5	5	5	5	5
Przepustowość w [m3/dobę]					
2011	2012	2013	2014	2015	2016
609	633	605	605	605	605
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich w [osoba]					
2011	2012	2013	2014	2015	2016
2 145	2 281	2 707	2 698	2 710	2 676

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wskaźniki liczby ludności korzystających z oczyszczalni pokazują, że gmina podejmuje działania rozwojowe w tym obszarze. Skutkiem takiego podejścia jest zwiększanie komfortu życia na terenie gminy – co wskazuje wynik badania ludności miejscowej.

Na terenie gminy brak jest wysypiska odpadów stałych. Odpady stałe z terenu gminy wywożone są przez PGK w Kamieniu Pomorskim na wysypisko gminne w Słajsinie. Nieczystości płynne ze zbiorników bezodpływowych wywożone są do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Stuchowie i Mokrawicy (gm. Kamień Pomorski).

W gminie Świerzno brak jest składowiska odpadów toksycznych.

3.1.2 Tereny popegeerowskie

Dużą część gminy Świerzno stanowią miejscowości o charakterze popegeerowskim. Do miejscowości, które posiadają zabudowę popegeerowską oraz przestrzeń publiczną wynikającą z charakterystycznych zabudowań, należą:

- Margowo,
- Gostyń,
- Sulikowo,
- Rybice

stanowiące niegdyś zasoby PGR w kombinacie Kamień Pomorski, a także miejscowości:

- Będziszewo,
- Kępica,
- Starza,
- Stuchowo,
- Świerzno,

stanowiące niegdyś zasoby PGR w kombinacie Stuchowo.

Należy wskazać, że 9 miejscowości na 22 analizowanych należy do grupy tzw. miejscowości popegeerowskich. Można więc uznać dużą skalę udziału tych miejscowości w ogólnej liczbie miejscowości na terenie Gminy Świerzno. Powyższe tereny - ze względu na swój charakter, zabudowę i przestrzeń publiczną - poddane zostały również ocenie w zakresie poziomu degradacji.

3.1.3 Analiza SWOT

Analiza SWOT została przeprowadzona na podstawie ogólnej charakterystyki Gminy Świerzno. Zidentyfikowane silne i słabe strony oraz możliwości i zagrożenia są podsumowaniem obecnej sytuacji gminy, a jednocześnie wstępem do określenia kierunków i możliwości jej rozwoju.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera społeczna	
• stabilne dochody ludności, • stabilna wartość podatków pochodzących z działalności gospodarczej, • aktywność władz lokalnych i organizacji społecznych na terenie gminy, • stabilna dostępność lekarza POZ, • efektywne zarządzanie placówkami oświaty, • działające kluby sportowe, • organizacja cyklicznych imprez rekreacyjnych, • sukcesywny spadek wykroczeń i przestępstw na terenie gminy (w tym przestępstw i wykroczeń dotyczących rodziny), • efektywność we współpracy służb porządkowych (w tym współpraca policji i straży wiejskiej);	• społeczeństwo starzejące się za szybko, • brak przyrostu w grupie osób w wieku produkcyjnym, • niezrównoważone procesy migracyjne, niegrożące opustoszeniem gminy, • nierosnące dochody mieszkańców gminy, • stały poziom dochodów nie reagujący na inflację, • duży odpływ ludności w wieku 18-30 lat, • niska migracja ludności powyżej 30 roku życia, brak napływu ludności z innych regionów, • brak aktywności mieszkańców w zakresie udziałów w imprezach organizowanych w gminie, • ograniczona dostępność lekarzy specjalistów (w tym opieki stomatologicznej), • niewystarczająca gospodarka niskoemisyjna, • niewystarczający poziom inwestycji w OZE, • słabo rozwinięty system informacji turystycznej;
Sfera gospodarcza i finansowa	
• zasób siły roboczej (łatwość dostosowania do potrzebnych kwalifikacji), • istniejąca i aktywna działalność gospodarcza na terenie gminy, • stosunkowo szerokie spektrum prowadzonej działalności gospodarczej, • wzrost wydatków na kulturę, rekreację i ośrodki społeczne, • wzrost wydatków na inwestycje (w tym gospodarkę komunalną), • możliwość utworzenia stref ekonomicznych ze względu na potencjał terytorialny (w tym ze względu na bliskość trasy szybkiego ruchu), • przychylność władz lokalnych we	• brak aktywności lokalnej społeczności w poszukiwaniu pracy, • brak aktywności lokalnej społeczności w zakresie zmian kwalifikacji, • brak aktywności mieszkańców w zakresie podejmowania nowej działalności gospodarczej, • niski poziom rejestrowania działalności gospodarczej na terenie gminy, • niewystarczające środki na wsparcie aktywizacji zawodowej, • możliwość mniejszych wpływów z podatków ze względu na dużą migrację ludzi młodych, • duża konkurencja wśród działalności

wspieraniu lokalnej działalności gospodarczej, • stabilne podatki lokalne, • efektywność wykorzystania z publicznych środków finansowych, • przeznaczanie środków na ochronę dziedzictwa kulturowego, • optymalne wykorzystanie środków na wsparcie miejscowych organizacji społecznych i kulturalnych oraz sportowych, • efektywność wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na inwestycje infrastrukturalne i techniczne (w tym termomodernizacja);	gospodarczej na stosunkowo niewielkim terenie (np. sklepy spożywcze), • ograniczenia w wydatkach infrastrukturalnych, • brak wysoko wykwalifikowanych zasobów ludzkich, • brak programów wsparcia dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą, • brak działalności gospodarczej z sektora przemysłu, • spadek dochodów z subwencji oświatowych, transportu i komunikacji, • wysokie wahania koniunkturalne (w tym sezonowość, np. w turystyce i rekreacji);
Sfera przestrzenna	
• podwyższający się standard dróg na terenie gminy, • podwyższający się standard chodników i oświetlenia ulicznego, • wystarczający standard miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, oraz punktów sportowych dla mieszkańców (głównie młodych), • utrzymane w wysokiej jakości zabytki na terenie gminy, • duża ilość przestrzeni rekreacyjnej i dla celów turystycznych, • duży postęp w rozwoju infrastruktury skutkujący skutecznym zagospodarowaniem przestrzennym, • stopień sieciowania komunikacyjnego gminy, • plan zagospodarowania przestrzennego, • plan rozwoju w zakresie OZE, • poziom dostępności internetu, • atrakcyjne zabytki podnoszące walory turystyczne gminy, • duży potencjał terytorialny w zakresie inwestycji w odnawialne źródła energii, • dobra i wystarczająca baza turystyczno-rekreacyjna (w tym miejsca noclegowe), • atrakcyjne położenie geograficzne, • działające ośrodki kultury i rekreacji (w tym nowa infrastruktura sportowa dla mieszkańców gminy), • gęste połączenia dróg między miejscowościami;	• braki w utwardzonej sieci drogowej między miejscowościami • potrzeba modernizacji w oświetleniu ulicznym, • budynki użyteczności publicznej wymagające rewitalizacji, • niewystarczająca sieć kanalizacji i oczyszczalni przydomowych, • niewykorzystana przestrzeń rekreacyjna, • niezagospodarowane budynki przemysłowe, a także popegeerowskie, • niski stopień wykorzystania OZE, zarówno dla celów całej gminy, jak i przez mieszkańców, • ograniczenia w dostępie do punktów i przestrzeni rekreacyjnej, • brak ścieżek rowerowych, • braki surowców naturalnych, • brak nowoczesnych środków komunikacji, • niewystraszający rozwój rolnictwa i przemysłu, • niebezpieczeństwo w ruchu drogowym, • ograniczenia w dostępie komunikacyjnym do większych miast, • duży zakres potrzeb w zakresie inwestycji infrastrukturalno-komunikacyjnych, • niewystarczający stopień sieciowania gminy w zakresie kanalizacji, • niewystarczający poziom inwestycji w zakresie rozwoju technicznego (w tym termomodernizacji), • niewystarczające zasilenie w oświetlenie uliczne,

	• za mało chodników, • niewystarczające połączenia komunikacyjne do większych miast, • brak tras rowerowych;
SZANSE	ZAGROŻENIA
Sfera społeczna	
• powolne zmniejszanie się ludności o najniższych dochodach, • duży potencjał w zakresie wyrobów lokalnych i ekoprodukcji żywności, • umiejętności władz lokalnych dotyczące stosowania tzw. najlepszych praktyk na zasadach benchmarkingu, • potencjał w zakresie łączenia szlaków turystycznych przebiegających przez gminę ze szlakami pomorza zachodniego, a także w skali kraju, • relatywnie wysoki poziom wykorzystania dofinansowań Unii Europejskiej i regionalnych w sferze społecznej, • duży potencjał w zakresie wykorzystania atrakcyjności turystycznej i aktywizacji mieszkańców, • duże możliwości integracyjne dla mieszkańców gminy, • szybka i bezpośrednia pomoc społeczna • potencjał w zakresie wyeliminowania patologii i przestępczości (w oparciu o zmniejszające się wskaźniki), • podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez programy umożliwiające podniesienie estetyki otoczenia życia mieszkańców;	• starzenie się społeczeństwa, • ograniczenie wymagań ludności miejscowej poprzez długotrwałe bezrobocie i wykluczenie, • postępujący brak aktywności mieszkańców – niechęć do czynnego uczestnictwa w imprezach gminnych, • starzejące się zabudowania, zwłaszcza popegeerowskie dotychczas niezagospodarowane, • starzejące się zabudowania mieszkalne nie poddane termomodernizacji i rewitalizacji, • zintensyfikowana konkurencyjność ze strony gmin położonych bliżej dostępu do morza, • niewykorzystanie terenów rekreacyjnych może obniżyć również wartość inwestycyjną gminy, a także wpływać na obniżenie się poziomu i jakości życia mieszkańców, • ubożenie społeczeństwa, • starzejąca się infrastruktura, • starzejąca się infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa, • utrzymywanie się stanu niedofinansowania ośrodków ochrony zdrowia, • brak opieki stomatologicznej na terenie gminy, • pogłębiający się problem niżu demograficznego i migracji długotrwałej ludności w wieku produkcyjnym;
Sfera gospodarcza i finansowa	
• wysoki poziom wnioskowania o dotacje na cele infrastrukturalne, • efektywny poziom wykorzystania dotacji Unii Europejskiej i środków lokalnych, • perspektywa dalszej stabilizacji budżetu gminy, • efektywne zarządzanie budżetem gminy, • stabilność pod względem utrzymywania przez mieszkańców drobnej działalności gospodarczej (szczególnie w handlu i	• utrzymujący się ujemny wzrost gospodarczy, • ubożenie społeczeństwa, • brak kwalifikacji mieszkańców do podejmowania samozatrudnienia, • działanie zwrotnych unijnych instrumentów finansowych przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2014-2020;

usługach) generującej wpływy do gminy;	
Sfera przestrzenna	
• bliskość drogi szybkiego ruchu w szlaku prowadzącym do morza, • potencjał w zakresie położenia geograficznego, • potencjał w zakresie wykorzystania przestrzeni rekreacyjno-turystycznej, • potencjał w zakresie ośrodków sterowania wykorzystaniem OZE.	• brak podmiotów zewnętrznych inwestujących na terenie gminy (zwłaszcza w zakresie inwestycji przemysłowych), • ograniczone środki finansowe na rozwój techniczno-technologiczny i infrastrukturalny, • niewykorzystanie potencjału położenia gminy i zasobów terenów rekreacyjnych i turystycznych.

3.2 Debaty i badanie ankietowe

W 2017 i 2018 roku przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i władzami Gminy Świerzno. Tematem prowadzonych debat było zdiagnozowanie problemów mieszkańców gminy związanych z poziomem jakości życia i przestrzeni wspólnej lokalnej ludności. Spotkania konsultacyjne miały na celu określenie zakresu potrzeb mieszkańców w obligatoryjnych sferach funkcjonalnych opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Świerzno do roku 2023.

Poza debatami prowadzonymi w trakcie spotkań konsultacyjnych wykonano badanie metodą ankietową, dzięki czemu możliwe stało się zdiagnozowanie najważniejszych (najwyższy wynik) i nieistotnych (najniższy wynik) problemów związanych z obszarami zdegradowanymi Gminy Świerzno. Do badania przystąpili mieszkańcy wszystkich sołectw, co pozwoliło ustalić zwrotność odpowiedzi na poziomie 52%.

Zakres pytań ankietowych i najważniejszych wyników przedstawia się następująco:

1. Czy Pani/Pana zdaniem w Gminie Świerzno potrzebny jest program ożywienia społecznego, gospodarczego, przestrzennego i środowiskowego w postaci Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno, który będzie realizowany w latach 2018-2023?
  - 77% ankietowanych wybrało odpowiedź „zdecydowanie tak“;
2. W których sołectwach Gminy Świerzno Pani/Pana zdaniem jest najwięcej problemów przestrzennych, infrastrukturalnych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych?
  - najwięcej odpowiedzi wykazano dla sołectw: Gostyń, Gostyniec, Stuchowo, Jatki;
3. Jaki jest Pani/Pana związek z wyżej wymienionym terenem?
  - 83% to mieszkańcy wymienionych sołectw;
4. Jakie problemy/bariery rozwojowe w sferze społecznej występują na obszarze wskazanych sołectw?
  - migracje zarobkowe,
  - słaba aktywność społeczna,
  - patologie społeczne,
  - słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych;
5. Jakie problemy w sferze gospodarczej występują na obszarze wskazanych sołectw?
  - słabo rozwinięta baza rekreacyjna i turystyczna,
  - wysokie bezrobocie,

- mała liczba małych przedsiębiorstw;
6. Jakie problemy/bariery rozwojowe w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej występują na obszarze wskazanych sołectw?
- zły stan nawierzchni dróg,
  - zły stan infrastruktury wokół budynków mieszkalnych, w tym chodniki,
  - słaba estetyka otoczenia;
7. Jakie problemy w sferze środowiskowej występują na obszarze wskazanych sołectw?
- niskiej jakości woda pitna,
  - stare instalacje wodno-kanalizacyjne;

Szczegółowy wynik badania zamieszczono w załączniku 1. do LPR.

3.3 Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego (OZ) i obszaru rewitalizacji (OR)

3.3.1 Wyznaczenie jednostek analitycznych

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z doбором wskaźników stanowią kluczowy moment dla diagnozy determinant i zjawisk o charakterze kryzysowym na terenie Gminy Świerzno. Z tego też względu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadzono zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (Ministerstwo Rozwoju) oraz Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Przewidują one następujące 3 etapy działania:

1. Podział gminy na jednostki urbanistyczne (analityczne - JA).
2. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych.
3. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji.

W toku wyznaczania jednostek analitycznych przeanalizowano następujące podstawy ich wyznaczenia:

- istniejące granice sołectw;
- jednostki GUS (obwody spisowe i obręby statystyczne);
- kataster nieruchomości;
- struktura tkanki osadniczej;
- analizy własne.

Po przeprowadzeniu wstępnych analiz wskaźnikowych odrzucono możliwość wyznaczenia jednostek analitycznych w oparciu o granice sołectw. Łączą one w ramach pojedynczej jednostki analitycznej kilka miejscowości, które charakteryzują się zróżnicowanym charakterem (miejsce pracy mieszkańców, zabudowa wypoczynkowa, udział zabudowy popegeerowskiej, występowanie problemów społecznych), co skutkuje przekłamaniami obrazu sytuacji panującej w granicach danej jednostki.

Jako najmniej dokładną, tj. dostępną wyłącznie w skali całej gminy, odrzucono też bazę w postaci jednostek GUS. W przypadku Gminy Świerzno nie spełnia ona bowiem podstawowego wymogu wytycznych, zgodnie z którym jednostka analityczna nie może obejmować obszaru całej gminy.

Wybrana podstawa podziału gminy na jednostki analityczne wynika z podziału katastralnego (obręby geodezyjne), który uzupełniono o analizę tkanki osadniczej. Na tej podstawie w przypadku wybranych miejscowości wyznaczono granice jednostek analitycznych, które obejmują obszary o wspólnym przeznaczeniu lub funkcji. W praktyce oznacza to, że wyodrębnione zamieszkałe jednostki analityczne obejmują pojedyncze miejscowości gminy Świerzno. Obszary nieujęte w granicach zamieszkałych jednostek analitycznych stanowią jednostki analityczne o funkcji rolniczej, leśnej lub nieużytki.

Co do zasady wyodrębnione jednostki analityczne stanowią niepodzielne obszary, zamieszkiwane przez nie więcej niż 10% ogółu mieszkańców gminy. Wyjątek stanowią jednostki JA7-ZOW, JA18-ZOW, JA22-ZOW, w których przypadku udział mieszkańców w ludności gminy przekracza 10%. Ze względu na poziom dokładności pozyskiwanych danych statystycznych nie było jednakże możliwości ich podziału na mniejsze jednostki. W przypadku gminy Świerzno dane statystyczne pozyskiwane są co najwyżej na poziomie dotyczącym pojedynczej miejscowości.

Łącznie na terenie gminy wyznaczono 37 jednostki analityczne, w tym 22 zamieszkałe. Przedstawiono je w tabeli na kolejnej stronie, a uszczegółowioną charakterystykę zamieszkałych jednostek analitycznych zamieszczono na kolejnych stronach opracowania.

Tabela 29 Wyszczególnienie jednostek analitycznych

Lp.	Symbol	Jednostki analityczne (JA)		Liczba mieszkańców		Powierzchnia		
		Miejscowość	Opis jednostki	osoby	%	km ²	ha	%
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	Zamieszkałe obszary wiejskie	58	1,39%	0,17	17,47	0,12%
2.	JA02-ZOW	Chomino	Zamieszkałe obszary wiejskie	280	6,69%	1,33	133,03	0,95%
3.	JA03-ZOW	Ciesław	Zamieszkałe obszary wiejskie	240	5,73%	0,27	27,24	0,19%
4.	JA04-ZOW	Duniewo	Zamieszkałe obszary wiejskie	98	2,34%	2,47	247,4	1,77%
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	Zamieszkałe obszary wiejskie	32	0,76%	0,91	90,52	0,65%
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	Zamieszkałe obszary wiejskie	153	3,66%	0,69	68,86	0,49%
7.	JA07-ZOW	Gostyń	Zamieszkałe obszary wiejskie	583	13,93%	1,77	177,36	1,27%
8.	JA08-ZOW	Jatki	Zamieszkałe obszary wiejskie	146	3,49%	0,37	37,26	0,27%
9.	JA09-ZOW	Kaleń	Zamieszkałe obszary wiejskie	157	3,75%	0,28	27,55	0,20%
10.	JA10-ZOW	Krzemikowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	27	0,65%	1,45	144,95	1,03%
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	Zamieszkałe obszary wiejskie	142	3,39%	0,13	12,66	0,09%
12.	JA12-ZOW	Kępcza	Zamieszkałe obszary wiejskie	88	2,10%	0,17	16,93	0,12%
13.	JA13-ZOW	Margowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	102	2,44%	0,26	26,1	0,19%
14.	JA14-ZOW	Osieczce	Zamieszkałe obszary wiejskie	45	1,08%	1,83	183,23	1,31%
15.	JA15-ZOW	Redliny	Zamieszkałe obszary wiejskie	15	0,36%	0,88	87,94	0,63%
16.	JA16-ZOW	Rybice	Zamieszkałe obszary wiejskie	71	1,70%	5,08	507,5	3,62%
17.	JA17-ZOW	Starza	Zamieszkałe obszary wiejskie	168	4,01%	0,20	20,32	0,15%
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	706	16,87%	0,45	45,31	0,32%
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	224	5,35%	0,35	34,51	0,25%
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	Zamieszkałe obszary wiejskie	92	2,20%	1,48	148,06	1,06%
21.	JA21-ZOW	Ugory	Zamieszkałe obszary wiejskie	46	1,10%	1,18	117,98	0,84%
22.	JA22-ZOW	Świerzno	Zamieszkałe obszary wiejskie	712	17,01%	0,84	84,21	0,60%
23.	JA23-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Mokradła	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	4,24	424,49	3,03%
24.	JA24-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Będziszewo	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	5,94	593,76	4,24%
25.	JA25-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Chomino	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	10,01	1000,68	7,14%

Jednostki analityczne (JA)				Liczba mieszkańców		Powierzchnia		
Lp.	Symbol	Miejscowość	Opis jednostki	osoby	%	km ²	ha	%
26.	JA26-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Ciesław	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	4,31	430,99	3,08%
27.	JA27-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Gostyniec	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	4,65	465,13	3,32%
28.	JA28-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Gostyń	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	7,28	727,67	5,19%
29.	JA29-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Jatki	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	9,43	942,76	6,73%
30.	JA30-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Kaleń	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	6,50	649,58	4,64%
31.	JA31-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Krzepocin	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	6,61	660,56	4,71%
32.	JA32-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Kępica	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	5,12	512,27	3,66%
33.	JA33-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Margowo	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	6,99	698,52	4,98%
34.	JA34-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Starza	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	6,85	685,43	4,89%
35.	JA35-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Stuchowo	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	8,99	899,34	6,42%
36.	JA36-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Sulikowo	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	12,59	1259,03	8,98%
37.	JA37-RLN	Obszar rolny, leśny, nieużytki – obręb Świerzno	Teren rolny, leśny i nieużytki	0	0	18,07	1806,65	12,89%
Razem				4185	100%	140,1325	14013,25	100%

Źródło: Opracowanie własne.

Charakterystyka wyznaczonych jednostek analitycznych

Tabela 30 Charakterystyka wyznaczonych jednostek analitycznych

Lp.	Jednostka analityczna	Charakterystyka
1.	JA01-ZOW	Będziszewo – wieś położona na terenie Gminy Świerzo w sołectwie Świerzo. Obejmuje zamieszkałe obszary wiejskie, o średnim poziomie zaludnienia. Położona w centralnej części gminy, charakteryzująca się wysokim odsetkiem osób bezrobotnych i wysoką liczbą zabudowań popegeerowskich.
2.	JA02-ZOW	Chomino - wieś w sołectwie Chomino, obejmuje zamieszkałe obszary wiejskie, ma charakter wsi zamieszkałej przez stosunkowo dużą liczbę ludności. Brak zabudowy popegeerowskiej jednak zdecydowaną większość zabudowy mieszkaniowej stanowią bloki wybudowane przed 1990r.
3.	JA03-ZOW	Ciesław – sołectwo Ciesław, charakteryzuje się niską stopą bezrobocia i jednocześnie wysokim odsetkiem osób w wieku produkcyjnym. Zabudowę stanowią głównie budynki wybudowane przed 1990r.
4.	JA04-ZOW	Duniewo – sołectwo Osieczę. Miejscowość charakteryzująca się niskim wskaźnikiem osób długotrwale bezrobotnych. 90% zabudowy mieszkalnej stanowią budynki wybudowane przed 1990r wymagające w dużej mierze modernizacji.
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa – relatywnie niewielka wieś w sołectwie Gostyniec. Zabudowę stanowią głównie mieszkania oddane do użytku przed 1990r., obecnie w dużej mierze zmodernizowane. Poziom bezrobocia określa się jako jeden z najniższych na terenie Gminy Świerzo.
6.	JA06-ZOW	Gostyniec - duża wieś w sołectwie Gostyniec o średnim indeksie osób długotrwale bezrobotnych i jednocześnie o wysokim indeksie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Zabudowę mieszkalną stanowią budynki wybudowane przed 1990r., w dużej części wymagające remontu, oraz poprawy jakości przestrzeni wspólnej mieszkańców.
7.	JA07-ZOW	Gostyń – sołectwo Gostyń. Duża wieś o wysokim odsetku osób w wieku poprodukcyjnym, i średniowysokim indeksie osób długotrwale bezrobotnych. Wieś ma charakter popegeerowski z zabudową wymagającą modernizacji, jak również zdecydowaną część zabudowań stanowią budynki wybudowane przed 1990r.
8.	JA08-ZOW	Jatki – wieś w sołectwie Jatki. Charakteryzuje się zabudową popegeerowską oraz budynkami pochodzącymi z przed 1990r. wymagającymi modernizacji. Wieś o niewielkim indeksie osób wykluczonych.
9.	JA09-ZOW	Kaleń – Średniej wielkości wieś, w której przeważają mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Położona w sołectwie Kaleń charakteryzuje się w 90% zabudową

Lp.	Jednostka analityczna	Charakterystyka
		mieszkalną wybudowaną przed 1990r., z wysokim indeksem budynków wyremontowanych.
10.	JA10-ZOW	Krzemkowo – wieś w sołectwie Osieczy w której zabudowę stanowią w 100% budynki wybudowane przed 1990r. Niewielka wieś, w której występuje wysoki odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i o średnim poziomie osób długotrwale bezrobotnych na tle mieszkańców gminy.
11.	JA11-ZOW	Krzepocin – średniej wielkości wieś w sołectwie Osieczy. Zabudowę mieszkalną stanowią głównie budynki oddane do użytku przed 1990r., w dużej mierze wyremontowane. Liczną grupę wśród społeczności lokalnej stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Wskazuje się na relatywnie wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych.
12.	JA12-ZOW	Kępcica – wieś w sołectwie Stuchowo. Populację ludności stanowią głównie osoby w wieku produkcyjnym. Wieś charakteryzuje się relatywnie wysokim indeksem osób regularnie korzystających z pomocy społecznej. Zabudowa pochodząca z przed roku 1990 ma charakter popegeerowski, wymagająca modernizacji. Modernizacji wymaga również przestrzeń wspólna mieszkańców.
13.	JA13-ZOW	Margowo – wieś w sołectwie Chomino o charakterze popegeerowskim, z zabudową przeznaczoną do modernizacji. Teren wsi zamieszkuje ludność z dużym udziałem osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych.
14.	JA14-ZOW	Osieczy – wieś w sołectwie Osieczy z relatywnie niskim udziałem osób długotrwale bezrobotnych. Zabudowa mieszkalna składa się z budynków wybudowanych przed 1990r., w dużej mierze wyremontowanych i z relatywnie niewielkim odsetkiem budynków przeznaczonych do modernizacji.
15.	JA15-ZOW	Redliny – sołectwo Gostyniec. Wieś, w której zabudowę mieszkalną stanowią budynki przed 1990r., wyremontowane w około 50%. Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego mieszkańców.
16.	JA16-ZOW	Rybice – średniej wielkości wieś w sołectwie Gostyń charakteryzująca się bardzo wysokim indeksem osób długotrwale bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej. Zabudowę stanowią popegeerowskie budynki tylko częściowo wyremontowane. Popegeerowski charakter wsi wymaga podniesienia jakości przestrzeni wspólnej mieszkańców.
17.	JA17-ZOW	Starza – wieś w sołectwie Stuchowo o charakterze popegeerowskim. 100% zabudowy mieszkalnej stanowią budynki popegeerowskie wybudowane przed 1990r. wyremontowane w ponad 60%. Ludność stanowią osoby głównie w wieku produkcyjnym, spośród których 11% jest bezrobotnych.
18.	JA18-ZOW	Stuchowo – wieś w sołectwie Stuchowo. Jest to relatywnie duża wieś w której ludność stanowią przede wszystkim osoby w wieku produkcyjnym. Osoby bezrobotne stanowią 7% społeczności wsi. Zabudowa mieszkaniowa jest w większości popegeerowska, wyremontowana w około 60%.

Lp.	Jednostka analityczna	Charakterystyka
19.	JA19-ZOW	Sulikowo – sołectwo Gostyń. Wieś popegeerowska o zabudowie sprzed 1990r. Budynki popegeerowskie zostały częściowo wyremontowane. Wieś charakteryzuje się zaludnieniem w większości osobami w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Szacuje się poziom bezrobocia na około 5-6% w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz – wieś w sołectwie Gostyń charakteryzująca się ludnością w wieku produkcyjnym o niskiej stopie bezrobocia (blisko 0). Budynki mieszkalne to zabudowa sprzed 1990r., nie mająca charakteru popegeerowskiego jednak wymagająca częściowej modernizacji.
21.	JA21-ZOW	Ugory – mała wieś w sołectwie Jatki. Zabudowę stanowią budynki sprzed 1990r. wymagające modernizacji. Tylko połowa zabudowy mieszkaniowej została częściowo wyremontowana. Zdecydowana większość wymaga całościowej modernizacji. Ludność to osoby głównie w wieku produkcyjnym z relatywnie wysokim odsetkiem osób bezrobotnych ale niekorzystających z pomocy społecznej.
22.	JA22-ZOW	Świerzo – wieś w sołectwie Świerzo charakteryzująca się relatywnie niską w porównaniu do innych jednostek stopą bezrobocia. Liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Występuje relatywnie duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Zabudowa mieszkalna to w niewielkiej liczbie budynki popegeerowskie, a w większości budynki sprzed 1990r., z których około 40% zostało częściowo wyremontowanych.

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.2 Dobór wskaźników do analizy oraz zebranie danych

Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, diagnoza zawarta w programie rewitalizacji obejmuje analizę wszystkich sfer, tj. sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej dla całego obszaru gminy oraz pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji.

W celu określenia występowania i intensywności negatywnych zjawisk w granicach wyznaczonych jednostek analitycznych niezbędny jest właściwy dobór wskaźników. Dokumentem, który wskazuje rekomendowany zestaw wskaźników są przywołane wcześniej Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

Wskazany w nim zestaw wskaźników podstawowych i fakultatywnych dla zróżnicowania wewnątrzgminnego stanowił punkt wyjścia dla zbioru wskaźników zastosowanych w analizie. Integruje on w pojedynczej kategorii sfery przestrzennej, infrastrukturalną (techniczną) i środowiskową. W tym miejscu należy nadmienić, że ze względu na dostępność danych statystycznych nie było możliwe wykorzystanie wszystkich rekomendowanych wskaźników, natomiast wykorzystano wybrane wskaźniki fakultatywne, dla których w zasobach publicznych występowały weryfikowalne dane.

Pozyskanie danych nastąpiło w oparciu o informacje z lokalnych jednostek administracji publicznej. Dobór wskaźników analitycznych przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 31 Zestawienie wskaźników diagnostycznych

Obszar	Zjawisko	Wskaźnik	Rodzaj oceny	Źródło danych
Sfera społeczna	Wiek	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, GUS
		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, GUS
	Bezrobocie	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Ilościowa i jakościowa	PUP Kamień Pomorski, Urząd Gminy Świerzno, GUS
	Ubóstwo	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Ilościowa i jakościowa	GOPS, PUP Kamień Pomorski
	Przestępczość	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Ilościowa i jakościowa	Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim
		Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	Jakościowa	Komenda Powiatowa Policji w Kamieniu Pomorskim
Sfera gospodarcza	Działalność gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Ilościowa i jakościowa	GUS, Urząd Gminy Świerzno
		Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Ilościowa i jakościowa	GUS, KRS, Urząd Gminy Świerzno
		Odsetek osób z	Ilościowa i	Urząd Gminy Świerzno

Obszar	Zjawisko	Wskaźnik	Rodzaj oceny	Źródło danych
		wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	jakościowa	
Sfera przestrzenna i infrastrukturalna	Dostępność mediów	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)	Jakościowa	Urząd Gminy Świerzno
	Infrastruktura i mieszkalnictwo	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę [m2]	Jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, Wspólnoty Mieszkaniowe
		Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości [%]	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, Wspólnoty Mieszkaniowe
		Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, Wspólnoty Mieszkaniowe
		Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, Wspólnoty Mieszkaniowe
		Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu	Ilościowa i jakościowa	Urząd Gminy Świerzno, Wspólnoty Mieszkaniowe
	Dostępność komunikacyjna	Odległość przystanków komunikacyjnych powyżej 1km	Jakościowa	Urząd Gminy Świerzno

Źródło: Opracowanie własne.

Zestawienie powyższych wskaźników podlega ocenie jakościowej i ilościowej. Jak przedstawiono w tabeli 30. Występują wskaźniki poddane ocenie wyłącznie jakościowej. Taki sposób oceny podyktowany jest występowaniem zjawiska o charakterze incydentalnym i niewpływającym na zmiany w zakresie zdegradowania obszaru badanego. Jednak, że względu na występowanie danego zjawiska poddano ocenie jakościowej dany wskaźnik.

Mając na uwadze fakt, że obszar przeznaczony do rewitalizacji powinien charakteryzować się najwyższą intensywnością zjawisk kryzysowych, zdecydowano się na standaryzację wskaźników. Pozwoliło to na zsumowanie wartości ocen uzyskanych w ramach poszczególnych wskaźników poddanych analizie oraz stworzenie sumarycznego wskaźnika, pozwalającego dokonać końcowej selekcji obszarów zdegradowanych.

Standaryzacji dokonano wg następującego wzoru:

$$Z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

Z - wartość znormalizowana pokazująca odchylenie od średniej w liczbie odchyłeń standardowych;

x – obserwowana wartość zmiennej/wskaźnika dla jednostki analitycznej;

μ - wartość oczekiwana, średnia wartość danego wskaźnika dla gminy;

σ – odchylenie standardowe.

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (X - \bar{\mu})^2}{N}}$$

gdzie:

σ – odchylenie standardowe;

$\bar{\mu}$ - średnia z populacji;

X – kolejna obserwacja w populacji;

N – liczba osób w populacji.

Tabele z obliczeniami dla poszczególnych wskaźników poddawanych standaryzacji stanowią załącznik nr 2 do przedmiotowego dokumentu.

3.3.3 Analiza pozyskanych danych

W dalszej części opracowania przedstawiono wyniki analizy danych statystycznych, które stanowią zobrazowanie skali negatywnych zjawisk występujących w granicach poszczególnych jednostek analitycznych. Takie podejście jest zgodne z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Zasadami realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Uzupełnieniem obrazu danych statystycznych stanowi zestawienie odchyleń od średniej wartości danego wskaźnika dla terenu gminy.

3.3.3.1 Sfera społeczna

Sfera społeczna uznawana jest za najważniejszą sferę w analizie wskaźnikowej danych dotyczących jednostek analitycznych. Należy przyjąć, że sfery pozostałe są współistniejące.

**Tabela 32 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników
wybranych do analizy społecznej**

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość referencyjna		Wartość kryzysowa
1.	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku przedprodukcyjnym w 2017 r.	824	Wartość poniżej 19,69%
		Odsetek mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym w 2017 r.	19,69%	
2.	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym w 2017 r.	695	Wartość powyżej 16,61%
		Odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym w 2017 r.	16,61%	
3.	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w 2017 r.	121	Wartość powyżej 4,54%
		Odsetek długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy w 2017 r.	4,54%	
4.	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w 2017 r.	240	Wartość powyżej 57,35
		Liczba mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w 2017 r.	57,35	
5.	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw w 2017 r.	44	Wartość powyżej 10,51
		Liczba przestępstw w gminie przypadająca 1 tys. ludności w 2017 r.	10,51	

Źródło: Opracowanie własne.

Wartość kryzysowa definiuje zmiany degradacyjne w badanej sferze. W powyższej tabeli określono wskaźniki referencyjne dzięki którym można określić wartość wskazującą na występowanie sytuacji i zjawisk kryzysowych.

Tabela 33 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	22,41%	13,79%	16,22%	137,93	0,00
2.	JA02-ZOW	Chomino	16,43%	18,93%	4,42%	42,86	3,57
3.	JA03-ZOW	Cieślów	21,67%	12,92%	1,27%	70,83	4,17
4.	JA04-ZOW	Duniewo	23,47%	13,27%	0,00%	102,04	0,00
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	15,63%	25,00%	0,00%	0,00	0,00
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	14,38%	20,26%	5,00%	143,79	13,07
7.	JA07-ZOW	Gostyń	16,47%	21,78%	3,06%	65,18	20,58
8.	JA08-ZOW	Jatki	17,81%	13,70%	1,00%	13,70	6,85
9.	JA09-ZOW	Kaleń	22,29%	15,29%	2,04%	19,11	0,00
10.	JA10-ZOW	Krzemikowo	37,04%	7,41%	0,00%	296,30	0,00
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	24,65%	11,27%	3,30%	91,55	7,04
12.	JA12-ZOW	Kępica	17,05%	14,77%	1,67%	45,45	0,00
13.	JA13-ZOW	Margowo	20,59%	18,63%	8,06%	78,43	9,80
14.	JA14-ZOW	Osieczyce	20,00%	11,11%	3,23%	0,00	44,44
15.	JA15-ZOW	Redliny	20,00%	13,33%	10,00%	0,00	66,67
16.	JA16-ZOW	Rybice	29,58%	1,41%	18,37%	281,69	28,17
17.	JA17-ZOW	Starza	24,40%	14,88%	10,78%	0,00	0,00
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	19,55%	17,71%	7,00%	45,33	14,16
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	26,34%	15,18%	4,58%	102,68	4,46
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	18,48%	14,13%	0,00%	0,00	21,74
21.	JA21-ZOW	Ugory	10,87%	19,57%	3,13%	0,00	21,74
22.	JA22-ZOW	Świerzno	18,54%	16,29%	3,66%	28,09	8,43

Źródło: Opracowanie własne.

Oprócz ww. wskaźników analizie poddano również wskaźnik „Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności”. Został on określony na podstawie liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece odnotowanych w poszczególnych miejscowościach. Wskaźnik ten podlega ocenie wyłącznie jakościowej (występuje / nie występuje). Nie ma zatem

możliwości określenia wartości standaryzacji dla poszczególnych jednostek analitycznych, co skutkuje brakiem możliwości zobrazowania zmian i zjawisk degradacyjnych w tym aspekcie.

Brak ujęcia ww. wskaźnika jako składowej wskaźnika zdegradowania sfery społecznej związany jest z incydentalnym charakterem ww. przestępstw, których łącznie odnotowano 3 w skali analizowanego okresu, każde w innej miejscowości. Jego uwzględnienie w toku prowadzonych obliczeń prowadziłoby do zniekształcenia obrazu sfery społecznej oraz ujęcia jako zdegradowanych pod względem społecznym miejscowości, w których byłyby to jedyny wyrażnie kryzysowy obszar.

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie wartości wskaźników po standaryzacji. Wskaźnikowi „Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym” po standaryzacji nadano wartość ujemną. W tym przypadku niższy od średniego udział mieszkańców w wieku produkcyjnym prezentowany jest ze znakiem „+” a wyższy udział prezentowany jest ze znakiem „-” jako sytuacja pozytywna.

Tabela 34 Wskaźniki obrazujące sferę społeczną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery społecznej

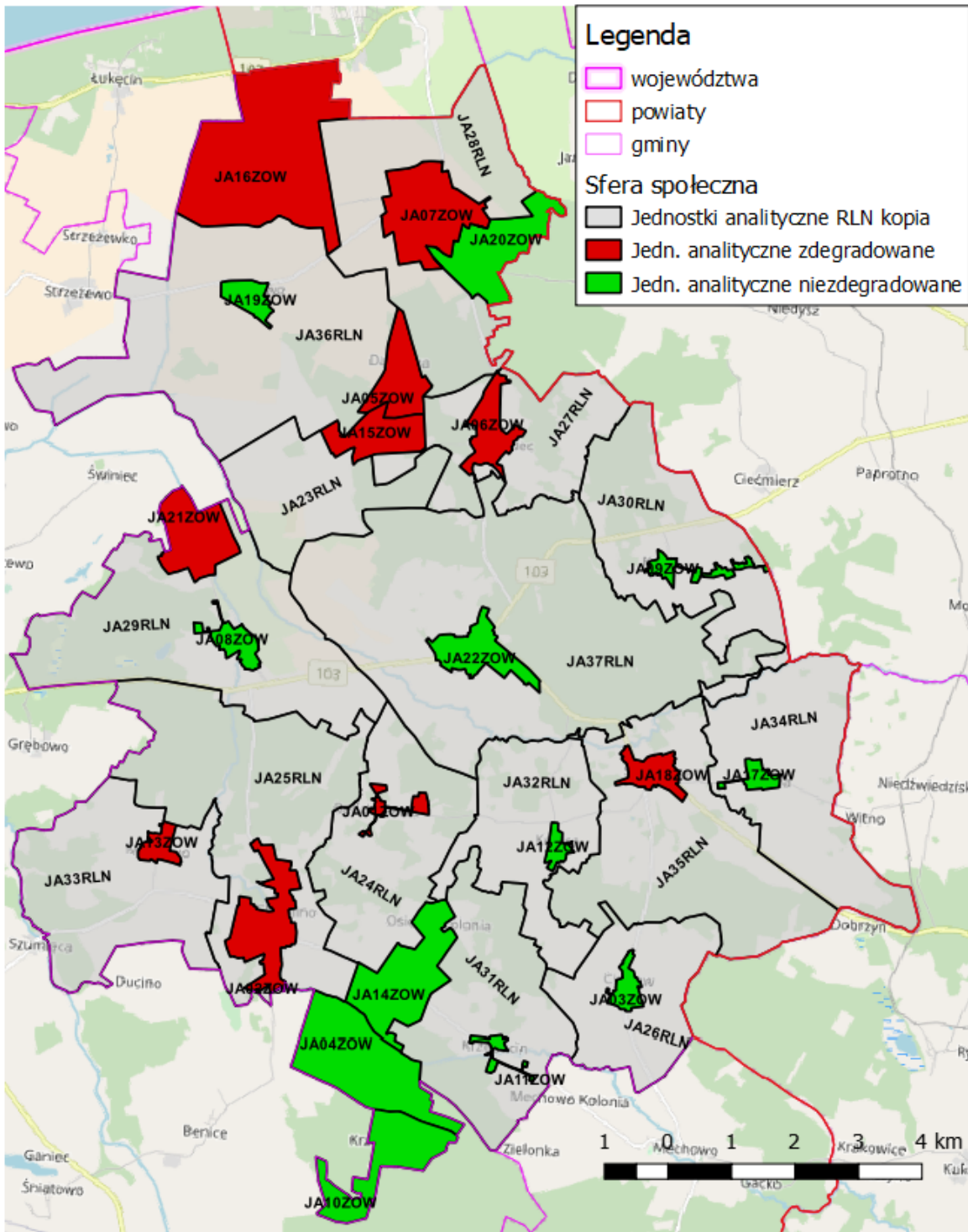
Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Sumaryczny wskaźnik dla sfery społecznej
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	-6,75	-7,62	32,41	13,38	-8,84	22,58
2.	JA02-ZOW	Chomino	8,09	6,27	-0,33	-2,41	-5,84	5,78
3.	JA03-ZOW	Ciesław	-4,91	-9,98	-9,07	2,24	-5,34	-27,06
4.	JA04-ZOW	Duniewo	-9,38	-9,03	-12,60	7,42	-8,84	-32,42
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	10,07	22,68	-12,60	-9,52	-8,84	1,79
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	13,17	9,87	1,28	14,36	2,15	40,82
7.	JA07-ZOW	Gostyń	7,99	13,98	-4,11	1,30	8,47	27,63
8.	JA08-ZOW	Jatki	4,66	-7,87	-9,82	-7,25	-3,08	-23,36
9.	JA09-ZOW	Kaleń	-6,45	-3,57	-6,94	-6,35	-8,84	-32,15
10.	JA10-ZOW	Krzemkowo	-43,04	-24,87	-12,60	39,68	-8,84	-49,67
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	-12,30	-14,44	-3,44	5,68	-2,92	-27,42
12.	JA12-ZOW	Kępica	6,55	-4,97	-7,96	-1,98	-8,84	-17,20
13.	JA13-ZOW	Margowo	-2,23	5,46	9,77	3,50	-0,60	15,90
14.	JA14-ZOW	Osieczce	-0,77	-14,87	-3,64	-9,52	28,53	-0,26
15.	JA15-ZOW	Redliny	-0,77	-8,87	15,15	-9,52	47,22	43,21
16.	JA16-ZOW	Rybice	-24,54	-41,09	38,38	37,26	14,85	24,85

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Sumaryczny wskaźnik dla sfery społecznej
17.	JA17-ZOW	Starza	-11,68	-4,68	17,32	-9,52	-8,84	-17,41
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	0,35	2,97	6,83	-2,00	3,07	11,22
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	-16,50	-3,87	0,11	7,53	-5,09	-17,81
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	3,00	-6,70	-12,60	-9,52	9,44	-16,38
21.	JA21-ZOW	Ugory	21,88	8,00	-3,91	-9,52	9,44	25,89
22.	JA22-ZOW	Świerzno	2,85	-0,87	-2,44	-4,86	-1,75	-7,07

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza tabeli 34 wskazuje na duże zróżnicowanie wartości wskaźnikowych w poszczególnych jednostkach analitycznych. Silne rozróżnienie analizowanych danych wskazuje na duży dysonans zachodzących zjawisk w poszczególnych miejscowościach gminy Świerzno.

Rysunek 10. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne.

3.3.3.2 Sfera gospodarcza

Podstawowym wskaźnikiem dla ustalenia poziomu zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej na terenie gminy Świerzno jest liczba podmiotów gospodarczych i podmiotów gospodarki narodowej przypadających na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Dane do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej pozyskano z CEIDG za pośrednictwem Urzędu Gminy Świerzno oraz GUS.

Ustalono wskaźnik standaryzacji w celu określenia wartości referencyjnych i wartości kryzysowej. Wartość kryzysowa wskaźnika oznacza zmiany o charakterze degradacyjnym.

Tabela 35 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy sfery gospodarczej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość referencyjna		Wartość kryzysowa
1.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg grup rodzajów działalności PKD 2007 w 2017 r.	347	Wartość poniżej 8,29
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w 2017 r.	8,29	
2.	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w 2017 r.	280	Wartość poniżej 6,69
		Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności w 2017 r.	6,69	
3.	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Ludność w wieku poprodukcyjnym w 2017 r.	695	Wartość powyżej 16,61%
		Odsetek mieszkańców gminy w wieku poprodukcyjnym w 2017 r.	16,61%	
4.	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	41,45%	Wartość powyżej 41,45%

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 36 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Odsetek osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	6,90	6,90	13,79%	37,50%
2.	JA02-ZOW	Chomino	8,21	6,79	18,93%	16,70%
3.	JA03-ZOW	Ciesław	5,00	4,17	12,92%	46,70%
4.	JA04-ZOW	Duniewo	5,10	5,10	13,27%	70%
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	9,38	9,38	25,00%	33,30%
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	4,58	4,58	20,26%	70,60%
7.	JA07-ZOW	Gostyń	8,58	7,20	21,78%	48,90%
8.	JA08-ZOW	Jatki	18,49	16,44	13,70%	14,30%
9.	JA09-ZOW	Kaleń	7,01	4,46	15,29%	30,80%
10.	JA10-ZOW	Krzemkowo	3,70	3,70	7,41%	0%
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	4,23	4,23	11,27%	50%
12.	JA12-ZOW	Kępica	4,55	4,55	14,77%	75%
13.	JA13-ZOW	Margowo	6,86	3,92	18,63%	25%
14.	JA14-ZOW	Osiecze	15,56	15,56	11,11%	50%
15.	JA15-ZOW	Redliny	20,00	13,33	13,33%	0%
16.	JA16-ZOW	Rybice	4,23	4,23	1,41%	73,30%
17.	JA17-ZOW	Starza	5,36	3,57	14,88%	57,90%
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	7,93	5,24	17,71%	25,70%
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	4,46	4,46	15,18%	69,60%
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	4,35	4,35	14,13%	33,30%
21.	JA21-ZOW	Ugory	8,70	8,70	19,57%	50%
22.	JA22-ZOW	Świerzo	12,78	9,97	16,29%	33,30%

Źródło: Opracowanie własne.

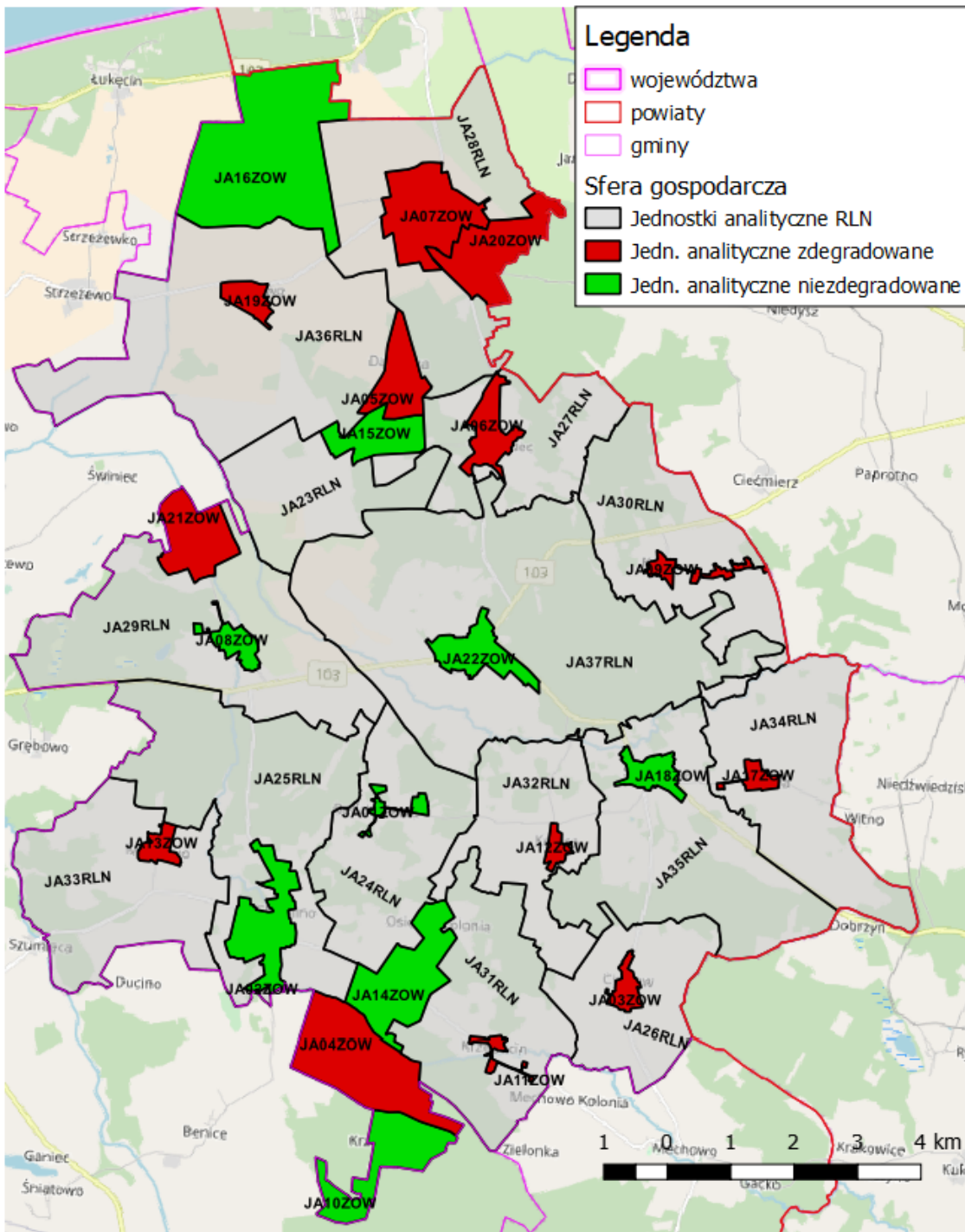
W przypadku wskaźników „Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób” i „Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności” wskaźnikowi standaryzowanemu nadano wartość ujemną. W tym przypadku wartość niższa od

średniej prezentowana jest ze znakiem „+” a wartość powyżej średniej ze znakiem „-” jako sytuacja pozytywna.

Tabela 37 Wskaźniki obrazujące sferę społeczną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery gospodarczej

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Sumaryczny wskaźnik dla sfery gospodarczej
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	4,18	-0,77	-7,62	-2,46	-6,67
2.	JA02-ZOW	Chomino	0,24	-0,37	6,27	-15,40	-9,26
3.	JA03-ZOW	Cieślów	9,89	9,20	-9,98	3,27	12,38
4.	JA04-ZOW	Duniewo	9,59	5,80	-9,03	17,77	24,14
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	-3,28	-9,82	22,68	-5,07	4,51
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	11,15	7,70	9,87	18,14	46,87
7.	JA07-ZOW	Gostyń	-0,87	-1,86	13,98	4,64	15,88
8.	JA08-ZOW	Jatki	-30,67	-35,59	-7,87	-16,90	-91,02
9.	JA09-ZOW	Kaleń	3,85	8,14	-3,57	-6,63	1,79
10.	JA10-ZOW	Krzemikowo	13,80	10,91	-24,87	-25,80	-25,95
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	12,21	8,98	-14,44	5,32	12,07
12.	JA12-ZOW	Kępica	11,25	7,81	-4,97	20,88	34,96
13.	JA13-ZOW	Margowo	4,30	10,11	5,46	-10,24	9,63
14.	JA14-ZOW	Osiecze	-21,86	-32,38	-14,87	5,32	-63,78
15.	JA15-ZOW	Redliny	-35,21	-24,24	-8,87	-25,80	-94,11
16.	JA16-ZOW	Rybice	12,21	8,98	-41,09	19,82	-0,08
17.	JA17-ZOW	Starza	8,81	11,39	-4,68	10,24	25,76
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	1,08	5,29	2,97	-9,80	-0,45
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	11,52	8,14	-3,87	17,52	33,31
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	11,85	8,54	-6,70	-5,07	8,61
21.	JA21-ZOW	Ugory	-1,23	-7,34	8,00	5,32	4,75
22.	JA22-ZOW	Świerzno	-13,50	-11,97	-0,87	-5,07	-31,41

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 10. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej

Źródło: Opracowanie własne.

3.3.3.3 Sfera przestrzenna i infrastrukturalna

Przedstawiona poniżej analiza obejmującą sferę przestrzenną, infrastrukturalną (techniczną) i środowiskową. Sporządzona została w zakresie tematycznym i w oparciu o zestaw wskaźników dobrany na podstawie Zasad realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, która zakłada ich integrację w ramach pojedynczego bloku tematycznego. Zmianą względem zawartych w ww. dokumencie wskaźników podstawowych jest przyjęcie roku 1990 jako granicznego roku budowy budynków mieszkalnych, zamiast roku 1970.

Degradacja obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych stanowi sferę bezpośrednio powiązaną z negatywnymi zjawiskami w sferze społecznej. Sfera techniczna wymaga zastosowania wskaźnika obrazującego zjawisko degradacji obiektów. Zastosowano wskaźnik liczby obiektów budowlanych w złym stanie technicznym w relacji do wszystkich obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych. Wykorzystanie wskaźnika w powyższej relacji pozwala ustalić wartość wskaźnika degradacji w sferze technicznej. Wartość wskaźnika zdegradowania (standaryzacji) dla ustalenia stopnia degradacji w sferze technicznej przedstawiono w tabeli.

Tabela 38 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy sfery przestrzennej i infrastrukturalnej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość referencyjna		Wartość kryzysowa
1.	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę w m ² w 2017 r.	27,33	Wartość poniżej 27,33
2.	Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości	Budynki mieszkalne ogółem w 2017 r.	575	Wartość powyżej 20,87%
		Liczba budynków mieszkalnych popegeerowskich w 2017 r.	120	
		Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym w 2017 r.	20,87%	
3.	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków	Liczba budynków bez wodociągu	3	Wartość powyżej 0,52%
		Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków w 2017 r.	0,52%	
4.	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Budynki mieszkalne wybudowane przed 1990 r. w 2017 r.	486	Wartość powyżej 84,52%
		Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r. w 2017 r.	84,52%	
5.	Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Budynki mieszkalne częściowo wyremontowane w 2017 r.	321	Wartość poniżej 55,83%

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość referencyjna		Wartość kryzysowa
		Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych w 2017 r	55,83%	
6.	Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu	Budynki przeznaczone do remontu w 2017 r.	129	Wartość powyżej 22,43%
		Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu w 2017 r.	22,43%	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 39 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery przestrzennej i infrastrukturalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	100,00%	100,00%	55,56%	33,33%
2.	JA02-ZOW	Chomino	0,00%	91,84%	63,27%	20,41%
3.	JA03-ZOW	Ciesław	0,00%	97,06%	61,76%	29,41%
4.	JA04-ZOW	Duniewo	0,00%	90,91%	63,64%	18,18%
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	0,00%	61,54%	76,92%	23,08%
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	0,00%	80,00%	46,67%	20,00%
7.	JA07-ZOW	Gostyń	18,52%	90,12%	64,20%	13,58%
8.	JA08-ZOW	Jatki	23,33%	93,33%	73,33%	16,67%
9.	JA09-ZOW	Kaleń	0,00%	90,00%	63,33%	23,33%
10.	JA10-ZOW	Krzemkowo	0,00%	100,00%	66,67%	33,33%
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	0,00%	94,74%	63,16%	31,58%
12.	JA12-ZOW	Kępica	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%
13.	JA13-ZOW	Margowo	100,00%	100,00%	64,29%	21,43%
14.	JA14-ZOW	Osiecze	0,00%	100,00%	61,54%	30,77%
15.	JA15-ZOW	Redliny	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%
16.	JA16-ZOW	Rybice	100,00%	100,00%	60,00%	40,00%
17.	JA17-ZOW	Starza	100,00%	92,86%	57,14%	28,57%
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	89,66%	96,55%	62,07%	13,79%
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	100,00%	91,67%	66,67%	33,33%
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	0,00%	56,00%	36,00%	12,00%

21.	JA21-ZOW	Ugory	0,00%	100,00%	58,33%	41,67%
22.	JA22-ZOW	Świerzno	6,93%	65,35%	40,59%	31,68%

Źródło: Opracowanie własne.

W przypadku wskaźników:

- „Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.”;
- „Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych”;

wskaźnikowi standaryzowanemu nadano wartość ujemną. W tym przypadku wartość niższa od średniej prezentowana jest ze znakiem „+” a wartość powyżej średniej ze znakiem „-” jako sytuacja pozytywna. Należy wskazać, że wskaźnik dostępności komunikacyjnej zakładający dostępność do przystanków komunikacji publicznej do 1 km rozpatrywany jest wyłącznie w kategoriach oceny jakościowej (występuje / nie występuje), której wynik wskazuje na dostępność mieszczącą się w granicach do 1km dla wszystkich jednostek analitycznych. Uznaje się więc brak zaznaczenia zmiany dla wskaźnika dla poszczególnych jednostek analitycznych, co w konsekwencji nie pozwala wyznaczyć wartości standaryzacji, a tym samym scharakteryzować obszaru zdegradowanego w tym aspekcie.

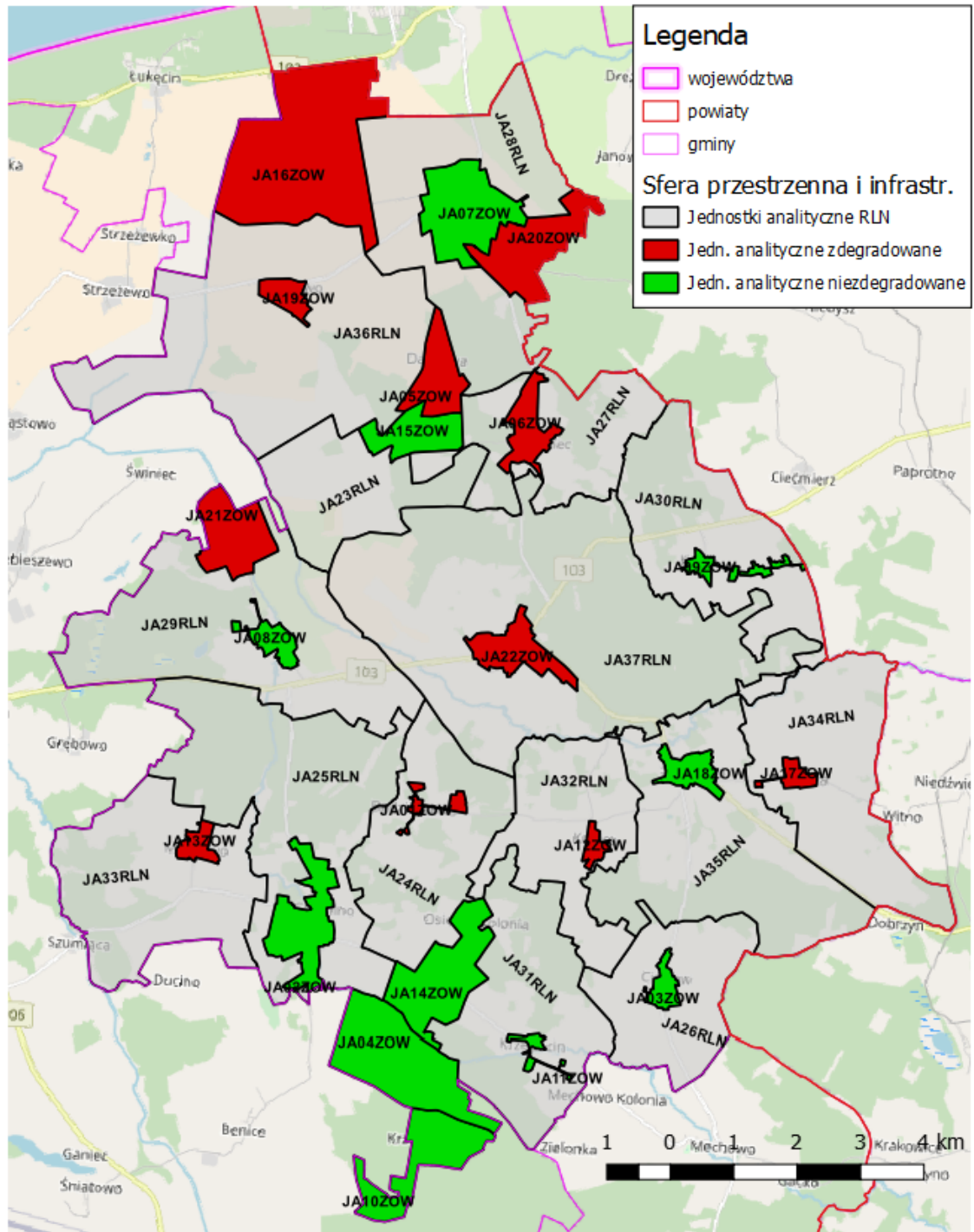
Jak wskazano w rozdziale 3.1.1 w 2017 roku w gminie Świerzno znajdowały się jedynie 3 budynki bez przyłącza wodociągowego, każdy zlokalizowany w innej miejscowości - w Będziszewie, Chominie i Gostyńcu. Tym samym zjawisko ma charakter marginalny i dotyczy nieco ponad 0,5% budynków na terenie gminy.

Wyraźniej większe zróżnicowanie sytuacji ma miejsce w przypadku wskaźnika „Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę w m²”. Wartość średnia dla gminy Świerzno wynosi w jego przypadku 27,33 m². Jednostki analityczne, w których na 1 mieszkańca przypada mniejsza przeciętna powierzchnia mieszkania to: JA01-ZOW (Będziszewo), JA02-ZOW (Chomino), JA03-ZOW (Ciesław), JA04-ZOW (Duniewo), JA09-ZOW (Kaleń), JA11-ZOW (Krzepocin), JA12-ZOW (Kępica), JA13-ZOW (Margowo), JA16-ZOW (Rybice), JA17-ZOW (Starza), JA18-ZOW (Stuchowo), JA19-ZOW (Sulikowo) i JA21-ZOW (Ugory).

Tabela 40 Wskaźniki obrazujące sferę przestrzenną i infrastrukturalną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery przestrzennej i infrastrukturalnej

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu	Sumaryczny wskaźnik dla sfery przestrzennej i infrastrukturalnej
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	23,43	-13,68	0,16	13,59	23,50
2.	JA02-ZOW	Chomino	-6,18	-6,47	-4,49	-2,52	-19,66
3.	JA03-ZOW	Ciesław	-6,18	-11,08	-3,58	8,70	-12,14
4.	JA04-ZOW	Duniewo	-6,18	-5,65	-4,71	-5,30	-21,84
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	-6,18	20,31	-12,73	0,81	2,21
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	-6,18	3,99	5,53	-3,03	0,31
7.	JA07-ZOW	Gostyń	-0,70	-4,95	-5,05	-11,03	-21,73
8.	JA08-ZOW	Jatki	0,73	-7,79	-10,56	-7,18	-24,80
9.	JA09-ZOW	Kaleń	-6,18	-4,84	-4,53	1,12	-14,43
10.	JA10-ZOW	Krzemkowo	-6,18	-13,68	-6,54	13,59	-12,81
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	-6,18	-9,03	-4,42	11,41	-8,23
12.	JA12-ZOW	Kępica	23,43	-13,68	33,69	-27,97	15,48
13.	JA13-ZOW	Margowo	23,43	-13,68	-5,11	-1,25	3,40
14.	JA14-ZOW	Osiecze	-6,18	-13,68	-3,45	10,40	-12,91
15.	JA15-ZOW	Redliny	-6,18	30,51	3,52	-27,97	-0,12
16.	JA16-ZOW	Rybice	23,43	-13,68	-2,52	21,91	29,14
17.	JA17-ZOW	Starza	23,43	-7,37	-0,79	7,66	22,93
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	20,37	-10,63	-3,77	-10,77	-4,80
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	23,43	-6,32	-6,54	13,59	24,16
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	-6,18	25,20	11,97	-13,00	17,99
21.	JA21-ZOW	Ugory	-6,18	-13,68	-1,51	23,99	2,62
22.	JA22-ZOW	Świerzo	-4,13	16,94	9,20	11,53	33,54

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 11. Jednostki analityczne oznaczone jako zdegradowane w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej

Źródło: Opracowanie własne.

3.4 Obszar zdegradowany (OZ)

Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, delimitacja obszaru zdegradowanego powinna odbywać się w oparciu o diagnozę stanu kryzysowego. Głównym celem rewitalizacji jest zmiana radykalna stanu kryzysowego w sposób kompleksowy, tak by niwelować skutki dużej koncentracji negatywnych zjawisk w danym obszarze. Stan kryzysowy to nasilenie negatywnych zjawisk społecznych występujących w połączeniu z pozostałymi sferami: gospodarczą oraz przestrzenną i infrastrukturalną. Zgodnie z opisaną wcześniej metodyką analizy, obszary zdegradowane to obszary o dodatnich wartościach wskaźnika sumarycznego oraz jednoczesnej widocznej sytuacji kryzysowej w sferze społecznej i w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Szczegółowy wykaz wartości wskaźnika degradacji w podziale na sfery i zamieszkałe jednostki analityczne przedstawiono w tabeli 41.

Tabela 41 Zbiorcza analiza wskaźników degradacji

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenna i infrastrukturalna	Sumaryczna wartość wskaźnika	Jednostka analityczna będąca obszarem zdegradowanym
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	22,58	-6,67	23,50	39,42	TAK
2.	JA02-ZOW	Chomino	5,78	-9,26	-19,66	-23,13	NIE
3.	JA03-ZOW	Cieślów	-27,06	12,38	-12,14	-26,81	NIE
4.	JA04-ZOW	Duniewo	-32,42	24,14	-21,84	-30,13	NIE
5.	JA05-ZOW	Dąbrowa	1,79	4,51	2,21	8,51	TAK
6.	JA06-ZOW	Gostyniec	40,82	46,87	0,31	88,00	TAK
7.	JA07-ZOW	Gostyń	27,63	15,88	-21,73	21,77	TAK
8.	JA08-ZOW	Jatki	-23,36	-91,02	-24,80	-139,18	NIE
9.	JA09-ZOW	Kaleń	-32,15	1,79	-14,43	-44,78	NIE
10.	JA10-ZOW	Krzemikowo	-49,67	-25,95	-12,81	-88,43	NIE
11.	JA11-ZOW	Krzepocin	-27,42	12,07	-8,23	-23,57	NIE
12.	JA12-ZOW	Kępcica	-17,20	34,96	15,48	33,24	NIE
13.	JA13-ZOW	Margowo	15,90	9,63	3,40	28,93	TAK
14.	JA14-ZOW	Osieczy	-0,26	-63,78	-12,91	-76,95	NIE
15.	JA15-ZOW	Redliny	43,21	-94,11	-0,12	-51,02	NIE
16.	JA16-ZOW	Rybice	24,85	-0,08	29,14	53,92	TAK
17.	JA17-ZOW	Starza	-17,41	25,76	22,93	31,28	NIE

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenna i infrastrukturalna	Sumaryczna wartość wskaźnika	Jednostka analityczna będąca obszarem zdegradowanym
18.	JA18-ZOW	Stuchowo	11,22	-0,45	-4,80	5,97	NIE
19.	JA19-ZOW	Sulikowo	-17,81	33,31	24,16	39,66	NIE
20.	JA20-ZOW	Trzebieradz	-16,38	8,61	17,99	10,21	NIE
21.	JA21-ZOW	Ugory	25,89	4,75	2,62	33,26	TAK
22.	JA22-ZOW	Świerzno	-7,07	-31,41	33,54	-4,93	NIE

Źródło: Opracowanie własne.

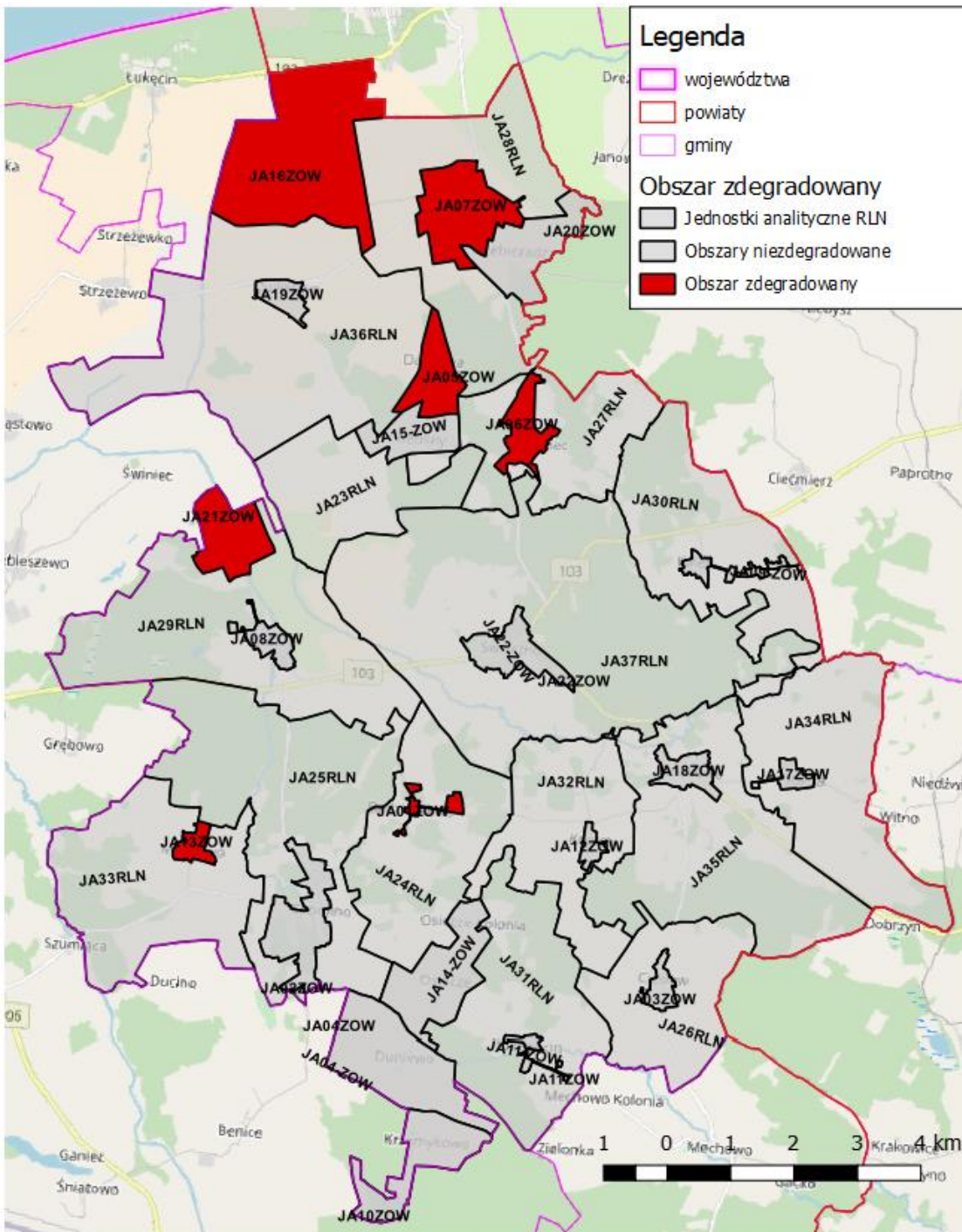
Zgodnie z tabelą 41, na podstawie pozyskanych danych statystycznych oraz obliczonych na ich podstawie zestandaryzowanych wskaźników, w granicach gminy Świerzno wyznaczono obszar zdegradowany (OZ), który obejmuje jednostki analityczne: JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW i JA21-ZOW. W przypadku wszystkich ww. jednostek spełniony został warunek dodatniej wartości wskaźnika degradacji, przy jednoczesnym występowaniu sytuacji kryzysowej w sferze społecznej oraz co najmniej jednej z dwóch pozostałych analizowanych sfer.

Tabela 42 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek analitycznych wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ) w gminie Świerzno

Lp.	Jednostki analityczne (JA)			Liczba mieszkańców		Powierzchnia	
	Symbol	Miejscowość	Opis jednostki	osoby	%	km2	%
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	Zamieszkałe obszary wiejskie	58	1,39%	0,17	0,12%
2.	JA05-ZOW	Dąbrowa	Zamieszkałe obszary wiejskie	32	0,76%	0,91	0,65%
3.	JA06-ZOW	Gostyniec	Zamieszkałe obszary wiejskie	153	3,66%	0,69	0,49%
4.	JA07-ZOW	Gostyń	Zamieszkałe obszary wiejskie	583	13,93%	1,77	1,27%
5.	JA13-ZOW	Margowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	102	2,44%	0,26	0,19%
6.	JA16-ZOW	Rybice	Zamieszkałe obszary wiejskie	71	1,70%	5,08	3,62%
7.	JA21-ZOW	Ugory	Zamieszkałe obszary wiejskie	46	1,10%	1,18	0,84%
Razem				1 045	24,98%	10,06	7,18%

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 12. Wyznaczony obszar zdegradowany (OZ) w gminie Świerżno

Źródło: Opracowanie własne.

3.5 Obszar rewitalizacji (OR)

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się szczególnym nasileniem zjawisk negatywnych na obszarze zdegradowanym. Wytyczne Ministra Rozwoju obligują do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w ramach obszaru zdegradowanego, na którym Gmina zamierza prowadzić działania rewitalizacyjne. Z uwagi na szczególną koncentrację zjawisk negatywnych obszar rewitalizacji powinien obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy i jednocześnie zamieszkałych przez nie więcej niż 30% mieszkańców.

Zgodnie z powyższą wytyczną oraz w wyniku przeprowadzonej diagnozy obszarów zdegradowanych, w granicach gminy Świerzno wyznaczono obszar rewitalizacji (OR), który obejmuje następujące jednostki analityczne: JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW i JA21-ZOW .

Tabela 43 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek analitycznych wchodzących w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR) w gminie Świerzno

Lp.	Symbol	Jednostki analityczne (JA)		Liczba mieszkańców		Powierzchnia	
		Miejscowość	Opis jednostki	osoby	%	km2	%
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	Zamieszkałe obszary wiejskie	58	1,39%	0,17	0,12%
2.	JA05-ZOW	Dąbrowa	Zamieszkałe obszary wiejskie	32	0,76%	0,91	0,65%
3.	JA06-ZOW	Gostyniec	Zamieszkałe obszary wiejskie	153	3,66%	0,69	0,49%
4.	JA07-ZOW	Gostyń	Zamieszkałe obszary wiejskie	583	13,93%	1,77	1,27%
5.	JA13-ZOW	Margowo	Zamieszkałe obszary wiejskie	102	2,44%	0,26	0,19%
6.	JA16-ZOW	Rybice	Zamieszkałe obszary wiejskie	71	1,70%	5,08	3,62%
7.	JA21-ZOW	Ugory	Zamieszkałe obszary wiejskie	46	1,10%	1,18	0,84%
Razem				1 045	24,98%	10,06	7,18%

Źródło: Opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 24,98% liczby mieszkańców gminy Świerzno oraz 7,18% jej powierzchni. Wśród jednostek analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji znalazły się wszystkie jednostki składające się na obszar zdegradowany.

3.6 Wnioski z diagnozy – skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalne potencjały obszaru rewitalizacji (OR)

3.6.1 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej

- Zmiana struktury społecznej. Rewitalizacja w tym zakresie powinna obejmować zapewnienie możliwości rozwoju osobistego ale także dogodne warunki bytowe ludności zamieszkującej tereny objęte obszarem rewitalizacji z bezpośrednim przełożeniem na jakość życia mieszkańców gminy. Obecnie na wyznaczonym obszarze zauważa się stopniowy przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Ważnym aspektem jest stworzenie warunków zachęcających osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym do pozostania na terenie wyznaczonym lub powrotu w sytuacji osiągnięcia pożądanego poziomu wykształcenia poza terenem gminy, w tym terenie objętym obszarem rewitalizacji. W latach skrajnych 2014-2017 zauważa się niewielkie zmiany w strukturze migracyjnej i jej dynamice, jednak odnosi się te dane relatywnie do struktury społeczeństwa na wyznaczonym terenie – struktura w zakresie liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.
- Obniżenie poziomu bezrobocia. Bezrobocie jako obszar poddany analizie wymaga rozwiązań systemowych. Analiza wskaźników bezrobocia na obszarze rewitalizacji wskazuje na wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Zmiany powinny

dotyczyć działań wspierających przekwalifikowanie mieszkańców i aktywizację zawodową. Rozwiązania w zakresie umożliwienia podjęcia przez mieszkańców działań zmierzających do zmiany, uzupełnienia bądź nabycia nowych kwalifikacji i kompetencji zawodowych powinny być częścią polityki społecznej i gospodarczej prowadzonej przez gminę a także wykazywać charakter systemowych rozwiązań korespondujących z aktywizacją zawodową lokalnej społeczności.

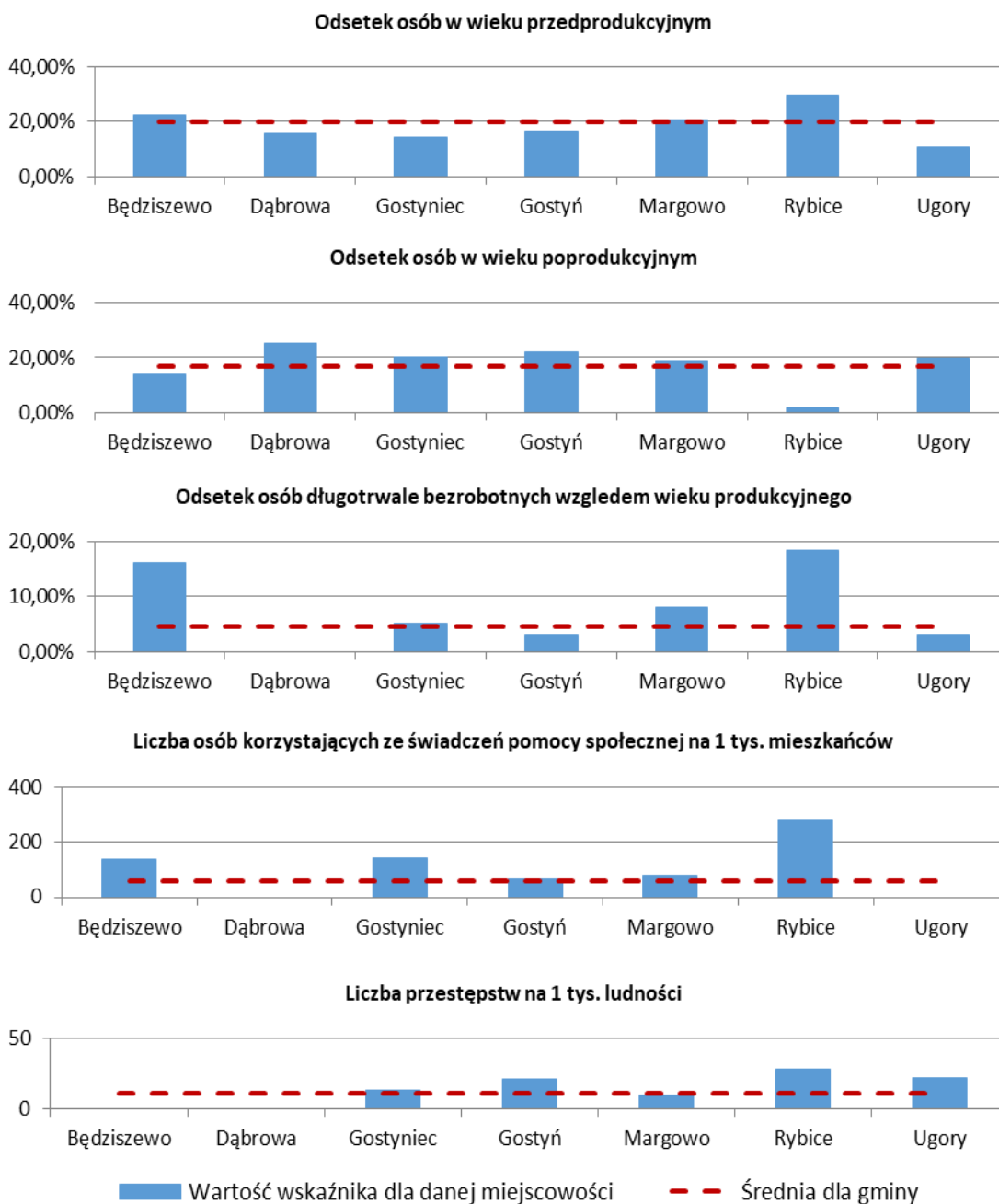
- Poprawa bytu ekonomiczno-społecznego poprzez obniżenie poziomu ubóstwa. Analiza wykazała wysoki odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zarówno w formie zapomogi jak również w zakresie długotrwałej pomocy stałej. Tu również zmiany powinny mieć charakter systemowy polegający na podejmowaniu działań wspierających aktywizację zawodową i asymilację społeczną. Wspomniane rozwiązania systemowe powinny obejmować również aktywizację kulturalną i o charakterze rozrywkowym, jako działania umożliwiające większe zaangażowanie się społeczności lokalnej, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych, w organizowanie życia społecznego na wyznaczonym obszarze poprzez np. udział w zbiorowych imprezach. W portfelu działań aktywizacyjnych i asymilacyjnych lokalnej społeczności należy uwzględnić organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży, np. poprzez imprezy edukacyjne i kulturalne dedykowane tej grupie społecznej, co ma na celu zapobieganie dziedziczenia wykluczenia społecznego.
- Poprawa jakości życia na obszarze wyznaczonym. Wskazuje się tu na potrzeby związane z rozwiązywaniem problemów „chorób społecznych” i wykluczenia społecznego. W przeważającej większości problemy te dotyczą grupy osób długotrwale bezrobotnych i często na górnej granicy wieku produkcyjnego lub w wieku poprodukcyjnym. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zauważa się spadek poziomu przestępczości, przy jednoczesnym wskazaniu na problem alkoholizmu i wykluczenia ekonomicznego.
- Integracja i asymilacja mieszkańców. Przeprowadzone spotkania konsultacyjne pozwalają w drodze debaty zauważyć problemy związane z integracją i asymilacją lokalnej społeczności. Zagregowane problemy wykluczenia społecznego i ekonomicznego mogą mieć bezpośredni wpływ na wzmożoną niechęć do uczestnictwa w imprezach kulturalnych i rozrywkowych dedykowanych całej lokalnej społeczności. Prowadzona debata wykazała nie tylko niechęć mieszkańców do uczestnictwa w tego typu imprezach ale także pozwoliła na zauważenie niedostosowania tematycznego (w zakresie zainteresowań) bądź niedogodności lokalizacyjnej organizowanych imprez. Tu wskazuje się również na niskie zainteresowanie uczestnictwem w eventach cyklicznych, akcjach o charakterze społecznym i organizowaniu tzw. grup dedykowanych i specjalizujących się w jednym obszarze życia społecznego – np. Koło gospodyń wiejskich.

Wsparciem dla przedstawionej charakterystyki potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej jest analiza danych przedstawionych w tabeli 16 oraz na rysunku 14.

Tabela 44 Dane uzasadniające charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej.

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym	Średnia dla gminy	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym	Średnia dla gminy	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Średnia dla gminy	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Średnia dla gminy	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Średnia dla gminy
1.	JA01 - ZOW	Będziszewo	22,41%	19,69 %	13,79 %	16,61 %	16,22 %	4,54 %	137,93	57,35	0	10,51
2	JA05 - ZOW	Dąbrowa	15,63%	19,69 %	25,00 %	16,61 %	0,00%	4,54 %	0	57,35	0	10,51
3.	JA06 - ZOW	Gostyniec	14,38%	19,69 %	20,26 %	16,61 %	5,00%	4,54 %	143,79	57,35	13,07	10,51
4.	JA07 - ZOW	Gostyń	16,47%	19,69 %	21,78 %	16,61 %	3,06%	4,54 %	65,18	57,35	20,58	10,51
5.	JA13 - ZOW	Margowo	20,59%	19,69 %	18,63 %	16,61 %	8,06%	4,54 %	78,43	57,35	9,8	10,51
6.	JA16 - ZOW	Rybice	29,58%	19,69 %	1,41%	16,61 %	18,37 %	4,54 %	281,69	57,35	28,17	10,51
7	JA21 - ZOW	Ugory	10,87%	19,69 %	19,57 %	16,61 %	3,13%	4,54 %	0	57,35	21,74	10,51
Średnia dla gminy			19,69%		16,61 %		4,54%		57,35		10,51	

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 14. Średnie wartości wskaźników degradacji

Źródło: Opracowanie własne.

3.6.2 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej

- Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Brak jest spójnej polityki aktywizacji mieszkańców zakładania i rozwijania mikro i małej działalności gospodarczej. We wskazanym obszarze rewitalizacji występuje niższy od średniego dla Gminy Świerzo poziom przedsiębiorczości. Podstawową przyczyną obniżonego poziomu przedsiębiorczości jest rozproszona alokacja przestrzenna miejscowej

ludności na terenie kilku niewielkich miejscowości. Dodatkowymi czynnikami obniżenia poziomu przedsiębiorczości są: znaczne oddalenie wskazanych miejscowości od głównych szlaków komunikacyjnych, brak warunków infrastrukturalnych, w tym dostępnych terenów pod rozwój działalności gospodarczej – stref aktywności gospodarczej, popegeerowski charakter miejscowości i wynikający z niego brak predyspozycji (kwalifikacji i kompetencji) części mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej skutkujący brakiem umiejętności odnalezienia się w warunkach gospodarki rynkowej. Rozwiązania systemowe wskazanego problemu powinny uwzględniać organizowanie możliwości kształcenia zawodowego osób bezrobotnych (w tym bezrobotnych długotrwale) w zgodzie z oczekiwaniami i zapotrzebowaniem rynku lokalnym – np. branża rzemieślnicza i prace fizyczne. Dodatkowymi elementami umożliwiającymi rozwiązanie problemu niskiego poziomu przedsiębiorczości są działania związane z wyznaczeniem stref aktywności gospodarczej, doradztwo w pozyskiwaniu środków na rozpoczęcie i rozwijanie działalności gospodarczej, a także umożliwienie zapewnienia całodziennej opieki nad dziećmi.

- Zmiana struktury społeczeństwa, jako wymóg zwiększenia stopnia aktywności gospodarczej na wyznaczonym terenie. Ze względu na pojawiający się negatywny trend demograficzny w części miejscowości objętych obszarem rewitalizacji system rozwiązań powinien obejmować działania zmierzające do budowania strategii i modelu aktywizacji zawodowej mieszkańców. Do powodów podstawowych podejmowania działań aktywizacyjnych należy zaliczyć te opisane we wcześniejszym akapicie, a także należy zwrócić uwagę na przestrzeń życia lokalnej społeczności i niwelowania barier komunikacyjnych i infrastrukturalnych, umożliwiając bezproblemowe przemieszczanie się mieszkańców w celu ułatwienia dostępu do pomocy w zakresie aktywizacji, a także podejmowania i rozwijania przedsiębiorczości. Ważnym aspektem jest strategia ograniczania migracji zarobkowych poprzez system zachęcania i wsparcia w zakresie podejmowania działalności gospodarczej.
- Unowocześnienie infrastruktury komunikacyjnej. Jednym z podstawowych kryteriów zachęcających do podejmowania działalności gospodarczej jest nowoczesna infrastruktura informacyjno-komunikacyjna. Podstawowym kryterium modelowania portfela rozwiązań systemowych w tym obszarze jest poprawa dostępności komunikacyjnej. W tym celu wymagane są zmiany w infrastrukturze komunikacyjnej, w tym poziomu wyposażenia miejscowości obszaru rewitalizacji w infrastrukturę komunikacyjną. Część miejscowości charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji ciągów komunikacyjnych drogowych, jak i pieszych. Występują miejscowości nieskomunikowane z innymi miejscowościami drogą utwardzoną. Dodatkowym problemem jest niewystarczające wyposażenie w suprastruktury, w tym środki transportu publicznego łączące teren całej gminy. Powodem niedostatecznej oceny jakości infrastruktury komunikacyjnej jest również brak wydzielenia tzw. stref aktywności gospodarczej.
- Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy. Gmina Świerzno sąsiaduje z pasem nadmorskim – z miejscowościami, które stanowią popularne miejsca wypoczynku w

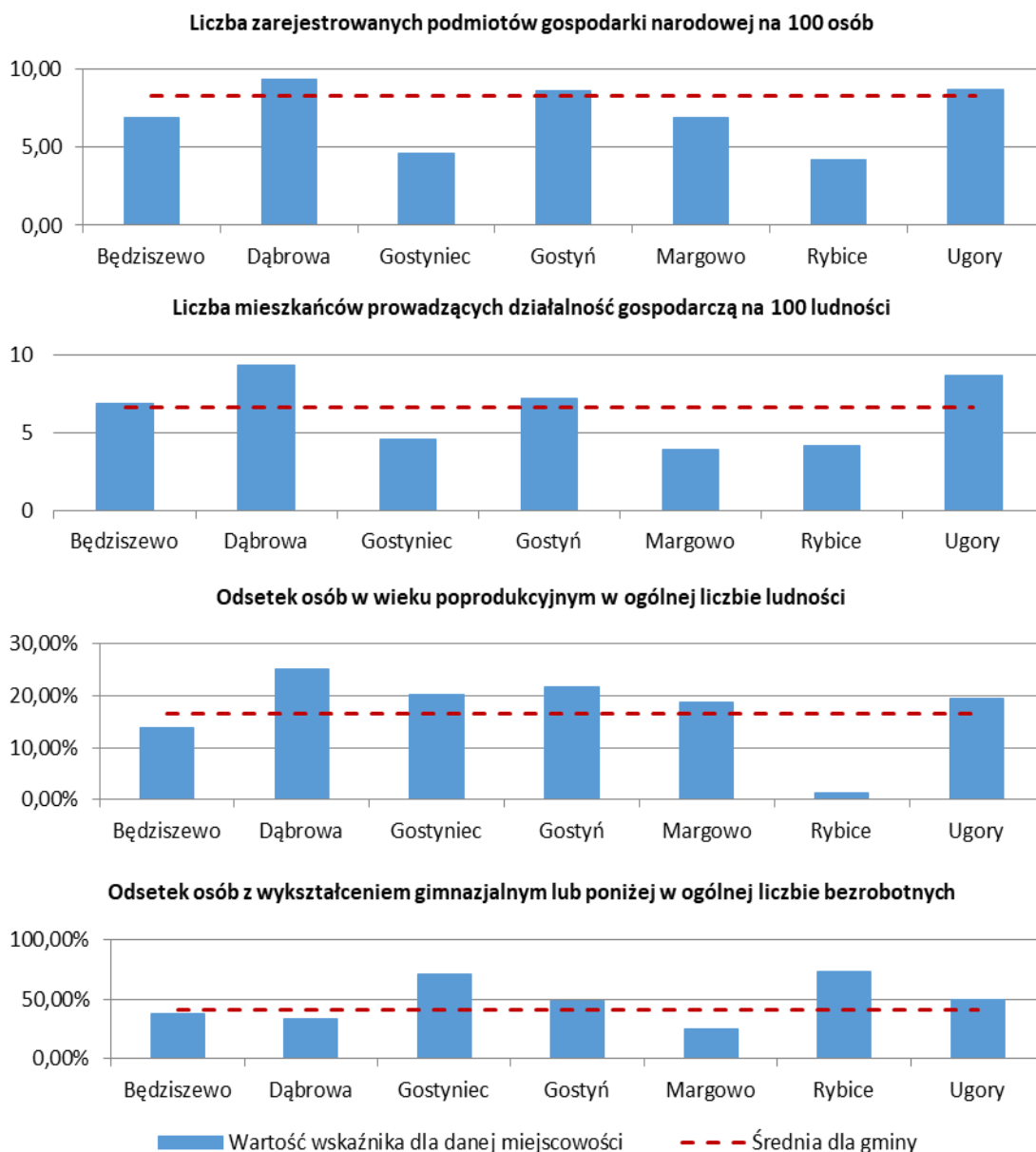
sezonie turystycznym i w dni wolne od pracy. Podstawową barierą w przyciągnięciu turystów jest niedostatecznie rozwinięta sieć szlaków rowerowych i pieszych. Liczne zabytkowe zabudowania dworskie i parkowe zlokalizowane w granicach gminy wymagają restauracji i rewitalizacji. Poprawa w tym zakresie wraz z ułatwieniem dostępu do punktów turystycznych i wypoczynkowych na terenie gminy stanowi element strategii w budowaniu potencjału turystycznego całej gminy

Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej przedstawiono zbiorczo w tabeli 17 i zobrazowano na rysunku 15.

Tabela 45 Wartości analityczne charakterystyki potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Średnia dla gminy	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności	Średnia dla gminy	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Średnia dla gminy	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Średnia dla gminy
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	6,90	8,29	6,9	6,69	13,79%	16,61%	37,50%	41,45%
2	JA05-ZOW	Dąbrowa	9,38	8,29	9,38	6,69	25,00%	16,61%	33,30%	41,45%
3.	JA06-ZOW	Gostyniec	9,38	8,29	4,58	6,69	20,26%	16,61%	70,60%	41,45%
4.	JA07-ZOW	Gostyń	4,58	8,29	7,2	6,69	21,78%	16,61%	48,90%	41,45%
5.	JA13-ZOW	Margowo	8,58	8,29	3,92	6,69	18,63%	16,61%	25%	41,45%
6.	JA16-ZOW	Rybice	6,86	8,29	4,23	6,69	1,41%	16,61%	73,30%	41,45%
7	JA21-ZOW	Ugory	4,23	8,29	8,7	6,69	19,57%	16,61%	50%	41,45%
Średnia dla gminy			8,29	-	8,70		16,61%	-	41,45%	-

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 15. Średnie wartości wskaźników degradacji

Źródło: Opracowanie własne.

3.6.3 Charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej.

- Modernizacja budynków użyteczności publicznej. Konsultacje społeczne wykazały zaniedbania w zakresie dbałości o budynki użyteczności publicznej, w tym obiekty zabytkowe na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Wśród potrzeb zidentyfikowanych przez użytkowników oraz Urząd Gminy wskazuje się na potrzeby w zakresie dostosowania budynków użyteczności publicznej i przestrzeni wspólnej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, konieczność przeprowadzenia remontów i zagospodarowania przestrzeni wokół budynków, które mogą pełnić rolę

przestrzeni publicznych i ogólnodostępnych dla mieszkańców miejscowości wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.

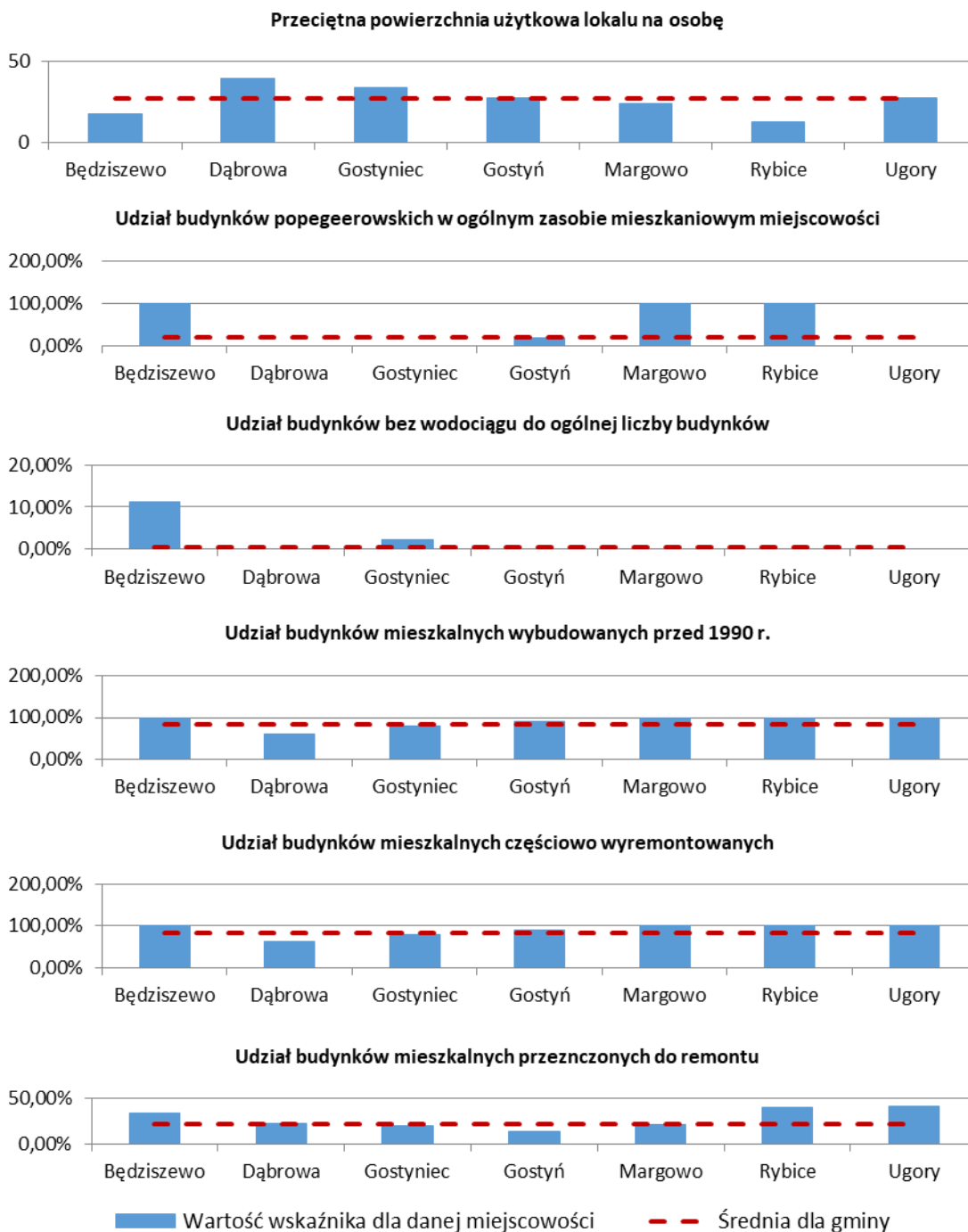
- Poprawa jakości dróg, ciągów pieszych i rowerowych. Analiza wynikająca z przeprowadzonych debat z mieszkańcami wskazuje również na potrzeby związane z przebudową i rozbudową dróg w miejscowościach objętych obszarem rewitalizacji, ale także w zakresie dróg dojazdowych. W wyniku konsultacji wskazano także na potrzeby związane z budową chodników i dróg rowerowych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej miejscowości objętych obszarem rewitalizacji. Analiza i przeprowadzone debaty wykazały niedostateczne usieciowienie miejscowości obszaru rewitalizacji za pomocą operatorów transportu publicznego. Działanie na zasadzie wolnego rynku ogranicza mieszkańcom dostęp do środków komunikacji publicznej ze względów ekonomicznych i odległości do przystanków. Systemowe rozwiązanie tego problemu powinno obejmować częściowe finansowanie ze środków gminy przewozów w transporcie publicznym, a także powinno uwzględnić relokację i uzupełnienie infrastruktury przystankowej na terenie obszaru rewitalizacji, skutkując na teren całej gminy.

Tabela 46 Wskaźniki analizy degradacji dla potrzeb rewitalizacji w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej

Lp.	Jednostka analityczna (JA)		Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	Średnia dla gminy	Udział budynków popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości	Średnia dla gminy	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków	Średnia dla gminy	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Średnia dla gminy	Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Średnia dla gminy	Udział budynków mieszkalnych przeznaczonych do remontu	Średnia dla gminy
1.	JA01-ZOW	Będziszewo	17,8	27,33	100,00%	20,87%	11,11%	0,5%	100,00%	84,52%	55,56%	55,83%	33,33%	22,43%
2.	JA05-ZOW	Dąbrowa	39,4	27,33	0,00%	20,87%	0,00%	0,5%	61,54%	84,52%	76,92%	55,83%	23,08%	22,43%
3.	JA06-ZOW	Gostyniec	33,8	27,33	0,00%	20,87%	2,22%	0,5%	80,00%	84,52%	46,67%	55,83%	20,00%	22,43%
4.	JA07-ZOW	Gostyń	27,8	27,33	18,52%	20,87%	0,00%	0,5%	90,12%	84,52%	64,20%	55,83%	13,58%	22,43%
5.	JA13-ZOW	Margowo	24,3	27,33	100,00%	20,87%	0,00%	0,5%	100,00%	84,52%	64,29%	55,83%	21,43%	22,43%
6.	JA16-ZOW	Rybice	12,8	27,33	100,00%	20,87%	0,00%	0,5%	100,00%	84,52%	60,00%	55,83%	40,00%	22,43%
7.	JA21-ZOW	Ugory	27,3	27,33	0,00%	20,87%	0,00%	0,5%	100,00%	84,52%	58,33%	55,83%	41,67%	22,43%
Średnia dla gminy			27,33		20,87%		0,50%		84,52%		55,83%		22,43%	

Źródło: Opracowanie własne.

Charakter potrzeb rewitalizacyjnych obrazują wartości wskaźników degradacji przedstawionych w tabeli 46 i zobrazowanych na rysunku 16.

Rysunek 16. Średnie wartości wskaźników degradacji

Źródło: Opracowanie własne.

3.6.4 Lokalne potencjały obszaru rewitalizacji

Wskazany obszar rewitalizacji obejmujący jednostki analityczne JA1-ZOW, JA6-ZOW, JA7-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW charakteryzuje się następującym lokalnym potencjałem rozwoju społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców określonym w toku konsultacji społecznych, ankiety i przeprowadzonej analizy:

- lokalizacja w sąsiedztwie pasa nadmorskiego powodująca wysoką atrakcyjność inwestycyjną;
- lokalizacja wśród terenów rolniczych i leśnych o dużym potencjale dla turystyki aktywnej, a także sprzyjająca rozwojowi drobnego handlu i usług;
- zabytkowe zabudowania dworskie, założenia parkowe oraz obiekty sakralne, mogące stanowić atrakcję dla turystyki pieszej, konnej i rowerowej;
- niewielka odległość od drogi szybkiego ruchu S3;
- położenie gminy w bliskości dwóch dróg wojewódzkich;
- wielkość gospodarstw rolnych oraz dostępność siły roboczej dla rozwoju rolnictwa ekologicznego.

4 WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI (OR) PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Potrzeba określenia wizji wynika z art.15. ust1. Pkt 3. Ustawy o Rewitalizacji. Wizja rozumiana jest jako pojęcie określające zobrazowanie stanu docelowego obejmującego opis przyszłego wizerunku społeczno-gospodarczego i przestrzennego obszaru rewitalizowanego stanowiący uzasadnienie doboru i tło oceny zasadności przyjętych celów strategicznych, które chce się osiągnąć, realizując program rewitalizacji.

W związku z przytoczoną definicją (w tym podstawą prawną) i wyznaczeniem obszarów rewitalizacji na terenie gminy Świerzno formułuje się następującą wizję.

Po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji wyznaczony obszar rewitalizacji stanie się miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, gwarantującym dostęp do szerokiej oferty usług społeczno-kulturalnych. Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, wsparta poprawą dostępności komunikacyjnej i inwestycjami, wpłynie na rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprawę poziomu życia mieszkańców gminy.

Kompleksowy i spójny charakter zaplanowanych działań rewitalizacyjnych przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców, tworząc dla nich atrakcyjną przestrzeń do zamieszkania, a także spędzania czasu wolnego. Dzięki inwestycjom infrastrukturalnym oraz zaangażowaniu lokalnej społeczności gmina Świerzno będzie przyciągać turystów, co przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego.

Działania rewitalizacyjne wymagają aktywnego udziału lokalnej społeczności. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji pozwoli na ich trwałe włączenie w proces przemian społecznych i gospodarczych. Przyczyni się do zwiększenia partycypacji społeczności lokalnej w kierowaniu rozwojem obszaru zdegradowanego a także będzie stanowić podstawę trwałego włączenia społecznego osób wykluczonych ze względu na brak pracy lub ubóstwo.

Gmina Świerzno, w wyniku procesów ożywienia społecznego i gospodarczego obszaru rewitalizacji, stanie się przestrzenią przyjazną dla inwestorów, co wzmocni rezultaty projektów rewitalizacyjnych i będzie skutkować tworzeniem nowych miejsc pracy w oparciu o lokalny potencjał obszaru.

5 CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

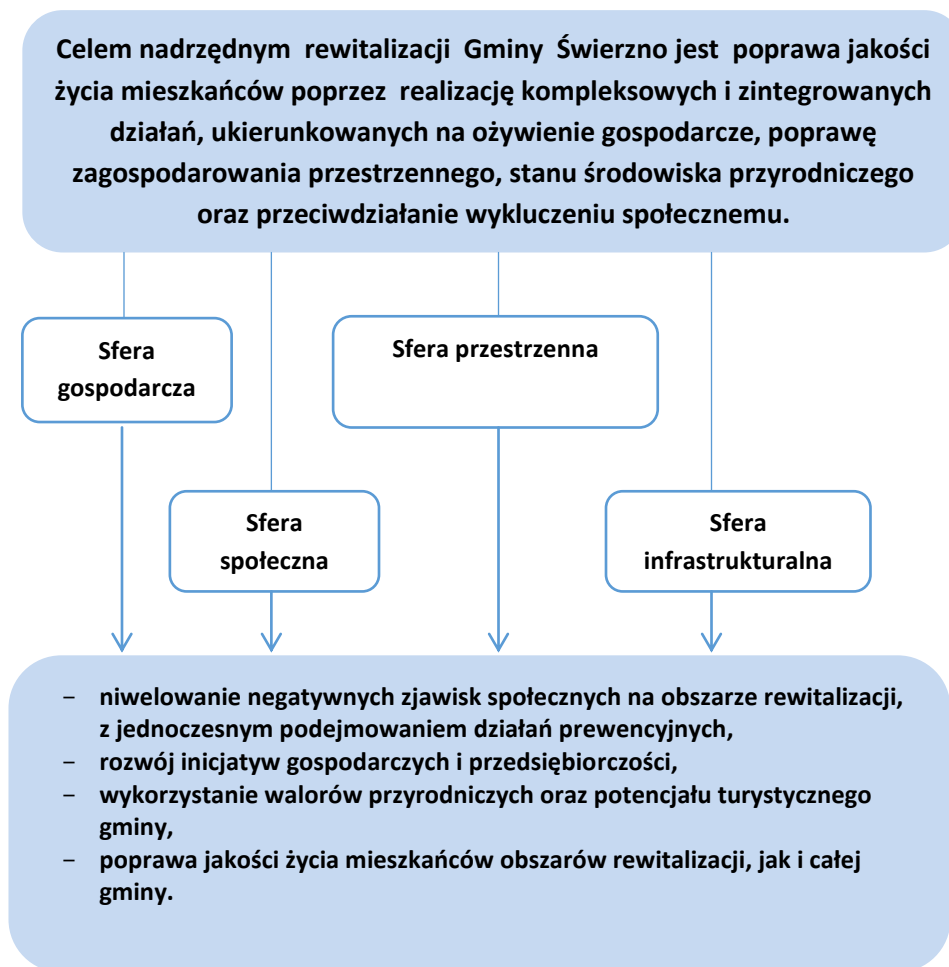
W Programie Rewitalizacji dla gminy Świerzno wytyczone zostały przedsięwzięcia i działania planowane do wykonania na lata 2018-2023.

Celem nadrzędnym rewitalizacji Gminy Świerzno jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez realizację kompleksowych i zintegrowanych działań, ukierunkowanych na ożywienie gospodarcze, poprawę zagospodarowania przestrzennego, stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Tak sformułowany główny cel rewitalizacji Gminy Świerzno jest wielowątkowy i wielowymiarowy. Zakłada się w nim ożywienie obszaru rewitalizacji poprzez wykorzystanie potencjału tkwiącego w nim oraz w zamieszkującej tam ludności.

Cele główne rewitalizacji, mające umożliwić realizację celu nadrzędnego, oraz kierunki rozwoju obszarów rewitalizacji zostały wyznaczone na podstawie zidentyfikowanych problemów oraz potrzeb skumulowanych na obszarze zdegradowanym. Problemy zostały zidentyfikowane w oparciu o informacje, pozyskane w przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Świerzno badaniach ankietowych. A zatem zidentyfikowane problemy są głosem mieszkańców gminy.

Tak sformułowane cele główne odnoszą się bezpośrednio lub pośrednio do sfer rewitalizacji.

W ramach celów głównych wyznaczono dodatkowo cele szczegółowe, przy czym niektóre z nich są wspólne dla co najmniej dwóch celów głównych. Relacje celów głównych i celów szczegółowych przedstawiono w tabeli 47.

Tabela 47 Cele lokalnego programu rewitalizacji Gminy Świerzno

CEL NADRZĘDNY:		
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRZECZ REALIZACJĘ KOMPLEKSOWYCH I ZINTEGROWANYCH DZIAŁAŃ, UKIERUNKOWANYCH NA OŻYWIENIE GOSPODARSTWA, POPRAWĘ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU		
Lp.	Cel główny	Cel szczegółowy
1.	niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - zmniejszenie poziomu bezrobocia
2.	rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
3.	wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy	- poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zachęcanie mieszkańców do rozwoju różnych form agroturystyki, - poprawa infrastruktury społecznej, głównie drogi
4.	poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - poprawa infrastruktury społecznej, głównie drogi; - poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy, - zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy, a poprzez to zmniejszenie poziomu bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne.

6 PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

6.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Nr projektu	P.1
Nazwa projektu	Budowa i doposażenie sieci świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Celem budowy świetlicy wiejskiej w Gostyniu oraz modernizacja i doposażenie istniejącego obiektu w Gostyniu jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców wsi oraz integracja społeczności lokalnej poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Wybudowana oraz zmodernizowana świetlica zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne oraz wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców miejscowości Gostyń, Gostyniec i Dąbrowa. W wyniku realizacji operacji wybudowana i doposażona zostanie świetlica wiejska w miejscowości Gostyń. Zmodernizowana zostanie i doposażona świetlica w Gostyniu. Świetlice wiejskie posiadać będą salę na zebrania, zaplecze kuchenne oraz inne pomieszczenia pomocnicze i sanitarne. Inwestycja obejmować będzie również wyposażenie obiektów w niezbędny sprzęt. W wyniku realizacji operacji zostanie osiągnięty cel jakim jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Gostynia, Gostynia i Dąbrowy. Odbiorcami projektu są mieszkańcy wsi Gostyń, Gostyniec i Dąbrowa – około 768 osób – dane według ewidencji. Dodatkowym celem jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z rejonu objętego rewitalizacją (Dąbrowa, Gostyń, Gostyniec).
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy,

	- wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych,
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	Gostyń, Gostyniec
Szacowana wartość projektu	1,8 mln zł
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019-2020
Opis / zakres realizowanych zadań	Zakres projektu obejmuje zadania: 1. Budowa świetlicy wiejskiej w Gostyniu zagospodarowaniem terenu wokół budynku wraz ze stawkiem rekreacyjnym oraz zakupem wyposażenia. 2. Remont i doposażenie świetlicy wiejskiej w Gostyńcu.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,3 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	P.2
Nazwa projektu	Aktywizacja społeczności lokalnej oraz wzrost bezpieczeństwa publicznego miejscowości Będzieszewo i Ugory
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Będzieszewo i Ugory są małymi miejscowościami położonymi w bliskiej odległości od Świerzna, dlatego też adekwatna jest realizacja projektu w Świerznie. Jego celem jest rozbudowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Świerznie wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz z zagospodarowaniem terenu. W ramach ww. inwestycji przewiduje się dobudowę pomieszczeń przeznaczonych na świetlicę wiejską. Dzięki rozbudowie remizy nastąpi poprawa warunków funkcjonowania jednostki OSP w Świerznie, która zapewnia bezpieczeństwo w miejscowości Będzieszewo i Ugory. Zwiększenie standardu remizy pozwoli na wykonywanie zadań statutowych straży w szerszym zakresie i na wyższym poziomie. Natomiast świetlica wiejska podniesie poziom i jakość życia mieszkańców okolicznych wsi, nastąpi integracja społeczności lokalnej poprzez zapewnienie miejsca wspólnych spotkań, organizacji zajęć dla dzieci, imprez kulturalnych, artystycznych, świątecznych i innych wydarzeń. Dodatkowym celem jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z rejonu objętego rewitalizacją (Będzieszewo, Ugory).

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C 4. - poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - poprawa infrastruktury społecznej - poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy,
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	Świerzno
Szacowana wartość projektu	1,5 mln
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019-2020
Opis / zakres realizowanych zadań	Mała liczba mieszkańców miejscowości Będzieszewo (JA01-ZOW) oraz Ugory (JA21-ZOW) a także ich położenie w sąsiedztwie miejscowości Świerzno, która jest największą miejscowością w gminie, powodują że budowa i prowadzenie świetlic wiejskich wyłącznie na potrzeby każdej z tych miejscowości są nieuzasadnione finansowo i organizacyjnie. Podobnie brak jest uzasadnienia dla budowy remizy OSP na potrzeby wyłącznie tych miejscowości. Zakres inwestycji obejmuje opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót budowlanych oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku, w którym zlokalizowane będą pomieszczenia świetlicy wiejskiej oraz remiza OSP. Połączenie obydwu funkcji jest uzasadnione ze względu na rolę jaką odgrywa OSP w życiu lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji i całej gminy Świerzno.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,20 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	P.3
Nazwa projektu	Budowa zaplecza socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy kompleksie boisk sportowych w Gostyniu
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Celem projektu będzie budowa zaplecza sanitarno-szatniowego przy boisku sportowym w Gostyniu. Jest ono niezbędne do organizacji meczów ligowych i towarzyskich, zawodów sportowych, szkolenia dzieci i młodzieży oraz mobilizacji okolicznych mieszkańców do uprawiania sportu i prowadzenia zdrowego trybu życia. Dotychczasowe zaplecze zapewniają szatnie na istniejącym boisku Orlik 2012, które są niewystarczające dla ilości użytkowników. Realizacja

	poprawi warunki infrastruktury socjalnej dla drużyny piłkarskiej Bałtyk Gostyń, zwiększy atrakcyjność istniejącego kompleksu sportowego.
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zachęcanie mieszkańców do rozwoju różnych form agroturystyki, - poprawa infrastruktury społecznej
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	Gostyń, działka 242/15 obręb Gostyń
Szacowana wartość projektu	150 tys.
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019
Opis / zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewidziano budowę zaplecza socjalnego obejmujące szatnie, łazienki, prysznice, pomieszczenia techniczne oraz pokoje sędziów i trenerów. Obecnie kompleks boisk sportowych dysponuje jedynie zapleczem dla kompleksu Orlik, co istotnie ogranicza możliwość wykorzystania go do organizacji zawodów sportowych oraz wydarzeń plenerowych aktywizujących i integrujących społeczność lokalną. Ożywienie kompleksu sportowego oraz zwiększenie jego funkcjonalności wpłynie pozytywnie na atrakcyjność oferty rekreacyjnej i turystycznej obszaru rewitalizacji.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,1 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Nr projektu	P.4
Nazwa projektu	Rewitalizacja budynku szkoły podstawowej w Gostyniu oraz otaczającego ją założenia parkowego
Sfera oddziaływania	Społeczna, Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Głównym celem projektu jest rozszerzenie funkcji edukacyjnych i nadanie nowych: społecznych, kulturalnych obiektowi szkoły w Gostyniu, a także przystosowanie go do potrzeb dziennego domu opieki wraz z dostosowaniem budynku dla osób niepełnosprawnych. Kolejnym celem projektu jest restauracja i rewitalizacja zdegradowanego parku dworskiego, który otacza budynek szkoły. Przyczyni się to do zwiększenia atrakcyjności turystycznej miejscowości oraz stanie się miejscem rekreacji dla społeczności lokalnej.
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C1. niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C4. poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - zmniejszenie poziomu bezrobocia - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - poprawa infrastruktury społecznej, głównie drogi; - poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy, - zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców gminy, a poprzez to zmniejszenie poziomu bezrobocia
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	Gostyń, dz. 236/2 obręb Gostyń
Szacowana wartość projektu	1,2 mln
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019-2020
Opis / zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się dostosowanie zabytkowego obiektu szkoły podstawowej w Gostyniu do potrzeb osób

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

	z niepełnosprawnościami oraz jego rozbudowę, której celem będzie stworzenie warunków do rozszerzenia oferty usług edukacyjnych i społecznych oferowanych mieszkańcom obszaru rewitalizacji zlokalizowanego w północnej części gminy. Rozbudowa budynku pozwoli zorganizować w Gostyniu dzienny dom opieki, który będzie stanowił odpowiedź na problem starzenia się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji. Odrębnym zadaniem będzie restauracja i rewitalizacja parku dworskiego, który stanowi otoczenie szkoły w Gostyniu. Pozwoli ona nie tylko przywrócić zabytkowy charakter założenia, ale poprzez wprowadzenie nowych elementów zagospodarowania terenu przybliży go mieszkańcom oraz pozwoli utworzyć z niego atrakcję dla turystów aktywnych.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Docelowa liczba osób korzystających z obiektu: 15 osób Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 2,1317 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	P.5
Nazwa projektu	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Zatrudnienie osób bezrobotnych z terenów objętych rewitalizacją, poprawa stanu infrastruktury kultury, odrestaurowanie zabytkowego pałacu, odtworzenie historycznego charakteru zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie, stworzenie ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Świerzno.
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej,

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

	- rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno, inwestor prywatny
Lokalizacja projektu	Świerzno, dz. 190/8
Szacowana wartość projektu	6,0 mln
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki podmiotu prywatnego
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Na terenie obszaru rewitalizacji występują nieliczne zabytkowe założenia pałacowe i parkowe, które mogłyby przyczynić się do budowy turystycznej marki obszaru rewitalizacji, a szerzej również gminy Świerzno. Są to Margowo i Gostyń. Z tym, że w drugiej z lokalizacji realizowane są obecnie, a także będą w przyszłości, usługi społeczne. Pałac w Świerznie wraz z parkiem stanowią kompleks, którego restauracja i rewitalizacja stworzy miejsca pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w branży, której ze względu na brak podobnego obiektu nie można rozwinąć w większości jednostek analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Planuje się stworzenie ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego, który zwiększy potencjał kulturalny oraz turystyczny gminy Świerzno.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Docelowa liczba miejsc pracy: 12 etatów Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 13,5046 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	P.6
Nazwa projektu	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Margowie
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Zatrudnienie osób bezrobotnych z terenów objętych rewitalizacją, odrestaurowanie zabytkowego pałacu oraz otaczającego go parku w Margowie, zwiększenie potencjału turystycznego miejscowości
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	

Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno, inwestor prywatny
Lokalizacja projektu	Margowo, dz. nr 31/70
Szacowana wartość projektu	3,0 mln
Planowane źródło finansowania	EFRR, środki podmiotu prywatnego
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	W miejscowości Margowo znajduje się zabytkowe założenie pałacowo-parkowe, którego rewitalizacja znacząco wpłynie na budowę turystycznej marki obszaru rewitalizacji, a także całej gminy Świerzno. Poprawi wizerunek miejscowości, walory turystyczne oraz rekreacyjne. Dodatkowo odrestaurowanie zespołu pałacowo-parkowego stworzy miejsca pracy dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, wpływając na aktywizację zawodową osób z branż: hotelarskich, gastronomicznych i turystycznych.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Docelowa liczba miejsc pracy: 6 etatów Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 4,0920 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

6.2 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nr projektu	U.1
Nazwa projektu	Rozwój form oraz upowszechnianie aktywnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Przeprowadzenie szkoleń zawodowych, zajęć grupowych dla mieszkańców z obszarów gminy zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzo do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - zmniejszenie poziomu bezrobocia
Podmiot realizujący projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzu
Lokalizacja projektu	Będziszewo, Dąbrowa, Gostyń, Gostyniec, Margowo, Rybice, Ugory
Szacowana wartość projektu	60 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, środki własne i inne
Okres realizacji (lata)	2021-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Zajęcia grupowe z zakresu reintegracji społecznej, warsztaty z zakresu wolontariatu, warsztaty ze specjalistą terapii uzależnień, aktywizacja zdrowotna, warsztaty z doradcą zawodowym, warsztaty z wizażystą, stylistą, szkolenia zawodowe w zakresie: - domowa opiekunka osoby zależnej, opiekun osoby starszej i niepełnosprawnej - przygotowanie do pracy w handlu z obsługą kas fiskalnych - pracownik gospodarczy - szkolenie z zakresu obsługi komputera
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Beneficjenci odzyskują wiarę w siebie i własne możliwości, wyjdą z izolacji społecznej, poznają swój potencjał i mocne strony. Dzięki realizacji programu osoby staną się bardziej samodzielne, zdolne do podjęcia zatrudnienia, a w konsekwencji odejdą z kręgu beneficjentów pomocy społecznej. Dzięki realizacji projektu kadra OPS będzie miała możliwość zastosowania atrakcyjnych, kompleksowych metod pracy z klientami OPS.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzo do 2023 roku

Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)
Nr projektu	U.2
Nazwa projektu	Wieczorowe kształcenie zawodowe mieszkańców obszaru rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Wieczorowe kształcenie zawodowe mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzo do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie
Lokalizacja projektu	Gostyń (dla mieszkańców Gostynia i Rybic), Gostyniec (dla mieszkańców Dąbrowy i Gostyńca), Margowo, Świerzo (dla mieszkańców Będziszewa i Ugorów)
Szacowana wartość projektu	100 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, Środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019
Opis / zakres realizowanych zadań	Stworzenie możliwości zdobywania wiedzy w zakresie nauki języków obcych, umiejętności obsługi komputera. Prowadzenie warsztatów kulinarnych, krawieckich, muzycznych (wraz z zapewnieniem dowozu). Spotkania z doradcą zawodowym, przeprowadzenie warsztatów aktywnego poszukiwania pracy dla mieszkańców miejscowości Gostyń, Rybice, Dąbrowa, Gostyniec, Margowo, Świerzo, Będziszewo, Ugory w świetlicach wiejskich w Gostyniu, Gostyńcu, Margowie i Świerznie.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Beneficjenci zdobędą wiedzę i umiejętności pozwalające na podjęcie zatrudnienia.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerżno do 2023 roku

Nr projektu	U.3
Nazwa projektu	Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerżno
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej, wydłużenie czasu otwarcia placówek wychowania przedszkolnego, aktywizacja zawodowa rodziców dzieci w wieku przedszkolnym
Spójność z celami LPR dla gminy Świerżno do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości C4. poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Cel pomocniczy	- zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji,
Podmiot realizujący projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerżnie
Lokalizacja projektu	Ze względu na lokalizację placówek wychowania przedszkolnego, w których zapewniana jest opieka dzieciom z obszaru rewitalizacji, projekt będzie realizowany również poza granicami obszaru rewitalizacji. Ośrodki wychowania przedszkolnego znajdujące się w miejscowości Gostyń, Świerżno oraz Stuchowo.
Szacowana wartość projektu	700 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019
Opis / zakres realizowanych zadań	Głównym celem jest wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerżno, co wpłynie na zwiększenie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej. Wydłużenie godzin pracy placówek zwiększy dostęp do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia, wpłynie również na aktywizację zawodową rodziców, którzy do tej pory musieli sprawować osobistą opiekę nad dziećmi z powodu zbyt krótkiego czasu otwarcia ww. placówek. Wprowadzenie dodatkowych możliwości rozwoju dzieci poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej: gimnastyka korekcyjna, zajęcia logopedyczne, taneczne, plastyczne, socjoterapeutyczne oraz inne zajęcia w zależności od potrzeb i zgodnie z oczekiwaniami rodziców.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Obniżenie dla rodziców kosztów związanych z zapewnieniem dodatkowej opieki nad dzieckiem – brak konieczności opłacania opiekunki. Bezrobotny dotąd rodzic będzie mógł podjąć zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)

Nr projektu	U.4
Nazwa projektu	Budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Celem projektu jest budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa, poprawa infrastruktury komunikacyjnej, rozwój turystyki, poprawa bezpieczeństwa rowerzystów oraz pieszych.
Spójność z celami LPR dla gminy Świerżno do roku 2023	
Cel główny	C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zachęcanie mieszkańców do rozwoju różnych form agroturystyki, - poprawa infrastruktury społecznej, głównie drogi
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerżno
Lokalizacja projektu	Obszar geodezyjny Gostyń
Szacowana wartość projektu	1,5 mln
Planowane źródło finansowania	Środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2020-2021
Opis / zakres realizowanych zadań	Realizacja projektu w głównej części poza obszarem realizacji jest związana z zasięgiem jednostki analitycznej, która obejmuje miejscowość Gostyń. Połączenie ze ścieżką rowerową w gminie Rewal wymaga budowy infrastruktury na terenach znajdujących się wokół miejscowości Gostyń, o funkcji rolnej/leśnej/nieużytków – tworzących odrębną jednostkę analityczną. Projekt ma na celu dostosowanie układu ścieżek rowerowych i infrastruktury towarzyszącej do potrzeb komunikacyjnych i turystyczno-rekreacyjnych w Gminie Świerżno. Tym samym projekt bezpośrednio przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Gostynia, także wpłynie na podniesienie jego dostępności komunikacyjnej oraz pobudzenie mieszkańców do wspólnego i aktywnego spędzania czasu. Ruch rowerowy zarówno jako element turystyki aktywnej, jak i jako tradycyjny, bezpieczny i tani sposób przemieszczania się lokalnej społeczności.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Poprawa połączenia komunikacyjnego między Gostyniem a pasem nadmorskim, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	U.5
Nazwa projektu	Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopalni kruszyw w Gostyniu
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Przeznaczenie zdegradowanych terenów pod inwestycje rekreacyjno – mieszkaniowe, wzrost atrakcyjności miejscowości Gostyniec
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno, inwestor prywatny
Lokalizacja projektu	Dz. 56, 58/1, 58/2, 60 obręb Gostyniec
Szacowana wartość projektu	300 tys.
Planowane źródło finansowania	Środki własne gminy, środki podmiotu prywatnego i inne
Okres realizacji (lata)	2020-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Głównym zadaniem projektu jest rekultywacja terenu po byłej kopalni kruszyw w miejscowości Gostyniec. Teren ten z uwagi na bliską lokalizację drogi powiatowej przeznaczony zostanie pod inwestycje rekreacyjno – mieszkaniowe co znacząco wpłynie na wzrost atrakcyjności wsi.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 8,0 ha
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji geodezyjnej.

Nr projektu	U.6
Nazwa projektu	Zagospodarowanie terenów po byłym PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Wzrost atrakcyjności miejscowości, wzmocnienie bazy turystycznej, poprawa wizerunku wsi Rybice
Spójność z celami LPR dla gminy Świerżno do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zachęcanie mieszkańców do rozwoju różnych form agroturystyki, - poprawa infrastruktury społecznej,
Podmiot realizujący projekt	KOWR OT Szczecin
Lokalizacja projektu	Teren o pow. ok. 11 ha w miejscowości Rybice
Szacowana wartość projektu	1,2 mln
Planowane źródło finansowania	Środki własne KOWR
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	W ramach projektu planuje się: 1. Rozbiórka i utylizacja pozostałości po zabudowania gospodarczych. 2. Wytyczenie działek pod działalność turystyczno-rekreacyjną.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: ok. 11 ha.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej i geodezyjnej.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Nr projektu	U.7
Nazwa projektu	Stworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Utworzenie gminnej infrastruktury transportu zbiorowego, poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej oraz obiektów usługowych na terenie gminy dla mieszkańców terenów objętych obszarem rewitalizacji
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C 4. - poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - poprawa infrastruktury społecznej - poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy,
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	Teren całej gminy Świerzno
Szacowana wartość projektu	0,5 mln
Planowane źródło finansowania	Środki własne
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Utworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych na terenie gminy Świerzno z wykorzystaniem istniejącej już infrastruktury (istniejące wiaty i przystanki autobusowe).
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Poprawa połączenia komunikacyjnego na terenie gminy, ułatwienie dostępu do obiektów użyteczności publicznych mieszkańcom obszarów objętych rewitalizacją.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (rozkład jazdy, bilety)

Nr projektu	U.8
Nazwa projektu	Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i osób starszych z obszaru rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Społeczna
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, integracja, propagowanie zdrowego trybu życia

Spójność z celami LPR dla gminy Świerznno do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych C3. - wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz potencjału turystycznego gminy
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - poprawa dostępności do obiektów kultury i turystycznych, - podejmowanie działań promujących obszary rewitalizacji oraz całej gminy, - wypracowanie wizerunku i tożsamości lokalnej, - rozbudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych, - zachęcanie mieszkańców do rozwoju różnych form agroturystyki, poprawa infrastruktury społecznej
Podmiot realizujący projekt	Ludowy Klub Sportowy „Bałtyk” Gostyń, Gminy Klub Sportowy „Korona” Stuchowo
Lokalizacja projektu	boiska sportowe na terenie Gminy
Szacowana wartość projektu	300 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, Środki własne, środki zewnętrzne
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Zakresem realizowanych zadań jest organizacja zajęć sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców z obszaru objętego rewitalizacją. Zajęcia będą się odbywały w formie: gier i zabaw, animacji, podstawowych gier zespołowych, meczy towarzyskich, turniejów oraz zawodów sportowych dla różnych kategorii wiekowych. Realizacja tych zadań ma na celu propagowanie aktywności fizycznej oraz zachęcać do wspólnego spędzania czasu.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Wzrost aktywności fizycznej mieszkańców, prowadzenie zdrowego trybu życia.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)

Nr projektu	U.9
Nazwa projektu	Świerznnowskie Centrum Przedsiębiorczości
Sfera oddziaływania	Gospodarcza

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerznno do 2023 roku

Cel rewitalizacji	Pomoc i doradztwo w zakresie przedsiębiorczości, prowadzenie szkoleń i konsultacji zawodowych, aktywizacja osób bezrobotnych z miejscowości objętych rewitalizacją
Spójność z celami LPR dla gminy Świerznno do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości
Cel pomocniczy	– zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, – zmniejszenie poziomu bezrobocia, – wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, – aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Świerznowskiej
Lokalizacja projektu	Urząd Gminy w Świerznno, Świerznno 13
Szacowana wartość projektu	60 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, Środki własne, środki zewnętrzne
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Planowane utworzenie Świerznowskiego Centrum Przedsiębiorczości mającego siedzibę w Urzędzie Gminy Świerznno mającego na celu rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej założenia i prowadzenia firmy, pomoc przy tworzeniu biznesplanu, prowadzenia dokumentacji elektronicznej. Spotkania z doradcami zawodowymi dla mieszkańców miejscowości Gostyń, Rybice, Gostyniec, Margowo, Świerznno, Będziszewo, Ugory w celu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych. Nieodpłatna pomoc prawna i doradcza oraz dodatkowo zorganizowanie kursów podnoszących wiedzę, jak utrzymać firmę po np. roku lub dwóch latach, jakie formy promocji stosować, jak podnosić i wpływać na jakość usług, jak pozyskiwać nowych klientów – tak aby zniwelować powszechne zjawisko otwierania firmy z dotacji i po zakończonym okresie np. niskiego ZUS - u zamykanie lub zawieszanie firmy).
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Aktywizacja osób bezrobotnych z obszarów objętych rewitalizacją, powstanie nowych lokalnych firm
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)

Nr projektu	U.10
Nazwa projektu	Rozwój działalności społeczno-wychowawczej oraz kulturalnej i oświatowej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Społeczna

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Cel rewitalizacji	Organizacja czasu wolnego poprzez prowadzenie różnorodnych zajęć i działań edukacyjnych
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C1. - niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji, z jednoczesnym podejmowaniem działań prewencyjnych
Cel pomocniczy	- integracja mieszkańców, - stworzenie perspektyw dla ludzi młodych, - wzrost aktywności społecznej, - zmniejszenie poziomu bezrobocia
Podmiot realizujący projekt	OSP Gostyń, OSP Świerzno
Lokalizacja projektu	Gostyń (dla mieszkańców Gostynia i Rybic), Gostyniec (dla mieszkańców Dąbrowy i Gostyńca), Margowo, Świerzno (dla mieszkańców Będziszewo i Ugorów)
Szacowana wartość projektu	60 tys.
Planowane źródło finansowania	EFS, Środki własne
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	Zakres działań: działania organizujące czas wolny, działania edukacyjne przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu dla różnych grup wiekowych, oferta pobudzająca aktywność edukacyjną, nauka pierwszej pomocy przez Strażaków – Ratowników z gminnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Wzrost aktywności i integracji mieszkańców, włączenie społeczne, większe zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (ankiety, listy obecności, sprawozdania)

Nr projektu	U.11
Nazwa projektu	Poprawa połączeń drogowych z i na obszarze rewitalizacji
Sfera oddziaływania	Przestrzenna i infrastrukturalna
Cel rewitalizacji	Budowa dróg utwardzonych, wzmocnienie istniejącej infrastruktury drogowej
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C 4. - poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i całej gminy

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - poprawa infrastruktury społecznej - poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy,
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno
Lokalizacja projektu	obrębny Będziszewo, Gostyń, Jatki, Rybice
Szacowana wartość projektu	5,4 mln
Planowane źródło finansowania	PROW, Środki zewnętrzne, środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	W ramach projektu planuje się budowę dróg utwardzonych łączących: 1. Gostyń z kolonią Gostyń 2. Gostyń z Rybicami 3. Będziszewo z Jatkami.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej na terenie gminy, poprawa bezpieczeństwa użytkowników, ułatwienie dostępu do obiektów użyteczności publicznych mieszkańcom obszarów objętych rewitalizacją
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji budowlanej oraz protokołów odbioru.

Nr projektu	U.12
Nazwa projektu	Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej
Sfera oddziaływania	Gospodarcza
Cel rewitalizacji	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z wyznaczeniem stref aktywności gospodarczej – terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczych
Spójność z celami LPR dla gminy Świerzno do roku 2023	
Cel główny	C2. rozwój inicjatyw gospodarczych i przedsiębiorczości
Cel pomocniczy	- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów rewitalizacji, - zmniejszenie poziomu bezrobocia, - wzrost świadomości ekonomicznej i biznesowej mieszkańców, - aktywizacja mieszkańców
Podmiot realizujący projekt	Gmina Świerzno

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzo do 2023 roku

Lokalizacja projektu	Teren gminy Świerzo
Szacowana wartość projektu	500 tys.
Planowane źródło finansowania	Środki własne gminy
Okres realizacji (lata)	2019-2023
Opis / zakres realizowanych zadań	W ramach projektu przewiduje się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej.
Prognozowane rezultaty realizacji projektu	Opracowanie mpzp, wyznaczenie stref aktywności gospodarczej, zainteresowanie przedsiębiorców terenami przeznaczonymi pod inwestycje, a w przyszłości tworzenie zakładów i nowych miejsc pracy.
Sposób oceny rezultatów	Pomiar wskaźników na podstawie dokumentacji (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

7 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

7.1 Komplementarność przestrzenna

W zasadniczej kwestii dotyczącej realizacji planowanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych należy brać pod uwagę ich przestrzenny charakter. Skutkiem wykonania zadań jest ich oddziaływanie na cały obszar wskazany jako obszar rewitalizacji. Należy tu wskazać na następujące aspekty przestrzennego uzupełniania się działań rewitalizacyjnych:

- charakter alokacji przestrzennej działań łączących tereny obszarów rewitalizacji,
- powszechna użyteczność,
- efekt ciągły (nieumiejscowiony punktowo i w perspektywie długoterminowej),
- efekt synergii.

Wskazane działania rewitalizacyjne w LPR na lata 2017-2023 charakteryzują się rozmieszczeniem na terenach objętych obszarem rewitalizacji. Łączą wskazane tereny i wywołują skutki dla całego obszaru rewitalizacji. W skutek zachowania takiej relacji planowane zadania wzajemnie się uzupełniają kształtując tym samym efekt synergii. Relacje przestrzenne wskazanych zadań rewitalizacyjnych ujęto w tabeli 48.

Tabela 48 Komplementarność przestrzenna

Lp.	Projekt/Zadanie	Lokalizacja	Oddziaływanie na obszarze rewitalizacji (OR)
1.	Budowa i doposażenie sieci świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji	Gostyń, Gostyniec	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji od JA01-ZOW do JA21-ZOW
2.	Aktywizacja społeczności lokalnej oraz wzrost bezpieczeństwa publicznego miejscowości Będziszewo i Ugory	Granice miejscowości Będziszewo i Ugory	JA01-ZOW i JA21-ZOW, a także pozostałe jednostki analityczne
3.	Budowa zaplecza socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy kompleksie boisk sportowych w Gostyniu	Gostyń, działka 242/15 obręb Gostyń	JA07- ZOW i pozostałe jednostki obszaru rewitalizacji
4.	Rewitalizacja budynku szkoły podstawowej w Gostyniu oraz otaczającego ją założenia parkowego	Gostyń, dz. 236/2 obręb Gostyń	JA07-ZOW i wszystkie pozostałe jednostki obszaru rewitalizacji
5.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie	Świerzno, dz. 190/8	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
6.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Margowie	Margowo, dz. nr 31/70	JA13-ZOW
7.	Rozwój form oraz upowszechnianie aktywnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	Będziszewo, Dąbrowa, Gostyń, Gostyniec, Margowo, Rybice, Ugory	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
8.	Wieczorowe kształcenie zawodowe	Gostyń (dla mieszkańców Gostynia i Rybic),	Wszystkie jednostki obszaru

	mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gostyniec (dla mieszkańców Dąbrowy i Gostyńca), Margowo, Świerzno (dla mieszkańców Będziszewa i Ugorów)	rewitalizacji
9.	Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerzno	Ośrodki wychowania przedszkolnego znajdujące się w miejscowości Gostyń, Świerzno oraz Stuchowo.	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
10.	Budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa	Obręb geodezyjny Gostyń	JA07-ZOW, Szczególnie jednostki obszaru rewitalizacji w części północnej, wszystkie jednostki OR
11.	Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopalni kruszyw w Gostyńcu	Dz. 56, 58/1, 58/2, 60 obręb Gostyniec	Szczególnie JA06-ZOW, obszar oddziaływania na pozostałe jednostki rewitalizacyjne oraz obszar całej gminy Świerzno
12.	Zagospodarowanie terenów po byłym PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne	Teren o pow. ok. 11 ha w miejscowości Rybice	JA16-ZOW z oddziaływaniem na pozostałe jednostki obszaru rewitalizacji
13.	Stworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych	Teren Gminy Świerzno	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
14.	Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i osób starszych z obszaru rewitalizacji	boiska sportowe na terenie Gminy	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
15.	Świerznowskie Centrum Przedsiębiorczości	Urząd Gminy w Świerznie, Świerzno 13	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji; obszar Gminy z pozostałymi miejscowościami
16.	Rozwój działalności społeczno-wychowawczej oraz kulturalnej i oświatowej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji	Gostyń (dla mieszkańców Gostynia i Rybic), Gostyniec (dla mieszkańców Dąbrowy i Gostyńca), Margowo, Świerzno (dla mieszkańców Będziszewa i Ugorów)	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji
17.	Poprawa połączeń drogowych z i na obszarze rewitalizacji	obręb Będziszewo, Gostyń, Jatki, Rybice	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji; obszar Gminy z pozostałymi miejscowościami
18.	Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej	Teren Gminy Świerzno	Wszystkie jednostki obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

7.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa ma za zadanie zapewnić spójność realizowanych zadań w zakresie aspektów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Zakres zadań musi łączyć wszystkie sfery w sposób kompleksowy i zapewniać długofalowe efekty we wszystkich wspomnianych sferach. Tematyczne uzupełnianie się projektów rewitalizacyjnych oznacza możliwość ich integracji czasowej we wspomnianych aspektach problemowych. Tym samym wskazuje się na efekty łączące sfery społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Zadania przewidziane w LPR Gminy Świerzno na lata 2017-2023 wykazują spójność i komplementarność w tematycznych sferach i dają możliwość generowania długoterminowych skutków oddziałujących na wszystkie wyznaczone sfery. Komplementarność problemową wykazano poprzez wskazanie systemu monitorowania i pomiaru efektów.

7.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Metodyka zarządzania LPR przyjęta w programie zapewnia komplementarność proceduralno-instytucjonalną wskutek systemu wdrażania i monitorowania. Zapewniona w ten sposób efektywność realizacji zadań określa ramy proceduralne dla zastosowania LPR w gminie Świerzno, kreując jednocześnie współdziałania i uzupełnianie się niezbędnych instytucji. LPR gminy Świerzno na lata 2017-2023 jest dokumentem strategicznym przyjętego (w skutek czego również zintegrowanego) systemu zarządzania. Tym samym wyznacza proceduralne ramy modyfikacji LPR.

7.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa sprowadza się do zachowania ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności w latach 2007–2013. Ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Świerzno projekty rewitalizacyjne stanowią kontynuację lub rozwinięcie projektów zrealizowanych w ramach polityki spójności w latach 2007–2013.

7.5 Komplementarność finansowania

Komplementarność źródeł finansowania polega na skutecznym łączeniu i uzupełnianiu środków z EFS, EFRR, ES. Wskazane źródła finansowania stanowią podstawę dla realizacji zadań rewitalizacyjnych. Wskazuje się iż wykorzystanie wskazanych zasobów finansowych powinno przebiegać w sposób uniemożliwiający powielanie finansowania. Komplementarność zadań rewitalizacyjnych wykazuje się również poprzez efektywne łączenie źródeł finansowania prywatnych z publicznymi.

Tabela 49 Komplementarność finansowa

Lp.	Projekt/zadanie	Lokalizacja OR	Suma źródeł finansowania
1.	Budowa i doposażenie sieci świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji	JA06-ZOW, JA07-ZOW	EFRR, środki własne gminy
2.	Aktywizacja społeczności lokalnej oraz wzrost bezpieczeństwa publicznego miejscowości Będzieszewo i Ugory	JA01-ZOW, JA21-ZOW	EFRR, środki własne gminy
3.	Budowa zaplecza socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy kompleksie boisk sportowych w Gostyniu	JA07-ZOW	EFRR, środki własne gminy
4.	Rewitalizacja budynku szkoły podstawowej w Gostyniu oraz otaczającego ją założenia parkowego	JA07-ZOW	EFRR, środki własne gminy
5.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	EFRR, środki podmiotu prywatnego
6.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Margowie	JA13-ZOW	EFRR, środki podmiotu prywatnego
7.	Rozwój form oraz upowszechnianie aktywnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	EFS, środki własne i inne
8.	Wieczorowe kształcenie zawodowe mieszkańców obszaru rewitalizacji	JA01-ZOW, JA06-ZOW, JA13-ZOW, JA21-ZOW	EFS, Środki własne gminy
9.	Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerzno	JA07-ZOW	EFS, Środki własne gminy
10.	Budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa	JA07-ZOW	Środki własne gminy
11.	Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopalni kruszyw w Gostyniu	JA06-ZOW	Środki własne gminy, środki podmiotu prywatnego i inne
12.	Zagospodarowanie terenów po byłym PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne	JA16-ZOW	Środki własne KOWR
13.	Stworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	Środki własne gminy
14.	Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i osób starszych z obszaru rewitalizacji	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	EFS, Środki własne gminy, środki zewnętrzne
15.	Świerznowskie Centrum Przedsiębiorczości	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	EFS, Środki własne gminy, środki zewnętrzne
16.	Rozwój działalności społeczno-wychowawczej oraz kulturalnej i	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW,	EFS, środki własne gminy

	oświatowej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji	JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	
17.	Poprawa połączeń drogowych z i na obszarze rewitalizacji	JA01-ZOW, JA07-ZOW, JA16-ZOW	PROW, środki własne, środki zewnętrzne
18.	Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej	JA01-ZOW, JA05-ZOW, JA06-ZOW, JA07-ZOW, JA13-ZOW, JA16-ZOW, JA21-ZOW	Środki własne gminy

Źródło: Opracowanie własne.

7.6 Komplementarność między projektami rewitalizacyjnymi

W tabeli 50 przedstawiono komplementarność, jaka występuje między projektami rewitalizacyjnymi. W charakterystyce wyszczególniono projekty miękkie i projekty inwestycyjne.

Tabela 50 Komplementarność między projektami rewitalizacyjnymi

Lp.	Nr projektu	Nazwa projektu	Komplementarne projekty miękkie	Komplementarne projekty inwestycyjne
1.	P.1	Budowa i doposażenie sieci świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji	U.1, U.2,	P.2, P.3, P.4, P.5, P.6
2.	P.2	Aktywizacja społeczności lokalnej oraz wzrost bezpieczeństwa publicznego miejscowości Będzieszewo i Ugory	U.1, U.2,	P.1, P.3, P.4, P.5, P.6
3.	P.3	Budowa zaplecza socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy kompleksie boisk sportowych w Gostyniu	U.1, U.7,	P.1, P.2, P.4, U.4,
4.	P.4	Rewitalizacja budynku szkoły podstawowej w Gostyniu oraz otaczającego ją założenia parkowego	U.1,	P.1, P.2, P.3
5.	P.5	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie	U.2, U.3, U.12	P.1, P.2, P.6, U.4, U.5, U.6, U.9
6.	P.6	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Margowie	U.2, U.3, U.12	P.1, P.2, P.5, U.4, U.5, U.6, U.9
7.	U.1	Rozwój form oraz upowszechnianie aktywnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	U.3,	P.1, P.2, P.3, P.4,
8.	U.2	Wieczorowe kształcenie zawodowe mieszkańców obszaru rewitalizacji	U.3, U.9, U.12	P.1, P.2, P.5, P.6,
9.	U.3	Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerzno	U.1, U.2,	
10.	U.4	Budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa	U.1,	P.3, P.5, P.6

11.	U.5	Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopalni kruszyw w Gostyńcu	U.2, U.3, U.12	P.5, P.6, U.6, U.9
12.	U.6	Zagospodarowanie terenów po byłym PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne	U.2, U.3, U.12	P.5, P.6, U.5, U.9
13.	U.7	Stworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych	U.1, U.2, U.3,	P.1, P.2, P.3, P.4, P.5, P.6, U.5, U.6,
14.	U.8	Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i osób starszych z obszaru rewitalizacji	U.1	P.3, U.4,
15.	U.9	Świerznowskie Centrum Przedsiębiorczości	U.2	P.5, P.6, U.5, U.6,
16.	U.10	Rozwój działalności społeczno-wychowawczej oraz kulturalnej i oświatowej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji	U.1, U.3, U.7, U.8	P.1, P.2, P.4
17.	U.11	Poprawa połączeń drogowych z i na obszarze rewitalizacji	U.1, U.2, U.3, U.7, U.8, U.12	P.1, P.2, P.3, P.4, P.5, P.6, U.5, U.6
18.	U.12	Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej	U.2	P.5, P.6, U.5, U.6

Źródło: Opracowanie własne.

8. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tabela 51 Indykatywne ramy finansowania

Lp.	Nazwa projektu	Podmiot realizujący	Okres realizacji	Szacowany koszt	Planowane źródło finansowania
1.	Budowa i doposażenie sieci świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji	Gmina Świerzno	2019-2020	1,8 mln zł	EFRR, środki własne gminy
2.	Aktywizacja społeczności lokalnej oraz wzrost bezpieczeństwa publicznego miejscowości Będzieszewo i Ugory	Gmina Świerzno	2019-2020	1,5 mln zł	EFRR, środki własne gminy
3.	Budowa zaplecza socjalnego wraz z zagospodarowaniem terenu przy kompleksie boisk sportowych w Gostyniu	Gmina Świerzno	2019	150 tys. zł	EFRR, środki własne gminy
4.	Rewitalizacja budynku szkoły podstawowej w Gostyniu oraz otaczającego ją założenia parkowego	Gmina Świerzno	2019-2020	1,2 mln zł	EFRR, środki własne gminy
5.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie	Gmina Świerzno, inwestor prywatny	2019-2023	6 mln zł	EFRR, środki podmiotu prywatnego
6.	Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Margowie	Gmina Świerzno, inwestor prywatny	2019-2023	3 mln zł	EFRR, środki podmiotu prywatnego
7.	Rozwój form oraz upowszechnianie aktywnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji i ich rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	2012-2023	60 tys. zł	EFS, środki własne i inne
8.	Wieczorowe kształcenie zawodowe mieszkańców obszaru rewitalizacji	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	2019	100 tys. zł	EFS, Środki własne gminy
9.	Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego na terenie gminy Świerzno	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerznie	2019	700 tys. zł	EFS, Środki własne gminy
10.	Budowa ścieżki rowerowej z Gostynia w kierunku Pobierowa	Gmina Świerzno	2020-2021	1,5 mln zł	Środki własne gminy

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku

11.	Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopalni kruszyw w Gostyńcu	Gmina Świerzno, inwestor prywatny	2020-2023	300 tys. zł	Środki własne gminy, środki podmiotu prywatnego i inne
12.	Zagospodarowanie terenów po byłym PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne	KOWR OT Szczecin	2019-2023	1,2 mln zł	Środki własne KOWR
13.	Stworzenie gminnej sieci połączeń autobusowych	Gmina Świerzno	2019-2023	0,5 mln zł	Środki własne gminy
14.	Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców poprzez zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i osób starszych z obszaru rewitalizacji	Ludowy klub sportowy „Bałtyk” Gostyń.	2019-2023	300 tys. zł	EFS, Środki własne gminy, środki zewnętrzne
15.	Świerznowskie Centrum Przedsiębiorczości	Stowarzyszenie przyjaciół ziemi świerznowskiej	2019-2023	60 tys. zł	EFS, Środki własne gminy, środki zewnętrzne
16.	Rozwój działalności społeczno-wychowawczej oraz kulturalnej i oświatowej skierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji	OSP Gostyń, OSP Świerzno	2019-2023	60 tys. zł	EFS, środki własne gminy
17.	Poprawa połączeń drogowych z i na obszarze rewitalizacji	Gmina Świerzno	2019-2023	5,4 mln zł	PROW, środki własne, środki zewnętrzne
18.	Wyznaczenie stref aktywności gospodarczej	Gmina Świerzno	2019-2023	500 tys. zł	Środki własne gminy

Źródło: Opracowanie własne.

9. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dla LPR Gminy Świerzno na lata 2017-2023 odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (SOOŚ). Organ odstąpił od przeprowadzenia SOOŚ po zasięgnięciu opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. Poinformował o tym Wójt Gminy Świerzno w obwieszczeniu z dnia 30 stycznia 2018 r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, pismem znak WOPN-OS.410.9.2018.KM z dnia 26 stycznia 2018 r. uzgodnił możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Świerzno do roku 2023”.

Podobnie Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie, pismem znak NZNS.7040.1.6.2018 z dnia 29 stycznia 2018 r. wyraził opinię, iż dla projektu „Lokalnego Programu rewitalizacji dla Gminy Świerzno do roku 2023” nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. USPOŁECZNIENIE PROGRAMU REWITALIZACJI

Niezbędnym elementem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Świerzno do 2023 roku jest proces włączenia społeczności lokalnej w proces rewitalizacji. Poza Wytycznymi, które wymieniają „realizację zasady partnerstwa i partycypacji” jako jedną z podstawowych cech programu rewitalizacji, jej znaczenie w procesie tworzenia i wdrażania programu rewitalizacji określa również Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem, który został wypracowany przez samorząd gminny z pomocą ekspertów zewnętrznych przy współudziale mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli instytucji publicznych i prywatnych (w tym organizacji pozarządowych) działających na terenie gminy Świerzno.

Prace nad przygotowaniem LPR, jego realizacja oraz aktualizacja oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, a zwłaszcza ze społecznością obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Proces partycypacji społecznej umożliwia społeczności lokalnej czynny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie oraz działanie na rzecz własnych interesów. Interesariusze byli źródłem informacji nt. problemów, potencjałów i potrzeb gminy Świerzno, a następnie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Na spotkaniach konsultacyjnych (oraz dzięki innym metodom partycypacji) udało się wyznaczyć obszar rewitalizacji a następnie wyznaczyć wizję i cele dla obszarów rewitalizacji. Mieszkańcy oraz pozostali użytkownicy obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zidentyfikowali i zweryfikowali przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne (wymienione we wcześniejszym rozdziale). Zarówno spotkania konsultacyjne, jak i video-konferencje zorganizowane w trakcie prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji,

wywarły korzystny wpływ na integrację społeczności lokalnej wokół przedsięwzięć i projektów na rzecz poprawy stanu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji gminy Świerzno na każdym etapie tego procesu (opracowania, wdrażania, monitorowania i aktualizacji LPR). Poniżej przedstawiono zestawienie metod partycypacyjnych wykorzystanych podczas tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Świerzno do 2023 roku.

Tabela 52 Działania uspołeczniające LPR

Nazwa metody	Działania	Efekty
Ankietyzacja	Czas trwania ankietyzacji: 2 tygodnia Ankieta była dostępna na: na stronie internetowej gminy, w Urzędzie Gminy	Ankieta identyfikująca i charakteryzująca elementy jakości życia mieszkańców gminy Świerzno oraz wskazująca problemy
I spotkanie konsultacyjne	Prezentacja głównych założeń i celu LPR, przedstawienie podstaw formalno-prawnych LPR, przedstawienie korzyści z funkcjonowania LPR Liczba przybyłych osób: 15	Wzrost świadomości mieszkańców i interesariuszy w zakresie LPR
Karta Projektu Rewitalizacyjnego	Zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Karty Projektu Rewitalizacyjnego	Identyfikacja projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych
II spotkanie konsultacyjne	Spotkanie w Urzędzie Gminy Liczba uczestników: 20	Prezentowanie wyników ankiet oraz postawienie diagnozy dla gminy Świerzno
Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Świerzno do 2023 roku – konsultacje społeczne	Udostępnienie dokumentu do konsultacji społecznych Zawieszenie dokumentu na stronie www Udostępnienie dokumentu w Urzędzie Gminy	Opinia mieszkańców i interesariuszy w zakresie treści LPR
II spotkanie konsultacyjne	Omówienie końcowej wersji LPR dla gminy Świerzno Liczba przybyłych osób: 21	Ostateczna wersja dokumentu

Źródło: Opracowanie własne.

Proces partycypacji społecznej obejmuje również fazę realizacji, monitoringu i aktualizacji LPR i dotyczy on okresu do 2023 r. Ponieważ partycypacja społeczna sprzyja inicjatywom oddolnym mieszkańców i różnych grup interesariuszy, konieczne jest również podejmowanie systematycznych działań mających na celu informowanie interesariuszy o zrealizowanych działaniach, szczególnie o wynikach przeprowadzonych analiz oraz konsultacji, opracowanych planów i wizualizacji przestrzennych, harmonogramu realizacji projektów i monitoringu procesu.

11. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA ORAZ SPOSÓB MODYFIKACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Za proces wdrażania i zarządzania pełną odpowiedzialność ponosić będzie Gmina Świerzno. Głównym zadaniem organów Gminy we wdrażaniu i zarządzaniu Programem Rewitalizacji jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia strategii rozwoju.

Podstawą zaprojektowanego systemu wdrażania jest struktura organizacyjna umiejscowiona w Gminie Świerzno – powołany Zespół ds. LPR. Pracami zespołu zarządzał powołany przez Wójta Świerzna Koordynator ds. LPR. Do zadań zespołu należy w głównej mierze:

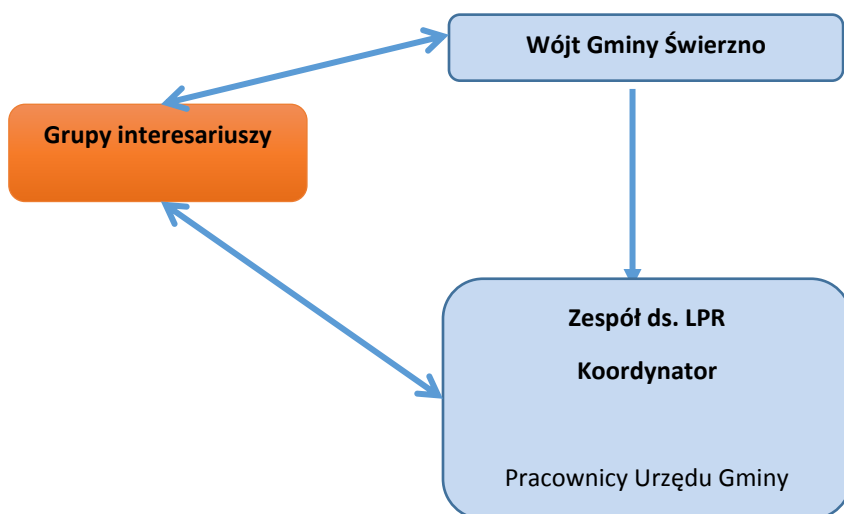
- koordynowanie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- ścisła współpraca z partnerami społeczno-gospodarczymi realizującymi kierunki działań w ramach programu,
- inicjowanie realizacji programów, projektów i działań mających na celu wdrożenie celów LPR,
- przygotowywanie i realizacja programów i projektów własnych,
- nadzór nad projektami realizowanymi przez jednostki zewnętrzne,
- organizowanie monitoringu i ewaluacji Programu,
- okresowe przeglądy Programu oraz ewentualna aktualizacja jego celów.

Istotną rolą Zespołu ds. LPR, jako koordynatora oraz inicjatora procesu, jest zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w zakresie realizowanych projektów rewitalizacyjnych. Pozwoli to lokalnej społeczności na aktywny udział w kształtowaniu przestrzeni wokół siebie.

Lokalny Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny i jako taki identyfikuje organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, działania, zadania oraz ustalenia. Na strukturę organizacyjną składają się dwa typy podmiotów:

- podmioty wykonawcze, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- podmioty zarządzające, czyli koordynujące wdrożenie Programu, jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

W skład struktury zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji wchodzi Rada Gminy Świerzno (odpowiedzialna za uchwalanie LPR i jego głównych kierunków, a także opiniowanie jego zmian i aktualizację) oraz Wójt Gminy Świerzno, odpowiedzialny za bieżący nadzór nad realizacją LPR, dbałość o zagwarantowanie środków finansowych na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania zmian w LPR

Rysunek 17. Schemat struktury zarządzania i wdrażania rewitalizacji w gminie Świerzno

Źródło: Opracowanie własne.

Rolą monitoringu i ewaluacji jest dostarczanie danych ilościowych i jakościowych związanych z procesem wdrażania Programu. System monitoringu z założenia uwzględnia szereg elementów, wynikających z konieczności zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych, ich analizy w oparciu o przyjęte wskaźniki osiągnięcia celów strategicznych i operacyjnych oraz wyznaczonych kierunków działań. Monitoring wykorzystywany jest przede wszystkim w zarządzaniu procesem wdrażania – umożliwia obserwację i reagowanie na zmieniające się czynniki zewnętrzne i wewnętrzne w stosunku do procesu wdrażania. Ponadto jest on podstawowym źródłem danych do badań ewaluacyjnych.

W tabeli 53 podano wskaźniki i mierniki monitorowania oraz oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Świerzno do 2023 roku. Podzielono je na trzy sfery: sferę społeczną, sferę gospodarczą oraz sferę przestrzenną i infrastrukturalną. Natomiast w tabeli 54 określono metodę określenia wartości bazowej dla wyszczególnionych w tabeli 53 wskaźników i mierników.

Tabela 53 Wskaźniki i mierniki monitorowania oraz oceny LPR

Lp.	Sfera	Wskaźnik/Miernik	Wartość bazowa	Wartość docelowa w 2023 r.
1.	Społeczna	Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	5,61%	4,54%
2.		Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	91,87	57,35
3.		Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	17,22	10,51
4.	Gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w 2017 r.	7,46	8,29
5.		Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności w 2017 r.	6,41	6,69
6.		Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	48,37%	41,45%
7.	Przestrzenna i infrastrukturalna	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	87,71%	84,52%
8.		Udział budynków mieszkalnych częściowo wyremontowanych	59,78%	59,78%

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 54 Metodyka określania wartości bazowej dla wskaźników i mierniki monitorowania oraz oceny LPR

Wskaźnik	Metoda określenia wartości bazowej
Odsetek osób długotrwale bezrobotnych względem wieku produkcyjnego	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby osób długotrwale bezrobotnych mieszkańców poszczególnych jednostek analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji podzielonych przez liczbę mieszkańców tych miejscowości w wieku produkcyjnym – tj. 32 os. z 659 os.
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, jej podzielenie przez liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji i pomnożona przez 1000 – tj. 96 os. / 1 045 os. * 1 000 os.
Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby przestępstw odnotowanych w poszczególnych jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, jej podzielenie przez liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji i pomnożona przez 1000 – tj. 18 przestępstw / 1 045 os. * 1 000.
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w 2017 r.	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby podmiotów wg grup rodzajów PKD 2007 w poszczególnych jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, jej podzielenie przez liczbę ludności obszaru rewitalizacji i pomnożona przez 100 – tj. 78 podmiotów / 1 045 os. * 100.
Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności w 2017 r.	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby mieszkańców jednostek analitycznych w granicach obszaru rewitalizacji prowadzących działalność gospodarczą, jej podzielenie przez liczbę ludności obszaru rewitalizacji i pomnożenie przez 100 – tj. 67 mieszkańców / 1 045 os. * 100.
Odsetek osób z	Wskaźnik określony jako wartość średnia odsetka osób z wykształceniem

Wskaźnik	Metoda określenia wartości bazowej
wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowanego w poszczególnych jednostkach analitycznych.
Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r.	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1990 r. w poszczególnych jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji i jej podzielenie przez liczbę budynków mieszkalnych ogółem w jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji – tj. 157 budynków / 179 budynków.
Udział bud. mieszkalnych częściowo wyremontowanych	Wartość średnia określona poprzez zsumowanie liczby budynków mieszkalnych częściowo wyremontowanych w poszczególnych jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji i jej podzielenie przez liczbę budynków mieszkalnych ogółem w jednostkach analitycznych wchodzących w skład obszaru rewitalizacji – tj. 107 budynków / 179 budynków.

Źródło: opracowanie własne.

Jako wartości docelowe wskaźników i mierników przyjęto wartości średnie dla gminy Świerzno, będące jednocześnie wartościami referencyjnymi dla zidentyfikowania sytuacji kryzysowej. Wyjątek stanowi wskaźnik „Udział budynków mieszkalnych częściowo wyremontowanych” dla którego jako wartość docelową przyjęto utrzymanie wartości bazowej, która jest wyższa od średniej dla gminy Świerzno.

Monitoringiem będą objęte dwa poziomy realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji:

- poziom operacyjny – bieżący monitoring realizacji zadań inwestycyjnych,
- poziom strategiczny - postępy w realizacji wdrażania celów Programu Rewitalizacji w zakresie celów strategicznych i operacyjnych - analiza realizacji celów i działań zapisanych w Programie oraz w propozycjach działań na poziomach: produktów, rezultatów, oddziaływania.

POZIOM OPERACYJNY: Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym. Monitoring rzeczowy obejmował będzie dane obrazujące postęp we wdrażaniu Programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w LPR i będzie prowadzony w dwóch kategoriach:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych.

Ocena programów (projektów i zadań inwestycyjnych), przebiegać będzie według trzech aspektów odnoszących się do trzech stanów procesów realizowanych w praktyce:

- ex-ante - ocena poprzedzająca realizację procesu, nazywana oceną prospektywną, polega na sprawdzeniu poprawności ustalenia struktury operacyjnej procesu wykonawczego i struktury organizacyjnej, w której proces ten ma być realizowany;
- mid-term - ocena bieżąca, sprawowana w czasie realizacji procesu, polega na śledzeniu przebiegu procesu realizowanego w podsystemie wykonawczym, z punktu widzenia jego zgodności z założoną strukturą operacyjną oraz sprawdzaniu zgodności osiągniętych rezultatów pod względem ilościowym, jakościowym i czasowym z celami zdekomponowanymi na zadania;

- ex-post – ocena przeprowadzona po zakończeniu działania objętego programem, ocena retrospektywna, polega na konfrontacji osiągniętych rezultatów z założonymi celami. Stanowi ona podstawę oceny sprawności realizacji oraz trafności przyjętych wzorców działań.

POZIOM STRATEGICZNY: Pomiar realizacji celów strategicznych i operacyjnych będzie odbywać się co najmniej raz w roku w formie okresowych raportów z realizacji Programu, które będą zawierać co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposoby promocji projektów,
- przewidywane zagrożenia realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych. Podmiotem odpowiedzialnym za organizację monitoringu wdrażania Programu będzie zespół ds. wdrażania LPR.

W ramach ewaluacji Programu należy posługiwać się następującymi kryteriami ewaluacyjnymi:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele Programu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze oddziaływania Programu Rewitalizacji,
- skuteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele Programu zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,
- trwałość – pozwala ocenić zdolność do utrzymania się w czasie efektów osiągniętych dzięki wdrożeniu Programu.

W proces ewaluacji zaangażowane będą następujące struktury systemu wdrażania:

- władze Gminy Świerzno,
- Zespół ds. LPR,
- przedstawiciele interesariuszy – otoczenie społeczno-gospodarcze,
- lokalni mieszkańcy.

Raporty ewaluacyjne przygotowywane będą cyklicznie, co rok, przez Zespół ds. LPR.

12. SPIS TABEL

Tabela 1. Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 wobec celów i zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023.....	19
Tabela 2. Cele Strategii Rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku wobec celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023.....	20
Tabela 3. Cele Strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2013-2018 wobec celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Świerzno do roku 2023	22
Tabela 4. Urodzenia i zgony w Gminie Świerzno w roku 2017.....	27
Tabela 5. Dynamika zmian liczby ludności w latach 2011-2016.....	28
Tabela 6. Saldo migracji.....	28
Tabela 7. Struktura mieszkańców w podziale na grupy wieku przedprodukcyjnego, produkcyjnego i poprodukcyjnego w 2017 roku w ujęciu %.....	29
Tabela 8. Wskaźnik obciążenia demograficznego – dane za lata 2011-2016.....	30
Tabela 9. Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ...	31
Tabela 10. Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w pup w latach 2011-2016	31
Tabela 11 Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	32
Tabela 12 Struktura wieku osób zarejestrowanych w pup Gmina Świerzno w wieku produkcyjnym w latach 2014–2016	34
Tabela 13 Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	35
Tabela 14 Szkolnictwo w Gminie Świerzno w latach 2014-2016.....	36
Tabela 15 Infrastruktura społeczna obszaru kultury Gminy Świerzno w latach 2014-2016	37
Tabela 16 Infrastruktura społeczna obszaru turystyki i rekreacji Gminy Świerzno w latach 2014-2017	37
Tabela 17 Mieszkalnictwo w Gminie Świerzno – stan na 2017 rok.....	38
Tabela 18 Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości (budynki w %)	39
Tabela 19 Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę w Gminie Świerzno wg stanu na rok 2017.....	40
Tabela 20 Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %) w Gminie Świerzno – stan na 2017 rok	41
Tabela 21 Charakterystyka bezpieczeństwa publicznego w Gminie Świerzno – dane za rok 2017	41
Tabela 22 Urządzenia sieciowe w gminie Świerzno w latach 2011-2016	43

Tabela 23 Liczbę podmiotów gospodarczych działających w Gminie Świerzno w 2017 roku	45
Tabela 24 Poziom aktywności gospodarczej.....	45
Tabela 25 Jednostki nowo zarejestrowane i wyrejestrowane.....	46
Tabela 26 Budynki przemysłowe na terenie Gminy Świerzno	46
Tabela 27 Nieczystości ciekłe	49
Tabela 28 Przemysłowe i komunalne oczyszczanie ścieków w Gminie Świerzno	49
Tabela 29 Wyszczególnienie jednostek analitycznych.....	57
Tabela 30 Charakterystyka wyznaczonych jednostek analitycznych	60
Tabela 31 Zestawienie wskaźników diagnostycznych.....	63
Tabela 32 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników..	66
Tabela 33 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery społecznej w poszczególnych jednostkach analitycznych	67
Tabela 34 Wskaźniki obrazujące sferę społeczną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery społecznej.....	68
Tabela 35 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych.....	71
Tabela 36 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych	72
Tabela 37 Wskaźniki obrazujące sferę społeczną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery gospodarczej	73
Tabela 38 Informacja nt. wartości referencyjnych oraz „wartości kryzysowych” wskaźników wybranych do analizy sfery przestrzennej i infrastrukturalnej.....	75
Tabela 39 Wartości wskaźników wykorzystanych do analizy sfery przestrzennej i infrastrukturalnej w poszczególnych jednostkach analitycznych	76
Tabela 40 Wskaźniki obrazujące sferę przestrzenną i infrastrukturalną po standaryzacji oraz wskaźnik sumaryczny dla sfery przestrzennej i infrastrukturalnej	78
Tabela 41 Zbiorcza analiza wskaźników degradacji	80
Tabela 42 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek analitycznych wchodzących w skład wyznaczonego obszaru zdegradowanego (OZ) w gminie Świerzno.....	81
Tabela 43 Zestawienie podstawowych danych dotyczących jednostek analitycznych wchodzących w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji (OR) w gminie Świerzno	85
Tabela 44 Dane uzasadniające charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferze społecznej.	87

Tabela 45 Wartości analityczne charakterystyki potrzeb rewitalizacyjnych w sferze gospodarczej.....	90
Tabela 46 Wskaźniki analizy degradacji dla potrzeb rewitalizacji w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej.....	93
Tabela 47 Cele lokalnego programu rewitalizacji Gminy Świerzno.....	98
Tabela 48 Komplementarność przestrzenna.....	119
Tabela 49 Komplementarność finansowa	122
Tabela 50 Komplementarność między projektami rewitalizacyjnymi.....	123
Tabela 51 Indykatywne ramy finansowania	125
Tabela 52 Działania uspołeczniające LPR	128
Tabela 53 Wskaźniki i mierniki monitorowania oraz oceny LPR	131
Tabela 54 Metodyka określania wartości bazowej dla wskaźników i mierniki monitorowania oraz oceny LPR.....	131

13. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Konsekwencje opracowania lokalnego programu rewitalizacji	8
Rysunek 2. Położenie Gminy Świerzno	25
Rysunek 3. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Świerzno w latach 2012-2016.....	30
Rysunek 4 Ogólna liczba bezrobotnych w Gminie Świerzno w latach 2011-2017.....	31
Rysunek 5. Udział % długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w sołectwach Gminy Świerzno w 2017 roku.	33
Rysunek 6. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.	35
Rysunek 7 Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.	36
Rysunek 8 Liczba przestępstw na 1 tys. ludności w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.	42
Rysunek 9. Podział gminy na jednostki analityczne	59
Rysunek 10. Jednostki analityczne oznaczone jako kryzysowe w sferze gospodarczej.....	74
Rysunek 11. Jednostki analityczne oznaczone jako zdegradowane w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej	79
Rysunek 12. Wyznaczony obszar zdegradowany (OZ) w gminie Świerzno.....	82
Rysunek 13. Wyznaczony obszar rewitalizacji (OR) w gminie Świerzno.....	84
Rysunek 14. Średnie wartości wskaźników degradacji	88
Rysunek 15. Średnie wartości wskaźników degradacji	91
Rysunek 16. Średnie wartości wskaźników degradacji	94
Rysunek 17. Schemat struktury zarządzania i wdrażania rewitalizacji w gminie Świerzno.....	130